

REFERAT Magistraten_2018-21 d. 20-01-2020

Mødedato Mandag d. 20. januar 2020 kl. 17:00

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser fra borgmesteren.....	3
Om spørgetid.....	4
Frigivelse af anlægsmidler Digitaliseringsplan 2020.....	6
Kvalitet i sagsbehandlingen i familieafdelingen - som led i en tidlig forebyggende og effektiv indsa	8
Tiltrædelse af aftale om lægedækning af kommunale akutfunktioner.....	18
Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om at sætte de offentlige insti	20
Beredskabsplan og handleguide ved overgreb mod børn og unge.....	23
Ansøgning om at oprette privat daginstitution.....	25
Revideret ungeindsats for unge i folkeskolealderen.....	27
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem David Munis Zepernick og rådmand Lone I	29
Forlængelse af Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond.....	33
Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om begrønning af buslæskure.....	34
Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om besparelser på klipning af	36
Forslag til beslutning fra rådmændene Lone Loklindt og Mette Bram om fødevarestrategi for Frede	38
Almene boliger som krav i lokalplaner.....	40
Startredegørelse for boliger ved Fuglebakkevej.....	47
Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne David Munis Zepernieck og Malte M	51
Forslag til beslutning fra rådmand Thyge Enevoldsen om lejlighedssammenlægninger og fastholdel	53
Disponering af midler til skybrudssikring af de kommunale ejendomme - 2020.....	56
Disponering af midler til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020.....	61
Serviceareal Mathildebo - Skema A ansøgning.....	67
Niveaufri adgang til rådhusets hovedindgang - godkendelse af licitationsresultatet.....	70
Lukket.....	72
Lukket.....	73
Lukket.....	74
Lukket.....	75
Lukket.....	76

Punkt 18: Meddelelser fra borgmesteren

00.22.00-P35-1-20

Sagsfremstilling

Meddelelser fra borgmesteren på magistratens møde den 20. januar 2020

a) Om dobbeltbehandling af to sager den 20. januar 2020 i fagudvalg og magistraten

Magistraten tog til efterretning, at to bevillingssager dobbeltbehandles i magistraten og kultur- og fritidsudvalget den 20. januar 2020.

b) Om mødeaftenen den 4. maj 2020

Magistraten besluttede, at møderne, der skulle have været afholdt den 4. maj om aftenen, afholdes i tidsrummet fra kl. 15 (magistratsmøde) til kl. 19, og hvor der alene serveres sandwich til spisningen.

c) Om Metroselskabets ejerorientering januar 2020

Magistraten tog en orientering om status på M4 metroprojektet til efterretning.

d) Om henvendelse fra borger til kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune

Magistraten tog en orientering om en borgers henvendelse til kommunalbestyrelsen til efterretning, idet meddelelsespunktet efterfølgende tillige forelægges for Ældre-og omsorgsudvalget.

e) Om stævning fra borger i fleksjob

Magistraten tog en orientering om en stævning fra en borger til efterretning.

f) Om hærværk på Finsensvej

Magistraten tog en orientering om niveauet for hærværk på Finsensvej til efterretning.

g) Om status på vandskadesag fra Frederiksberg Svømmehal

Magistraten tog en status for vandskadesagen i Frederiksberg Svømmehal til efterretning.

h) Om skøjtebanen ved Frederiksberg Runddel

Magistraten anmodede forvaltningen om en redegørelse om skøjtebanen ved Frederiksberg Runddel.

i) Om en personalesag

Magistraten anmodede om en afklaring på supplerende spørgsmål i en personalesag.

Punkt 19: Om spørgetid

00.00.00-A00-3-19

Resume

Magistraten bad den 28. oktober 2019 forvaltningen om at vurdere alternativer til den gældende spørgetidsordning. I det følgende præsenteres forvaltningens overvejelser.

Beslutning

Magistraten udsatte sagen, idet forvaltningen blev anmodet om at indhente erfaringer fra de borgere, der har benyttet spørgetiden i indeværende funktionsperiode.

Indstilling

Kommunaldirektørens område indstiller, at der søges etableret en ny form for spørgetid (alternativ c) og den nye ordning beskrives nærmere og forelægges magistraten i løbet af foråret.

Sagsfremstilling

Frederiksberg Kommune har haft spørgetid gennem mange år. De nuværende regler er vedtaget af Frederiksberg Kommunalbestyrelse den 30. marts 1992 og efterfølgende revideret senest i 2010.

Ordningen vurderes generelt at have fungeret tilfredsstillende som et dialogforum mellem borgere og politikere, idet der dog må siges at være to temaer, der giver anledning til overvejelse om spørgetidens fremtid. For det første er formen måske blevet utidssvarende med de rammer, der er for den, og for det andet har der inden for de seneste år har været enkelte episoder, som har givet anledning til nærmere overvejelse, fordi spørgerne og/eller tilhørerne ikke har villet respektere en normal afvikling af spørgetiden.

Magistraten drøftede på den baggrund den 28. oktober 2019 den gældende spørgetidsordning og besluttede at igangsætte et arbejde med at justere spørgetiden, og bad forvaltningen om at forelægge en sag til beslutning hurtigst muligt.

Spørgetiden som begreb er ikke omfattet af den kommunale styrelseslovs regler, jf. den kommenterede styrelseslov, jf. side 100:

"Spørgetider, hvor kommunens borgere får mulighed for at stille spørgsmål til kommunalbestyrelsens medlemmer er ikke omfattet af lovens bestemmelser om kommunalbestyrelsens møder. Reglerne om indkaldelse, bekendtgørelse om møder og mødepligt gælder ikke for sådanne arrangementer. Da spørgetiden afholdes i kommunalt regi, er der imidlertid tale om offentlig forvaltningsvirksomhed. Offentlighedsloven og forvaltningsloven gælder således også for den virksomhed, der foregår i spørgetiderne.

.....

De nærmere regler for afholdelse af spørgetid fastlægges af kommunalbestyrelsen. Reglerne skal ikke optages i kommunalbestyrelsens forretningsorden, der alene vedrører kommunalbestyrelsens forhold."

På Frederiksberg er der i lighed med andre kommuner et særlig regelsæt om spørgetid. Regelsættet fremgår af bilaget.

Ændringer i regelsættet om spørgetiden og/eller suspension kræver vedtagelse i kommunalbestyrelsen.

Forvaltningen peger på følgende muligheder:

a. Afskaffelse af spørgetid

Spørgetiden var tænkt på et tidspunkt, hvor der var færre dialogmuligheder mellem borgerne og kommunalbestyrelsen. Således er der langt hurtigere og mere direkte adgang til dialog via f.eks. mail og de sociale medier, hvor der direkte kan kommunikeres frit mellem borgere og politikere. Dertil kommer de mange borgermøder, høringer og dialogmøder, som finder sted med relativ stor hyppighed. Endelig kan der peges på muligheden for foretræde for stående udvalg som - efter en forsigtig start - nu ser ud til at opfylde sit formål.

Hertil kommer, at spørgetidens regler samt mødesalens indretning gør, at det kan opleves såvel af politikere, spørgere og offentlighed, at muligheden for reel dialog faktisk er begrænset, og spørgetiden mere bliver en fastfrysning af en måske vanskelig og kompliceret problemstilling end et reelt forum for dialog og debat, hvor borgere og politikere udveksler synspunkter i gensidig respekt, som måske på sigt kan føre til en løsning på en situation.

Mulighed a løser måske en udfordring og bruger nye dialogformer som alternativ, men udfordringen med dette alternativ er, at spørgetiden også i flere tilfælde giver en fornuftig dialog og det kan være problematisk at afsnøre én dialogkanal når dette er tilfældet.

b. Tilretning af reglerne

En mindre vidtgående variant er at justere reglerne, således at flere borgere kunne få adgang til at bruge ordningen. Vurderingen er, at der på nogle møder har været stillet så mange spørgsmål, at det kan afskære nogle borgere fra at stille spørgsmål. Der kan i dag stilles op til tre spørgsmål pr. borger, og der er spørgetid ved hvert kommunalbestyrelsesmøde undtagen ved 2. behandlingen af budgettet. Der kunne stilles krav, om at der kun måtte stilles 1 spørgsmål pr. borger, eller begrænse den til kun at gælde hvert andet kommunalbestyrelsesmøde.

Fordelen ved denne løsning er at bevare spørgetiden til gavn for de borgere, som har gavn af ordningen ved at kunne få den samlede kommunalbestyrelse til at forholde sig til borgerens spørgsmål, men omvendt begrænse risikoen for, at enkelte borgere stiller næsten det samme spørgsmål, ved hver spørgetid.

Også denne mulighed b lider af den udfordring, at den af nogle borgere kan virke begrænsende, men det kunne begrænses i den endelige tilretning af reglerne.

c. Ny form for spørgetid

Et alternativ var at indføre et nyt koncept for spørgetid – primært med en moderniseret ramme omkring spørgetiden. Konceptet kunne være som i dag med på forhånd stillede spørgsmål, som stilles inden for en vis frist inden mødet, men måske også med mulighed for en mere fleksibel afvikling/dialog. Selve mødet kunne flyttes til andet regi, således at spørgetiden flyttes fra de meget formelle rammer i mødesalen. F.eks. kunne spørgetiden finde sted i festsalen, hvor dialogen har bedre vilkår end de meget formelle rammer i mødesalen. Samtidig kunne dialogen fokuseres ved at være mellem f.eks. magistratens medlemmer og borgerne. Der skal fortsat være mulighed for tilhørere og for at streame spørgetiden. Sidstnævnte skal udredes nærmere.

Såfremt denne mulighed skal undersøges nærmere, skal de gældende spørgetidsregler grundigt gennemgås med henblik på, hvordan de kan overføres til et nyt regelsæt.

d. Status quo

En fjerde mulighed var at fortsætte uændret. Nok har der aktuelt været episoder hvor spørgetiden har måtte afbrydes, men de er blevet løst konkret og korrekt. Langt de fleste borgere forstår og respekterer reglerne og normerne ved spørgetiden, og det forhold, at ordningen bliver brugt må ses som en indikation af, at ordningen med dens regler og normer faktisk i dag fungerer rimeligt, og at ordningen ses som et værktøj til direkte dialog på mellem borgere og og den samlede kommunalbestyrelse.

Endelig kan der peges på, at der også ved de ordinære kommunalbestyrelsesmøder kan opstå en situation med så meget uro, at møderne må suspenderes.

Samlet vurdering

Ud fra en samlet vurdering anbefaler forvaltningen, at der søges etableret en ny form for spørgetid (alternativ c), men at det ikke endeligt besluttet før magistraten har været forelagt en gennearbejdet løsning i løbet af foråret. Alternativt, at status quo foreløbigt bevares og at regelsættet om spørgetid alternativt genvurderes i f.m. en ny valgperiode.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Magistraten.

Bilag

Regler om spørgetid- Frederiksberg Kommune

Punkt 20: Frigivelse af anlægsmidler Digitaliseringsplan 2020

85.11.00-P15-3-18

Resume

Magistraten forelægges forslag til frigivelse af anlægsmidler i Digitaliseringsplanen 2020.

Beslutning

Magistraten indstiller

- At der meddeles en anlægsbevilling på 3,170 mio. kr. til projekterne finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2020-2021 fordelt med 2,695 mio. kr. i 2020 og 0,475 mio. kr. i 2021.

Indstilling

Direktionen indstiller

- At der meddeles en anlægsbevilling på 3,170 mio. kr. til projekterne finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2020-2021 fordelt med 2,695 mio. kr. i 2020 og 0,475 mio. kr. i 2021.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har som en del af Budget 2020 besluttet Digitaliseringsplan 2020 med tilhørende anlægsinvesteringer og effektiviseringer. Forvaltningen indstiller nu til magistraten, at der meddeles anlægsbevilling på i alt 3,170 mio.kr. i form af digitaliseringsprojekter, nærmere beskrevet i bilaget ”Digitaliseringsplanen 2020 - frigivelse af anlægsmidler”, herunder tværgående projekter og områdespecifikke projekter, som indebærer en anlægsinvestering. Der søges om frigivelse af projekterne angivet med anlæg i tabellen nedenfor. (Tabellen er også vedhæftet som bilag).

(1.000 kr. 2020 pl.)	2020			2021			2022			2023		
	Anlæg	Brutto-effektivisering	Netto-effektivisering	Anlæg	Brutto-effektivisering	Netto-effektivisering	Anlæg	Brutto-effektivisering	Netto-effektivisering	Anlæg	Brutto-effektivisering	Netto-effektivisering
Tværgående projekter												
Autosignering af refusion	85	-192	-192	0	-222	-222	0	-222	-222	0	-222	-222
BKM												
Digital styring af materiale flow til understøtt	700	-350	-225	0	-500	-250	0	-500	-250	0	-500	-250
BUO												
Kø- og aftalesystem til familieafdelingen	75	-58	-34	0	-58	-34	0	-58	-34	0	-58	-34
SD APP til udmøntning af plejevederlag til a	69	-40	-30	0	-40	-30	0	-40	-30	0	-40	-30
Automatisk betaling af faktura i Prisme via i	50	0	0	0	-100	-100	0	-100	-100	0	-100	-100
KDO												
Digital aktindsigt i Huslejenævnet	70	-70	-70	0	-70	-70	0	-70	-70	0	-70	-70
SSA												
Skærmbesøg i hjemmeplejen	521	-50	-5	0	-350	-128	0	-400	-175	0	-450	-225
Udvikling af fagsystemerne i arbejdsmarked	150	-95	-45	0	-95	-45	0	-95	-45	0	-95	-45
Nye måder at møde borgerne på	475	-250	0	475	-500	-250	0	-500	-375	0	-500	-375
Udvikling: Ny SKO-aftale til fagsystemet Sen	500	-250	-150	0	-250	-150	0	-250	-150	0	-250	-150
Total	2.695	-1.355	-751	475	-2.185	-1.279	0	-2.235	-1.451	0	-2.285	-1.501

I bilaget ” Digitaliseringsplan 2020 - frigivelse af anlægsmidler” præsenteres businesscases for de enkelte projekters anlægsinvesteringer og effektiviseringer, herunder specificering af, hvordan anlægsmidlerne udmøntes på implementerings- og systemomkostninger.

Økonomi

Ved indstillingen anmodes om meddelelse af anlægsbevilling på i alt 3,170 mio. kr. til Digitaliseringsplanen 2020 finansieret af de til formålet afsatte rådighedsbeløb i 2020-21. De driftsmæssige konsekvenser af indstillingen kan ses i tabel 1, hvoraf nettoeffektiviseringen fremgår. Ud over projekterne med anlægsbevillinger er der en række yderligere digitaliseringsprojekter uden anlæg, som også bidrager til effektiviseringer på driften. Disse indgår også i den samlede Digitaliseringsplan 2020.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Magistraten den 20. januar 2020 og kommunalbestyrelsen den 27. januar 2020.

Bilag

Overblik over projekter med anlæg i Digitaliseringsplan 2020

Digitaliseringsplan 2020 - Frigivelse af anlægsmidler_final

Bevillingsskema - Digitaliseringsplan 2020

Punkt 21: Kvalitet i sagsbehandlingen i familieafdelingen - som led i en tidlig forebyggende og effektiv indsats for børn, unge og familier med særlige behov

27.00.00-A00-52-19

Resume

Denne sag opsummerer, hvad der er sket siden magistraten den 11. november 2019 traf beslutning om en handleplan, der hurtigst muligt skal sikre en genopretning i forhold til korrekte og dokumenterede afgørelser i familieafdelingen. Dernæst uddybes den handleplan, der var skitseret i sagen den 11. november 2019, og der gøres rede for ressourcebehov i den forbindelse i et treårigt perspektiv. Handleplanen skal sikre kvalitet i sagsbehandlingen på kort sigt og på langt sigt understøtte en tidlig forebyggende og effektiv indsats. Ressourcebehovet skal således ses i både et genopretnings-, kvalitets- og investeringsperspektiv, idet der dog ikke tages stilling til behovet for ressourcer efter 2022. Et forløb med Socialstyrelsens Task Force indgår i handleplanen. Der foreslås en hyppig opfølgning på handleplanen i magistraten. Der redegøres endvidere for dialogen med Folketingets Ombudsmand.

Beslutning

Magistraten godkendte

- den uddybede handleplan
  - at det beskrevne ressourcebehov til medarbejdere og konsulentstøtte med videre lægges til grund for indsatsen, idet finansieringen tilvejebringes i forbindelse med 1. forventede regnskab 2020,
  - at ansøgningen om et forløb med Socialstyrelsens Task Force godkendes og
  - at nærværende sag med bilag fremsendes til Folketingets Ombudsmand, jf. ombudsmandens brev af 16. december 2019,
-
- at forvaltningen i en sag til Magistratens drøftelse den 3. februar belyser følgende spørgsmål:
-
- Muligheden for at give alle borgere, der er omfattet af handleplanen et svar/kvittering på deres sag
  - Temaet om evt. sagsanlæg mod kommunen
  - Sammenhængen mellem det et-årige og tre-årige perspektiv i Handleplanen, herunder belysning af at være igennem det samlede arbejde med handleplanen inden udgangen af 2020
  - Muligheden for snarest at indføre dialogiske samtaler ved børnesamtaler
  - Spørgsmålet om medarbejderkompetence (bevillingskompetence) og MED-struktur i familieafdelingen
  - Sammenhængen med den eksterne EY-analyse af ledelsestilsynet.

Magistraten henstillede til, at eventuelle yderligere spørgsmål fra partierne kanaliseres til Magistratens medlemmer forud for behandlingen i Magistraten den 3. februar. Sagen forelægges endvidere til orientering i Børneudvalget den 3. februar.

Indstilling

Direktionen indstiller til magistraten:

- at den uddybede handleplan godkendes,
- at det beskrevne ressourcebehov til medarbejdere og konsulentstøtte med videre lægges til grund for indsatsen, idet finansieringen tilvejebringes i forbindelse med 1. forventede regnskab 2020,
- at ansøgningen om et forløb med Socialstyrelsens Task Force godkendes og
- at nærværende sag med bilag fremsendes til Folketingets Ombudsmand, jf. ombudsmandens brev af 16. december 2019.

Sagsfremstilling

Baggrund

Magistraten fik på et ekstraordinært møde den 11. november 2019 forelagt en redegørelse om den alvorlige situation vedrørende sagsbehandlingen i familieafdelingen. Det fremgik af redegørelsen, at der var konstateret en række meget alvorlige fejl i sagsbehandlingen. De alvorlige sagsbehandlingsfejl var konstateret i sagsmåling foretaget af BDO. Sagsmålingen var efterfølgende suppleret af en databaseret kortlægning af familieafdelingens sager. Den databaserede kortlægning viste, at der på tværs af afdelingens sager var adskillige fejl i forhold til at efterleve de lovbestemte krav i sagsbehandlingen. (Bilag 1: Indstilling af 11. november 2019). De konstaterede fejl vedrører afgørelsessager i familieafdelingen på området for udsatte børn og unge samt handicapkompenserende ydelser på børnehandicapområdet.

På magistratens møde den 11. november 2019 tiltrådte magistraten en overordnet beskrevet handleplan, der hurtigst muligt skal sikre en genopretning i forhold til konkrete og dokumenterede afgørelser. Handleplanen skulle uddybes og forelægges magistraten på mødet den 20. januar 2020.

Hovedelementerne i handleplanen af 11. november 2019 er:

- Oprettning af alle fejl og mangler i de enkelte sager for børn og familier. Målet er at indsatsen prioriteres ud fra karakteren af fejl og mangler, så der gives korrekte og dokumenterede afgørelser. Ambitionen er, at arbejdet skal være afsluttet inden udgangen af 2020. Det skal sikres, at der er ressourcer nok på området til opgaven.
- Arbejdet med underretninger prioriteres og følges op.
- Kompetencer og faglighed styrkes i familieafdelingen - på kort og langt sigt. Sagsbehandlingsprincipper skal overvejes og DUBU-systemet og anvendelsen heraf skal revurderes kritisk, herunder koblingen til økonomidisponeringen/-systemet.
- Arbejdet med effektive koblinger til skoler, dagtilbud, PPR, voksenområdet, ungecenter med videre til myndighedsbehandlingen skal styrkes, også systemmæssigt. I det hele taget skal konsolideringen af myndighedsarbejdet entydigt ses som en grundlæggende forudsætning for reelt at arbejde med imple-menteringen af en tidlig og mere effektiv forebyggende indsats for sårbare børn og unge.
- Til at sikre tempo i genopretningen bruges der eksternt bistand til selve genopretningsarbejdet og til kompetenceudvikling og kvalitetssikring/audit af processer, borgersager m.v.
- Der laves hurtigst muligt en aftale med Socialstyrelsen om et længerevarende forløb med Task Force.

Magistraten besluttede, at der i forbindelse med handleplanen sker en tæt opfølgning politisk. Dels i forhold til arbejdet med sagen og de konkrete familier, men også overblikket over området, styringen af området med videre. Også her blev det besluttet, at der skal bruges konsulentbistand til at kvalitetssikre og lave audit på opfølgningen til magistraten og børneudvalget.

Det blev udover ovennævnte på magistratens møde den 11. november 2019 besluttet, at der skal iværksættes en eksternt undersøgelse af ledelsestilsynet vedrørende sagsbehandlingen på området. Udgangspunktet er at sikre, at det bagudrettet er afdækket, hvordan ledelsestilsynet er varetaget i forhold til sagsbehandlingskvaliteten og at det fremadrettet sikres, at der foretages et dækkende ledelsestilsyn.

Denne opgave drøftes med kommunens nuværende revision Ernst and Young (EY) med henblik på at forelægge et kommissorium for magistraten i foråret 2020. Resultater af dette tilsyn ventes indarbejdet i handleplanen, når undersøgelsen er gennemført senere i 2020.

Status i familieafdelingen primo januar 2020

Frederiksberg Kommune udsendte den 12. november 2019 en pressemeddelelse, som indeholdt en orientering om, at der var konstateret alvorlige fejl i sagsbehandlingen. Pressemeddelelsen indeholdt link til såvel BDO's undersøgelse som familieafdelingens kortlægning af sager i afdelingen.

Tryghedstelefon, henvendelser i øvrigt samt underretninger

Familier med en sag i afdelingen blev i pressemeddelelsen opfordret til at kontakte en "tryghedstelefon", hvis de gerne ville have kontakt med kommunen i forlængelse af offentliggørelsen af udfordringerne på området. Tryghedstelefonen har været hyppigt anvendt i perioden siden den 12. november 2019. En betydelig gruppe forældre har dog i lige så høj grad valgt at skrive til borgmester, kommunaldirektør eller i langt de fleste tilfælde skrevet direkte til afdelingen. Mange henvendelser er efterfølgende uddybet og besvaret skriftligt. Dog således at cirka halvdelen af henvendelserne også har indebåret tilbud om møde i familieafdelingen, hvilket næsten alle har takket ja til.

Familieafdelingen oplevede samtidig i november 2019 en relativ stor stigning i antal modtagne underretninger. Alene i november blev der modtaget 157 underretninger. I 2019 er der gennemsnitligt modtaget 126 underretninger månedligt i perioden januar til oktober. Hvis man sammenligner tal fra 2018 og 2019, så fik familieafdelingen i 2018 i alt 1259 underretninger. I 2019 har familieafdelingen modtaget i alt 1520 underretninger.

Det relativt store pres der siden 12. november 2019 har været i form af telefonhenvendelser, skriftlige henvendelser og klager, samt det høje antal underretninger har betydet, at det genopretningsarbejde, som allerede var igangsat i afdelingen, er blevet forsinket. Dette fordi førsteprioriteten har været og er at få sikret en korrekt og rettidig håndtering af de henvendelser, kommunen har modtaget/modtager i forlængelse af pressemeddelelse med videre. Status januar 2020 er, at der fortsat modtages ekstraordinært mange skriftlige og telefoniske henvendelser, som betyder, at fremdriften i den almindelige drift fortsat er under pres.

Orienteringsbreve

Frederiksberg Kommune oplyste i pressemeddelelsen, at alle berørte familier ville blive kontaktet. Dette er sket ved at udsende et orienteringsbrev om situationen til alle de familier, som på daværende tidspunkt i længere tid havde haft en sag i afdelingen.

Familieafdelingen sendte i perioden frem til 1. december 2019 ca. 900 breve til forældre med verserende sager i familieafdelingen. (Bilag 2: Orienteringsbrev til berørte familier)

Socialstyrelsens Task Force

I forlængelse af den af magistraten vedtagne handleplan af 11. november 2019 ansøgte Frederiksberg Kommune den 22. november 2019 om at længerevarende Task Force-forløb med opstart 1. marts 2020. Et Task Force forløb har en samlet varighed på lidt under 2 år. Frederiksberg Kommune har den 17. december 2019 fået tilsagn om at få det ansøgte forløb hos Task Forcen med opstart 1. juni 2020. Dette med forbehold for magistratens godkendelse af ansøgningen af 22. november 2019. (Bilag 3a og 3b: Ansøgning om Task Force-forløb samt tilsagn om forløb)

Henvendelse fra Folketingets Ombudsmand

Folketingets Ombudsmand rettede den 28. november 2019 henvendelse til Frederiksberg Kommune og bad om en redegørelse for den handleplan, som magistraten traf beslutning om den 11. november 2019. Ombudsmanden bad videre om at få oplyst, hvilke sager, herunder typer af sager, der omfattes af handleplanen samt oplysning om i hvilket omfang, der vil ske afrapportering til børneudvalg og magistrat. (Bilag 4: Henvendelse af 28. november 2019 fra Folketingets Ombudsmand)

Frederiksberg Kommunes besvarede Ombudsmandens henvendelse i brev af 6. december 2019 og forudsatte, at den nærværende opfølgende sag med bilag til magistraten også sendes til Ombudsmandens videre vurdering. Ombudsmanden kvitterede den 16. december 2019 og afventer den uddybende handleplan. (Bilag 5a og 5b: Frederiksberg Kommunes svar af 6. december 2019 til Folketingets Ombudsmand og ombudsmandens svar af 16. december 2019)

Henvendelse fra Dansk Socialrådgiverforening

I forlængelse af magistratens møde den 11. november 2019 og den efterfølgende presseomtale afholdt konstitueret kommunaldirektør og fungerende børne- og ungedirektør Henning Daugaard og familiechef Helle Stisen den 28. november 2019 møde med Dansk Socialrådgiverforening ved regionsformand Rasmus Hangaard Balslev og familieafdelingens tillidsrepræsentant. Det var et konstruktivt møde, som var præget af en åben dialog om situationens alvor, og de udfordringer det også giver for medarbejdergruppen. Det blev aftalt, at der skulle afholdes et nyt møde i januar 2020.

Dansk Socialrådgiverforening sendte dagen efter den 29. november 2019 en skriftlig henvendelse til borgmester Simon Aggesen og børneudvalget. I brevet rettede foreningen en kritik af den pressemæssige håndtering med særlig fokus på deres oplevelse af en fraværende opbakning til familieafdelingens medarbejdere. Henvendelsen var ledsaget af en åben invitation til at inddrage de faglige medarbejders perspektiv i vanskelige situationer og indgå i et samarbejde med socialrådgiverne for at få løst udfordringerne. Foreningen gav imidlertid også udtryk for, at man allerede havde indledt en positiv og konstruktiv dialog med konstitueret kommunaldirektør og fungerende børne- og ungedirektør Henning Daugaard og familiechef Helle Stisen. Henvendelsen blev besvaret af borgmesteren den 13. december 2019. Henvendelsen og svaret er vedlagt som bilag 6.

Der vil vil i arbejdet med handleplanen være stort fokus på at sikre involvering af og dialog med medarbejderne i familieafdelingen, da medarbejderne er den vigtigste ressource, når der på kort sigt skal sikres kvalitet i sagsbehandlingen og på længere sigt en tidlig forebyggende og effektiv indsats. En central del af handleplanen, og en forudsætning for opnåelse af milepælene beskrevet nedenfor, er således arbejdet med kompetenceudvikling og en fælles faglig kultur blandt alle medarbejdere i familieafdelingen. Arbejdet med kompetenceudvikling er beskrevet under "Spor 3" i afsnittet "Handleplanens formål, milepæle og projektspor". Endvidere nedsættes en følgegruppe med medarbejderrepræsentanter fra alle faggrupper i familieafdelingen, ligesom det lokale MED udvalg i børne- og ungeområdet løbende orienteres. Dette er nærmere beskrevet i afsnittet "Handleplanens organisering/governance" nedenfor.

Nyansættelser 1. januar og 1. februar 2020

I lyset af den alvorlige situation har familieafdelingen ansat ekstra medarbejdere, der er tiltrådt 1. januar 2020. Enkelte tiltræder 1. februar 2020.

Den 6. januar 2020 startede fire socialrådgivere, hvor tre indtil videre har som særlig opgave at få udarbejdet en betydelig del af de manglende børnefaglige undersøgelser. Den fjerde socialrådgiver er særligt ansat til at bistå med behandlingen af sager, hvor børn og unge er anbragt udenfor hjemmet uden forældrenes samtykke. Herudover er der ansat en jurist, som har mangeårig erfaring fra det social- og kommunalretlige område. Juristen skal bistå med at kvalitetssikre de arbejdsgange, der skal udarbejdes og være tovholder for det arbejde, der er igangsat med at udarbejde relevante retningslinjer for sagsarbejdet, sikre juridisk afklaring i komplicerede sager, herunder også sager som forelægges børne- og ungeudvalget, sikre undervisning og løbende opdatering af afdelingens medarbejdere på relevant lovgivning og praksis samt bistå ved spørgsmål om GDPR.

Den 1. februar 2020 starter yderligere to socialrådgivere samt en barselsvikar, der skal indgå i afdelingens modtagelsesteam, som håndterer underretninger, akutte sager og foretager vurdering af, om der er grundlag for at udarbejde en børnefaglig undersøgelse.

De foretagne umiddelbare ansættelser er sket delvist ud over det foreliggende budget 2020. Dette er sket for ikke at forsinke arbejdet med genopretningen, og med forbehold for magistratens behandling af nærværende uddybende handleplan. Dette uddybes nedenfor.

Handleplan for en tidlig forebyggende og effektiv indsats

Forvaltningen og BDO har i et samarbejde udarbejdet en handleplan for familieområdet med titlen 'Kvalitet i sagsbehandlingen i Familieafdelingen – som led i en tidlig forebyggende og effektiv indsats for børn, unge og familier med særlige behov' (herefter: handleplanen). Handleplanen uddyber handleplanen beskrevet i magistratens sag af 11. november 2019. Handleplanen angiver delprojekter, aktører, tidsperspektiver, ressourceforbrug mv. (Bilag 7: Handleplan).

BDO har i denne sammenhæng herudover været garant for at handleplanen er både relevant og valid i forhold til opgaven og formålet.

Handleplanen skal sikre, at der fremadrettet er lovmedholdelighed i sagsbehandlingen, og at der sikres et solidt fundament for, at det fortsætter også efter at selve "genopretningen" er afsluttet. Handleplanen skal imidlertid mere end det. Den skal sikre en bæredygtig realisering af kommunalbestyrelsens budgetbeslutning i 2019, hvorefter Frederiksberg Kommune skal arbejde med en tidlig forebyggende og effektiv indsats (en Frederiksberg-model). Handleplanen omfatter i forlængelse heraf en række projektspor af forskellig varighed og tyngde, som indebærer, at handleplanen kommer til at løbe over de kommende tre år.

I det følgende beskrives først "Handleplanens organisering og governance", herefter beskrives "Handleplanens formål, milepæle og projektspor".

Handleplanens organisering/governance

Det særlige fokus på at sikre realisering og implementering af en tidlig forebyggende og effektiv indsats, betinger i høj grad tætte tværfaglige samarbejder, fælles tilgange og vurdering af progression i en indsats samt styrket dataunderstøttelse i forhold til såvel faglighed som økonomi. Der er derfor nedsat en koncern styregruppe, som skal sikre den forvaltningsmæssige opfølgning og styring af handleplanen.

Styregruppens organisering

Den nedsatte styregruppe omfatter chefer på tværs af kommunen dog således, at alle har en relation til familieafdelingens område og/eller har særlig viden, som derfor indgår med en vigtig ressource i arbejdet. Styregruppens formand er konstitueret kommunaldirektør og fungerende børne- og ungedirektør Henning Daugaard. Styregruppens øvrige medlemmer er økonomichef Jesper Kragerup, socialchef Flemming Niel-sen, leder af fællesrådgivningen Malene Hein Damgaard, socialtilsynschef Mie Andresen samt familiechef Helle Stisen.

Referencegruppe og følgegruppe

Der er under styregruppen etableret en referencegruppe, der skal sikre forankring af handleplanen i familie-afdelingen ledelse. Denne består af afdelingschefen, sektionslederne i afdelingen, intern projektleder og specialkonsulent samt økonomikonsulenter fra børne- og ungeområdet stab.

Herudover er der etableret en følgegruppe, som omfatter leder- og medarbejderrepræsentanter fra familie-afdelingen. De følgegruppemedlemmer, som også er repræsenteret i LMU (BUO's Lokale MED Udvalg) sikrer løbende afrapportering hertil. LMU omfatter medarbejder- og ledelsesrepræsentanter fra alle børne- og ungeområdets afdelinger på rådhuset. En vigtig rolle for følgegruppen vil være at sikre medarbejderperspektivet og medarbejderinvolvering i arbejdet med

handleplanen. Følgegruppen vil således kunne komme med input til aktuelle temaer og risici, som projektet skal forholde sig til.

Program- og projektledelse

Projektledelsen varetages i samspil mellem konsulenter fra BDO og en intern program- og projektleder udlånt fra økonomiafdelingen.

BDOs øvrige opgaver

BDO bistår projektledelsen med flere leverancer i de enkelte projektspor. Det drejer sig om faglig bistand til udarbejdelse af arbejds gange, gennemgang og opfølgning på sagsstammer i samarbejde med afdelingens ledelse, kvalitetskontrol af sager, som er "genoprettet" samt færdigudvikling og implementering af kompetenceprofiler for alle medarbejdere og ledere i afdelingen.

Handleplanens formål, milepæle og projektspor

Handleplanens formål er:

- At børn og unge og familier gennem en tidlig forebyggende og effektiv indsats opnår bedst mulig trivsel og livsduelighed. På kort sigt skal borgernes retssikkerhed som led heri sikres. Det vil sige at hjælpen ydes på en inddragende, systematisk og lovmedholdelig måde.

Vigtige elementer for målopfyldelsen vil være:

- At sikre de rette roller og kompetencer til at løse opgaverne
- At anvende ressourcerne så hensigtsmæssigt som muligt
- At struktur/organisering understøtter løsning af kerneopgaven bedst muligt.

Grundforudsætninger for at nå i mål med handleplanen vil være at:

- Projektet forankres bredt ledelsesmæssigt gennem styregruppen
- Der gennem hele projektet sker en høj grad af involvering af medarbejdere og ledere gennem referencegruppe for ledere i familieafdelingen og en følgegruppe bestående af medarbejderrepræsentanter og ledelsen fra familieafdelingen
- Der skal tilføres tilstrækkelige rådgiverressourcer i genopretningsperioden og omlægning til tidlig indsats
- Der tilføres ekstern hjælp i form af projektledelse og faglig bistand.

Handleplanen dækker en flerårig periode og indenfor perioden vil der være milepæle, som rækker indover hinanden i større eller mindre grad. Perioden dækker årene 2020-2022, hvor 2022 også var sidste indfasningsår af den budgetbeslutning, der blev truffet ved budget 2019 vedrørende omlægning til tidligere forebyggende og mere effektiv indsats.

I hele perioden (2020-2022) er tidlig forebyggende og effektiv indsats rettesnoren for alle initiativer. Dog er der en helt akut opgave med at sikre tryghed for børn og unge med særlige behov og lovmedholdelige ydelser, som har stort fokus i handleplanen. Tryghed i den forstand, at der er taget stilling til barnets udækkede behov og bekymringen for barnets trivsel er minimeret eller ikke er tilstede længere. Det er BDO's vurdering, at denne tryghed for børnene og lovmedholdelige ydelser er fundamentet for, at Frederiksborg Kommune kan tilbyde børn, unge og familier en tidlig forebyggende og effektiv indsats.

Overordnet omfatter handleplanen 3 milepæle, jf. bilag 6, handleplanens side 7.

Milepæl 1a og 1b (Tryghed for barnet og lovmedholdelig sagsbehandling)

Ved udgangen af 2020 skal den akutte problematik være afhjulpet, og der skal være skabt tryghed for børnene (milepæl 1a). Tryghed i den forstand, at der er taget stilling til barnets udækkede behov og bekymringen for barnets udækkede behov og trivsel er minimeret eller ikke er til stede. Parallelt hermed skal der sikres lov-medholdelig sagsbehandling. Dette sker løbende og er fuldt gennemført ved milepæl 1b medio 2021.

Milepæl 1a og 1b omsætter magistratens beslutning den 11. november 2019 om at opretning af alle fejl og mangler i de enkelte sager for børn og familier skal være afsluttet inden udgangen af 2020 eller indtil hvad der er tidsmæssigt muligt, herunder også under hensyn til rekruttering af medarbejdere, kompetenceudvikling, projektledelse, audit af arbejds gange og så videre, så det langsigtede mål om en bæredygtig familieafdeling også sikres.

Milepæl 2 (Systematisk og inddragende sagsbehandling)

Ved udgangen af 2021 vil der være systematik i sagerne. Resultaterne af denne milepæl vil være, at børn og forældre bliver hørt om deres synspunkter, at deres perspektiv indgår og dokumenteres i sagsbehandlingen. Endvidere vil resultatet være, at der er en rød tråd i sagerne, og at de gældende arbejdsgange følges, samt at de beskrevne roller og ansvar i sagsbehandlingen udmøntes i familieafdelingen.

Milepæl 3 (Tidlig indsats)

Arbejdet med denne centrale milepæl vil omfatte en række delprojekter og således samlet set strække sig over hele perioden frem til og med 2022. Ved udgangen af 2022 vil organisering, metoder, kompetencer, roller og ansvar være tydeligt beskevet til ikrafttræden ved udgangen af 2022. Arbejdet med den tidlige forebyggende indsats starter imidlertid allerede nu med fokus på at afdække snitflader, tilbudssammensætning og børnenes/de unge forløb på tværs af myndigheder og indsatser. Dette sker dog uden at forstyrre de øvrige milepæle. Stikordene for denne milepæl er:

- Tidlig opsporing
- Fremskudt sagsbehandling
- Tværsektoriel indsats
- Løsninger tæt på barnets nærmiljø
- Indsatstrappen
- Hyppige opfølgninger

Resultatet er, at Frederiksberg Kommune arbejder med tidlige forebyggende og effektive indsatser for alle familier, hvor det er relevant.

Uddybning af de tre milepæle i 5 spor

De 3 milepæle uddybes i 5 spor (spor 0, 1, 2, 3 og 4), som nærmere beskriver, hvad der skal arbejdes med for at komme i mål med de 3 milepæle, jf. bilag 6, handleplanens side 24 og frem.

Spor 0: Skabe tryghed for børnene og sikre lovmedholdelighed (milepæl 1a og 1b). Sporet omhandler af-hjælpning af den akutte problematik. Det betyder, at der skal sikres, at der skabes tryghed for barnet og lovmedholdelig sagsbehandling. Sporet angiver en detaljeret plan for, hvordan der kan arbejdes målrettet hen imod at sikre, at resultaterne, der er nævnt i milepæl 1a og 1b nås, samt hvordan der specifikt foreslås en sagsauditering for måling af fremdriften. Arbejdet med dette spor er fundamentet for udviklingsperspektiverne i de øvrige spor og en forudsætning for at opnå milepæl 1a og 1b ovenfor.

Spor 1: Organisering og samarbejder. Formålet med dette spor er at sikre rette organisering på kort og på længere sigt. "Rette organisering" handler både om den interne organisering i familieafdelingen og familieafdelingens egne tilbud, organiseringen mellem de økonomiske og socialfaglige kompetencer samt organiseringen af andre kommunale opgaver, som har snitflader til familieafdelingen. Endelig handler "rette organisering" om snitflader mellem myndighed og Frederiksberg Kommunes tilbud til børn og unge.

Der vil under dette spor være særlig opmærksomhed på, at "indsatstrappen" danner grundlag for organiseringen af kommunens tilbud til børn og unge, ligesom der vil være fokus på, at der skal sikres en egen tilbudsvifte, hvor kapaciteten anvendes optimalt. Dette spor vil forudsætte analyser af eksisterende tilbud. Ligesom det under dette spor vil være relevant at inddrage erfaringer fra Norge, hvor man i nogle situationer har integreret støtte til plejefamilier i døgntilbudene. Børneudvalget fik præsenteret Norges erfaringer på udvalgets studietur i oktober 2019.

Spor 2: Styring, snitflader og arbejdsgange. Dette spor handler om at sikre de rette IT-systemer og vejledninger hertil, prognosesystemer, ledelsesinformationssystemer og arbejdsgangsbeskrivelser, som alle er med til at sikre et hensigtsmæssigt driftsgrundlag for familieområdet på kort og på længere sigt. Dette spor vil forudsætte tilkøb af særligt støtte fra bl.a. Netcompany, som er udbyder af familieafdelingens fagsystem DUBU. Tilkøbet skal dels sikre, at systemet er korrekt sat op således, at faglig ledelsesinformation kan hentes direkte fra DUBU. Dels skal tilkøbet sikre, at der opnås uddannelse i systemet, oplæring af en superbrugergruppe (medarbejdere) og en ressource med IT kompetencer, således at Frederiksberg Kommune får ekspertisen i den løbende anvendelse af tilpasning af systemet.

Spor 3: Kompetencer og kultur. Rette kompetencer hos de enkelte medarbejdere og en fælles kultur tager afsæt i vision og kerneopgave samt familieafdelingens metodiske fundament og udmøntes i konkrete kompetenceprofiler samt adfærdsbeskrivelser. De enkelte medarbejdere måles systematisk op imod disse kompetenceprofiler med BDO's bistand, og på den baggrund udvikles koncept for strategisk kompetenceudvikling. Dette spor er allerede sat igang. Sporet om

kompetencer og kultur sætter fokus på rådgiverne og medarbejderne i familieafdelingen som den afgørende ressource i arbejdet.

Spor 4: Konsolidering af tidlig indsats. Formålet med dette spor er at sikre opmærksomhed på, at alle aktiviteter i handleplanen har fokus på og peger i retning af tidlig forebyggende og effektiv indsats i hele handleplanen. Samtidig skal der også i dette spor udarbejdes en specifik plan for en tidlig forebyggende og effektiv indsats således, at der sikres gennemsigthed i, hvordan processen skrider frem. Den plan vil tage afsæt i de pejlemærker, der er beskrevet i den sag, der lå til grund for kommunalbestyrelsens beslutning om at omlægge til en tidligere forebyggende og mere effektiv indsats ved budget 2019. Som tillæg hertil skal det også overvejes, hvilken metode Frederiksberg Kommune på sigt vil anvende, når der afholdes børne- og ungesamtaler. Det kan her, i lyset af børneudvalgets studietur til Norge, være relevant at undersøge mulighederne for at få støtte til at opkvalificere alle rådgivere til at afholde dialogiske børnesamtaler. I praksis kan dette tidligt implementeres når milepæl 1a og 1b er nået.

Særligt vedrørende Task Forcen

Samarbejdet med Task Forcen indledes den 1. juni 2020. Task Force-forløbet følger et fast koncept og indledes og afsluttes med en sagsmåling af en stikprøve af familieafdelingens sager. Stikprøven vil indgå i en samlet analyse af området, som Task Forcen gennemfører i den første del af forløbet. Ud fra analysen udarbejdes en udviklingsplan, som Task Forcen vil følge op på via løbende møder med familieafdelingens ledelse. Task Forcens fund og forslag til indhold af udviklingsplan skal indarbejdes i den samlede handleplan, således at der under hele forløbet foreligger én samlet plan for området.

Når der foreligger endelig plan for samarbejdet med Task Forcen vil den også indgå i arbejdet med Handleplanen, ligesom fund og tiltag som følger af Task Force-samarbejdet vil blive en del af den løbende rapportering til magistraten.

Bemandingsbehov og andre ressourcer

Det er i dialog med BDO vurderet, at en af forudsætningerne for at opnå tilstrækkelig kvalitet i sagsbehandlingen er, at medarbejderne får færre sager per medarbejder at følge. I budget 2019 blev det med indfasning i årene 2019-2022 iværksat en opnormering på rådgiversiden svarende til, at ét ud af tre distrikter ved udgangen af 2022 kunne arbejde med en tidlig og forebyggende indsats.

I lyset af ønsket om hurtigst muligt at få kvalitet og lovmedholdelighed i sagsbehandlingen er det vurderingen, at der er brug for en markant styrkelse af myndighedsfunktionen på kort sigt frem mod delmål 1a og 1b, først og fremmest med yderligere rådgivere. Det er samtidig vurderingen, at den samme medarbejderstab på længere sigt kan sikre, at der med udgangen af 2022 arbejdes tidligt og forebyggende efter den planlagte 'Frederiksbergmodel'. Dermed understøttes også en bæredygtig realisering af kommunalbestyrelsens budgetbeslutning fra budget 2019. Dette skal dog nærmere vurderes i en grundig evaluering i foråret 2022.

Samlet set er der brug for at styrke bemandingen ud fra en række hensyn:

- omfanget af fejl i sagsbehandlingen, herunder særligt omfanget af udeståender i flertallet af sagerne,
- rådgiverne fremadrettet alt andet lige forventes at bruge mere tid end hidtil på at få noteret og registreret deres sager korrekt
- behovet for allerede i 2020 at have gennemgået sagerne for at få skabt tryghed
- det omfattende behov for oplæring samt kompetenceafdækning og udvikling
- behovet for at medarbejdere også indgår i dele af udviklingsarbejdet og der sikres relevant medarbejderinddragelse i hele handleplansperioden
- ressourcetræk på medarbejdersiden ved Task Force forløb (interviews, temadage og kurser)
- behovet for at omlægge til en tidlig forebyggende og effektiv indsats

Udgangspunkt er en sagsstamme per medarbejder på 21-22 sager som i en genopretningsperiode vurderes at være et passende udgangspunkt. Det vil indgå i evalueringen i 2022, hvordan den fremadrettede bemanding til en tidlig forebyggende indsats skal være. Herudover vurderes det afgørende, at der tilknyttes en fagkonsulent med rådgivererfaring til modtagelsen (hvor underretninger og akutte sager håndteres). Fagkonsulenten skal dels sikre faglig sparring i vanskelige og ofte akutte sager, dels tage med ud til samtaler i vanskelige sager, hvor ressourcen ellers skal hentes hos en kollega, som i givet fald skal forlade sine opgaver. Fagkonsulenten skal herudover sikre løbende oplæring og opkvalificering af afdelingens arbejde med at udarbejde børnefaglige undersøgelser.

Endelig er der behov for et halvt årsværk, som har særlige såvel faglige som IT-mæssige forudsætninger for at være fagperson på afdelingens fagsystem DUBU. Fagpersonen skal også være med til at sikre sammenhæng mellem registreringer i DUBU og registreringerne i økonomidisponeringssystemet og dermed understøtte både den faglige og økonomiske styring.

Det bemærkes, at ressourcebehovet for genopretningsindsatsen er vurderet ud fra antallet og karakteren af de åbne og igangværende sager i familieafdelingen. Formålet er at sikre, at alle børn, unge og familier med aktuelle behov fremadrettet får den rette hjælp og støtte på et opdateret og lovmedholdeligt grundlag.

På området for udsatte børn og unge vil alle åbne sager blive gennemgået med henblik på at sikre, at status i alle sager fremadrettet lever op til gældende lovkrav og at børn og familier modtager den relevante støtte. Det vil sige, at det i hver sag skal sikres, at der en børnefaglig undersøgelse, opdateret handleplan, dokumentation for gennemført børnesamtale indenfor de seneste 6 måneder, at underretningerne i den enkelte sag gennemgås ud fra data i fagsystemet og at der sker partshøring i forhold til senest modtagne underretning. Hertil kommer dokumentation for den hjælp og de indsatser, der ydes. Endelig skal der træffes nye afgørelser vedrørende bevillinger, såfremt der er grundlag herfor.

På børnehandicapområdet vil gennemgangen af sagerne på tilsvarende vis have til formål at sikre lovmedholdelighed i form af dokumentation og afgørelser for den hjælp, der ydes. På dette område vil der imidlertid også i en række tilfælde skulle foretages en vurdering af om ydelser, der modtages er beregnet korrekt, og om der skal reguleres i ydelsen.

Denne sag omfatter ikke den økonomi, der måtte være forbundet med eventuelle krav, der rejses mod Frederiksberg Kommune i åbne eller afsluttede sager.

Som det fremgår af handleplanen er der allerede nu (jf. ovenfor) disponeret medarbejdere ud over det fore-liggende budget 2020 (ca. 1,8 mio.kr. stigende til 2,5 mio.kr. i 2021-22 alt andet lige). Der er herudover behov for at der så tidligt som muligt i 2020 (p.t. planlagt 1. februar og 1. april) ansættes i alt 12 årsværk og den halve IT-systemansvarlige. Dette giver en yderligere udgift på 5,0 mio. kr. i 2020 og 6,4 mio. kr. i 2021-2022.

Udover behovet for opnormering i afdelingen vil der være udgifter til konsulentstøtte i handleplansperioden til BDO. Behovet er nærmere dokumenteret i handleplanen, og der foreslås foreløbigt at afsætte 3,7 mio.kr. i 2020, 1,5 mio.kr. i 2021 og 0,4 mio.kr. i 2022. Der vil også være en ekstraudgift til bl.a. Netcompany (leverandør af sagsstyringsystemet DUBU), som i foråret 2020 skal bistå afdelingen med at få sikret en korrekt og hensigtsmæssig anvendelse af DUBU. Ekstraudgiften er foreløbigt estimeret til 1,0 mio. kr. i 2020 og 2021. Endelig vil frikøb af intern program-/projektleder fra økonomiafdelingen beløbe sig til ca. 0,5 mio.kr. årligt i 2020 og 2021.

Der vil også være udgifter til gennemførelse af handleplanen som det ikke er muligt at specificere præcist nu. Der vil for eksempel knytte sig visse ekstraudgifter til samarbejdet med Task Forcen, hvor der f.eks. skal lejes lokaler mv. til de temadage, som afdelingens medarbejdere skal deltage i som en del af det forløb. Der foreslås derfor afsat en mindre pulje til diverse/uforudsete udgifter i projektperioden.

Derudover kommer udgiften til EY's analyse af ledelsestilsynet, jf. ovenfor. Her er foreløbigt estimeret 0,3 mio.kr. i 2020.

Den samlede økonomi er sammenfattet i økonomiafsnittet nedenfor.

Opfølgning

Den nedsatte styregruppe vil månedligt i handleplansperioden få forelagt status på de enkelte projektspor, ligesom der gøres status på BDO's sagsauditering. BDO vil månedligt udtage 10 sager til auditering, hvilket svarer til 120 sager årligt. Status til styregruppemøder udarbejdes i et samarbejde mellem BDO og Frederiksberg Kommunes interne program- og projektleder.

Det foreslås, at det foreløbigt er magistraten der får status 3 gange i løbet af 2020 og herefter 4 gange årligt i hvert af årene 2021 og 2022 (januar, marts, juni og oktober). Børneudvalget forelægges alle sager til orientering.

Statussagerne vil have forskelligt fokus alt efter hvilke milepæle, der er gældende på det aktuelle tidspunkt. Dog vil hver afrapportering det kommende 1,5 år indeholde status på, hvordan det går med at opnå tryghed for børnene, lovmedholdelighed og kvalitet i sagsbehandlingen. Herudover vil statussagerne også blive koordineret med afrapportering fra Task Forcen, og de afrapporteringer der i dag gives til børneudvalget på familieafdelingens område. Det drejer sig om anbringelsesstatistik, sager forelagt børne- og ungeudvalget, danmarkskortet (klagesager) og belægning på egne tilbud. Disse afrapporteringer forventes over handle-plansperioden at blive suppleret med yderligere data i takt med, at datakvaliteten sikres som led i indsatsen på området.

Det overordnede indhold af statussagerne for de kommende 3 år er foreløbigt skitseret i bilag 6 (handleplanen, side 14). Det fremgår heraf, at status marts 2020 vil have fokus på lovmedholdelighed og intern organisering. I juni 2020 vil der være fokus på lovmedholdelighed, tilbudsviften (analyse), herunder Bulowsvej, registrering samt kompetencer.

Konkret i forhold vurderingen af lovmedholdelighed vil BDO tage udgangspunkt i de måleparametre, som Ankestyrelsen anvender, når styrelsen vurderer kvaliteten af sager, som indgår i styrelsens nye Børnesags-barometer (kvalitetsmåling af kommunale myndighedssager). Første Børnesagsbarometer blev offentliggjort i november 2019. Det næste Børnesagsbarometer, hvor Frederiksberg Kommune indgår med et antal sager, forventes offentliggjort foråret 2020.

Økonomi

Vurderingen af den samlede økonomi tager udgangspunkt i handleplanen og afsnittet om bemanding og ressourcer ovenfor. Der er ikke lavet aftale med BDO, der dækker hele perioden. Der er derfor tale om et skønnet udgiftsbehov, der dog tager udgangspunkt i det skøn over indsats, der er nævnt i bilag 7, selve handleplanen.

Den økonomiske investering skal på kort sigt ses som en tilførsel af de nødvendige ressourcer til at sikre tryghed for børnene og lovmedholdelighed. Her tæller både udgiften til medarbejdere og konsulentbistand, som begge blandt andet skal sikre hurtig gennemgang og opretning af sager og den nødvendige kompetenceudvikling. Udgiften på kort sigt er dog samtidig på længere sigt en investering i en fagligt bæredygtig familieafdeling og i en tidlig forebyggende og effektiv indsats for børn, unge og familier med særlige behov. Der skønnes ikke i denne sag præcist over udgiftsbehovet i 2023 og frem men det vil som udgangspunkt omfatte de medarbejderressourcer der er medudgiften i 2022, svarende til ca. 8,9 mio.kr., jævnfør nedenfor.

Finansieringen tilvejebringes ved 1. forventede regnskab 2020, som forelægges magistraten 30. marts 2020.

Finansiering vedrørende 2021-2022 vil indgå i 1. finansielle orientering vedrørende budget 2021.

Tabel 1. Samlet økonomi vedrørende handleplanen

(mio.kr.)	2020	2021	2022
Flere medarbejdere allerede per 1. januar 2020	1,8	2,5	2,5
Medarbejdere ansættes per februar og april 2020	5,0	6,4	6,4
BDO konsulentbistand	3,7	1,5	0,4
DUBU understøttelse og tilvejebringelse af data	1,0	1,0	
Intern projektledelse	0,5	0,5	
Analyse af ledelsestilsyn	0,3		
Diverse, uforudset	0,8	0,4	0,2
I alt	13,1	12,3	9,5

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Magistraten 20. januar 2020. Forelægges børneudvalget til orientering 3. februar 2020.

Historik

Magistraten 11. november 2019

Bilag

Bilag 1 Indstilling af 11. november 2019

Bilag 2 Orienteringsbrev til berørte familier

Bilag 3a Ansøgning om Task Force-forløb

Bilag 3b Tilsagn om Task force-forløb

Bilag 4 Henvendelse fra Folketingets Ombudsmand 28. november

Bilag 5a Svar til Folketingets Ombudsmand 6. december

Bilag 5b Folketingets Ombudsmands svar 16. december

Bilag 6 Henvendelse fra Dansk Socialrådgiverforening og svaret

Bilag 7 Handleplan

Punkt 22: Tiltrædelse af aftale om lægedækning af kommunale akutfunktioner

00.01.00-A00-79-19

Resume

KKR Hovedstaden har den 7. november 2019 godkendt en aftale, der beskriver rammerne for samarbejdet mellem den kommunale akutfunktion, hospitalerne, 1813 og de praktiserende læger. Sagen fremlægges med henblik på udvalgets godkendelse af aftalen.

Beslutning

Magistraten og ældre- og omsorgsudvalget indstiller, at aftalen godkendes.

Indstilling

Ældre- og omsorgsudvalget indstiller, at aftalen godkendes.

Sagsfremstilling

Som led i udbygningen af det nære sundhedsvæsen har alle kommuner etableret akutfunktioner med afsæt i de nationale kvalitetsstandarder. I den forbindelse har KKR Hovedstaden den 7. november 2019 godkendt en "Samarbejdsaftale om kommunale akutfunktioner i Region Hovedstaden" mellem Region Hovedstaden, PLO Hovedstaden og kommunerne i Hovedstaden.

Formålet med samarbejdsaftalen er at sikre høj kvalitet, patientsikkerhed og sammenhæng i forløb for borgere i den kommunale akutfunktion. Dette via et velfungerende samarbejde mellem hospitaler, Region Hovedstadens Akutberedskab (1813), almen praksis og de kommunale akutfunktioner. Grundprincippet for samarbejdet er, at ingen borgere skal opleve fagligt ubegrundede overgange eller unødvendige indlæggelser.

Målgruppen for de kommunale akutfunktioner er:

- lægehenviste borgere over 18 år med akut opstået somatisk sygdom eller forværring af kendt sygdom med behov for observation, pleje og/eller behandling, men uden behov for hospitalsindlæggelse.
- lægehenviste borgere over 18 år, der efter udskrivning fra somatisk hospital fortsat har komplekse pleje- og/eller behandlingsbehov, der kræver de særlige sygeplejefaglige kompetencer, som er til stede i en kommunal akutfunktion.
- borgere over 18 år, henvist fra hjemmesygeplejen, hvor der er behov for sparring med den kommunale akutfunktions personale med henblik på praktisk hjælp til vurdering eller indsats.

Samarbejdsaftalen indeholder bl.a. retningslinjer for henvisning og visitation, placering af det lægelige behandlingsansvar, delegation og arbejdsgange.

I tilknytning til samarbejdsaftalen lægges op til en forsøgsordning om honorering af praktiserende lægers ydelser ved kommunikation/rådgivning om patienter tilknyttet kommunale akutfunktioner. Forsøgsordningens formål er at styrke kvalitet og tilgængelighed i forhold til kommunikationen mellem de kommunale akutfunktioner og praktiserende læger.

Honoreringen erstatter i nogen grad den honorering, der aktuelt benyttes, når læger kommunikerer via telefon eller korrespondancemeddelelse. Den nye aftale forventes at initiere og understøtte, at flere læger henviser til og indgår i et samarbejde med de kommunale akutfunktioner. Aftalen skal tiltrædes af den enkelte kommune. Såfremt samarbejdsaftalen godkendes, træder honoreringsaftalen i kraft den 1. februar 2020 og udløber den 31. december 2020 med mulighed for genforhandling.

Økonomi

I forbindelse med samarbejdsaftalen er der fastsat en honorering af de praktiserende læger, når der henvises til den kommunale akutfunktion. I aftalen lægges der op til en 50/50 finansiering mellem region og kommuner.

Den årlige samlede økonomiske ramme for Region Hovedstaden udgør 4,2 mio. kr. under forudsætning af, at alle kommuner tilslutter sig aftalen. Region Hovedstaden har i budget 2020 afsat den aftalte ramme på 2,1 mio. kr., og PLO Hovedstaden har godkendt aftalen.

Kommunernes samlede udgift udgør 2,1 mio. kr. Nøglen til fordeling af udgifterne mellem kommunerne er den seneste opgørelse af befolkningstal i Danmarks Statistik. Udgiften for Frederiksberg Kommune udgør 118.364 kr. Eventuel efterregulering ved mindre forbrug i forhold til den samlede ramme vil blive tilbagebetalt til kommunerne efter fordelingsnøglen.

Udgiften til honorering af de praktiserende læger afholdes inden for egen ramme.

Behandling

Ældre- og omsorgsudvalget den 13. januar 2020, Magistrat den 20. januar 2020, Kommunalbestyrelsen den 27. januar 2020

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 3:

Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller, at udvalget godkender aftalen.

Bilag

Bilag 1 Brev til kommuner om akutaftale fra KKR-formandskabet

Bilag 2 Endelig udgave samarbejdsaftale 18. november 2019

Bilag 3 Aftale om fælles forsøgsordning

Bilag 4 Administration af fælles forsøgsordning

Punkt 23: Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om at sætte de offentlige institutioner og herunder daginstitutionerne mere fri

28.00.00-G01-107-19

Resume

Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om at sætte de offentlige institutioner og herunder daginstitutionerne fri blev den 30. september 2019 oversendt fra kommunalbestyrelsen til behandling i børneudvalget. Udvalget skal med denne sag tage stilling til, om forvaltningen skal gennemføre en survey blandt alle de kommunale og selvejende dagtilbud med henblik på at undersøge, om der er administrative opgaver eller procedurer, der kan ændres eller løses på en anden måde uden kvaliteten i dagtilbuddene mindskes.

Beslutning

Magistraten og børneudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet

1. forvaltningen gennemfører en survey blandt alle de kommunale og selvejende dagtilbud
2. resultatet af surveyen vil indgå som en samlet udviklingsplan for dagtilbud, koordineret med implementeringen af budgetbeslutningen markant flere hænder i dagtilbuddene.

Indstilling

Børneudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet

1. forvaltningen gennemfører en survey blandt alle de kommunale og selvejende dagtilbud
2. resultatet af surveyen vil indgå som en samlet udviklingsplan for dagtilbud, koordineret med implementeringen af budgetbeslutningen markant flere hænder i dagtilbuddene.

Sagsfremstilling

Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om at sætte de offentlige institutioner og herunder daginstitutionerne fri blev den 30. september 2019 oversendt fra Kommunalbestyrelsen til behandling i Børneudvalget. Forslaget er følgende:

”Sæt daginstitutionerne mere fri.

I Alternativet og Liberal Alliance ønsker vi at sætte de offentlige institutioner og herunder daginstitutionerne mere fri. Vi er slet ikke i tvivl om, at det gode tilbud sprængfyldt med kvalitet bedst udvikles nedefra.

Det pædagogiske personale skal – i samarbejde med forældre og børn – have større frihed til at udvikle lige netop de børnemiljøer, de ønsker og drømmer om. Vi ønsker at give tilliden tilbage til institutionerne, så der kan udvikles pædagogik og et hverdagsliv ud fra, hvad der fungerer mest optimalt for den specifikke institution og dennes børnegruppe.

Bureaukratiske rapporter og administrative krav skal begrænses så meget som muligt for at give plads til denne frihed. Vi skal med andre ord som kommune give mere slip og lade institutionerne i højere grad eksperimentere med at gå deres egne veje. Selvfølgelig dog med en fælles forpligtelse og ansvarsfølelse mellem Frederiksberg Kommunes institutioner, så det samlede kvalitetsniveau på Frederiksberg sikres og ingen institutioner ”lades i stikken”.

?

Effekt vil for os at se være:

- *?Forstærket engagement og ejerskab hos personale og forældre*
- *?Mindre bureaukrati og administration*
- *?Mere tid og voksenkontakt til børnene*
- *?Styrket samarbejde mellem forældre, personale og børn*
- *?Øget kvalitet og kreativitet i dagtilbuddene.*

Rådmand Mette Bram og Rådmand Laura Lindahl foreslår derfor helt konkret følgende:

Kommunalbestyrelsen beslutter, at forvaltningen gennemgår hvad der løbende produceres af kvalitetsrapporter, gennemføres af kvalitetskontrol, projekter, samarbejds møder, tiltag udviklet af forvaltningen m.v. med angivelse af, hvilke af disse tiltag, der er nødvendige og lovpligtige – og i hvilket omfang de bliver anvendt samt til hvad.

Vi ønsker at forvaltningen spørger daginstitutionerne, hvad de oplever af administration og bureaukrati, der tager unødigt tid og energi i hverdagen, som ellers kunne være gået til børnene. Med andre ord skal forståelse af, hvilke bureaukratiske og administrative tiltag, der betragtes som nødvendige også afstemmes med daginstitutionerne.

Forvaltningen bedes desuden komme med forslag til Kommunalbestyrelsen om, hvordan administrativt arbejde kan reduceres markant, så daginstitutionerne få mere tid sammen med børnene og samtidig kan blive sat mere fri til at udvikle lokal pædagogik”.

Med budget 2019 besluttede kommunalbestyrelsen en regelforenklning for alle udvalgsområder. For dagtilbudsområdet blev det i budgetaftalen specificeret, at der med beslutningen skulle frigøres tid og opmærksomhed til den pædagogiske kerneopgave. På dagtilbudsområdet er budgetbeslutningen imødekommet ved, at dagtilbuddene ikke længere udarbejder den treårige aftale, fokusaftalen, mellem afdelingschefen og den enkelte daginstitutionsleder. I fokusaftalerne var beskrevet de mål og resultater dagtilbuddene skal nå, som følge af arbejdet med effektstyring i Frederiksberg Kommune. Endvidere er dagtilbudslederne ikke længere forpligtet til en gang årligt at udarbejde en virksomhedsplan for dagtilbuddet. I virksomhedsplanerne var blandt andet den pædagogiske retning, traditioner og hverdagen i den enkelte dagtilbud beskrevet. Mange af de oplysninger, der fremgik af virksomhedsplanerne kan forældrene nu finde på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

De bestemmelser og opgaver, administrative som pædagogiske, dagtilbuddene i Frederiksberg Kommune skal arbejde med, er dels lovpligtige opgaver, der er beskrevet i dagtilbudsloven, og dels opgaver og projekter, der er besluttet af kommunalbestyrelsen. Forvaltningen stiller forskelligt materiale og redskaber til rådighed, som kan understøtte dagtilbudslederne, når de skal løse disse opgaver.

Af dagtilbudsloven fremgår det, at det enkelte dagtilbud skal udarbejde en pædagogisk læreplan, hvor det skal fremgå, hvordan det enkelte dagtilbud gennem hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, og ikke alene på udvalgte tidspunkter af dagen, som for eksempel i spisesituationen. Lederen skal sikre, at det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet tilrettelægges og udøves inden for rammerne af læreplanen, og lederen er endvidere ansvarlig for at offentliggøre den pædagogiske læreplan. Lederne er også ansvarlige for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø, og for at den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet.

For alle ledere af dagtilbud er det lovpligtigt at sikre, at der bliver gennemført en sprog vurdering af børn i alderen omkring tre år, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering.

Endelig skal lederne af dagtilbuddene arbejde med at skabe gode overgange fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole. Det betyder, at børnenes overgange skal tilrettelægges i overensstemmelse med barnets aldersmæssige udvikling, og på en måde, så barnet oplever overgangene som naturlige.

De opgaver, der er anført i dagtilbudsloven er selvsagt opgaver, de enkelte dagtilbudsledere er forpligtet til at løse. Hvordan dagtilbuddene gennemfører de lovpligtige opgaver, og med hvilke redskaber, er op til den enkelte kommune at planlægge.

Lokalt - i Frederiksberg Kommune - er det politisk besluttet, at alle kommunale og selvejende dagtilbud skal arbejde med at udvikle kvaliteten gennem de politisk fastsatte effektstyringsmål om livsduelighed og skoleparathed. Disse mål arbejder dagtilbuddene fortsat med i det pædagogiske læringsmiljø. Sammen med de nationale mål udgør effektstyringsmålene det pædagogiske grundlag, som alle dagtilbud arbejder ud fra.

Med det seneste budgetforlig besluttede kommunalbestyrelsen at fortsætte og styrke kommunens mønsterbryderindsats med etableringen af et nyt mønsterbryderudvalg målrettet udsatte små børn i alderen 0-6 år. Udvalget iværksætter konkrete tiltag, som kan øge den sociale mobilitet og dermed nedbryde den negative sociale arv for små børn i udsatte positioner, der er i risiko for ikke at få en uddannelse og blive selvforsørgende senere i livet. Alle dagtilbud arbejder indtil 2021 videre med mønsterbryderindsatsen om dialogisk læsning og små læringsgrupper. Herudover arbejder udvalgte dagtilbud med andre mønsterbryderindsatser rettet mod specifikke målgrupper.

Med budget 2018 blev der, som en del af børnepakken, afsat en pulje til øget trivsel for at gøre en forstærket indsats for at nedbringe sygefraværet i dagtilbuddene. De 11 dagtilbud med en højeste sygefraværsprocent blandt alle dagtilbud, deltager i projektet. En anden lokal beslutning i Frederiksberg Kommune er, at forældre og børn har mulighed for at besøge det dagtilbud, hvor deres barn har fået tilbudt plads, inden barnet starter i tilbuddet. Tanken er, at børn og forældre stille og roligt skal vænne sig til dagtilbuddet og personalet ved at besøge det flere gange, og at det skal lette indkøringen af barnet, når det starter i dagtilbuddet. Endelig deltager fem af kommunens dagtilbud som led i den politisk vedtagne sundhedspolitik for Frederiksberg Kommune 2019-2022 i projektet "Bevæg dig for livet". Alle de lokalt politisk vedtagne projekter skal ses som en måde på, på forskellig vis, at øge kvaliteten i dagtilbuddene.

Den administrative opgave dagtilbuddene har med at udarbejde en mad- og måltidspolitik, skal ses som en opgave, der kan bistå dagtilbuddene med at udvikle og styrke børnenes maddannelse, børnenes mulighed og selvbestemmelse i måltidet, og personalets rolle og opgave omkring måltidet. Mad- og måltidspolitikken er et pædagogisk værktøj for personalet, som bliver drøftet og udarbejdet i samarbejde med institutionens forældrebestyrelse. Frokostmåltidet er desuden en pædagogisk aktivitet, hvor de - eller dele - af de pædagogiske læreplaner kan blive implementeret.

Administrativt er nedsat en række puljer, dagtilbuddene kan søge; legepladspulje, vikarpulje og pulje til ekstra ressourcer. Derudover omhandler dagtilbudsledernes administrative arbejde ansættelse, lønforhandling og skemalægning af medarbejdernes arbejde, ferier og fravær.

En gang om måneden afholder Dagtilbudsafdelingen møde for alle dagtilbudslederne. Møderne omhandler blandt andet drøftelse af de politiske beslutninger og prioriteringer, herunder information om det vedtagne budget. På møderne bliver der også arbejdet med den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddene. Desuden er alle dagtilbudsledere opdelt i ledernetværk, hvor de arbejder med de opgaver, der er politisk vedtaget, og med nogle af de tiltag, der er blevet drøftet på ledermøderne.

To dagtilbud deltager i det nationale frikommuneforsøg, hvor formålet er at undersøge, om opgaver kan tilrettelægges anderledes og mindre bureaukratisk, så der kan frigøres mere tid til kerneopgaven, og så give medarbejderne mere rum for at udfolde deres faglighed. På baggrund af evalueringen af forsøget, vil der sandsynligvis være mulighed for at udbrede de erfaringer de to dagtilbud gør til alle dagtilbud i Frederiksberg Kommune. Forsøget varer frem til juni 2022.

For at imødekomme forslagsstillernes ønske om, at forvaltningen spørger daginstitutionerne, hvad de oplever af administration og bureaukrati, der tager unødigt tid og energi i hverdagen, som ellers kunne være gået til børnene, gennemfører forvaltningen en survey blandt alle de kommunale og selvejende daginstitutioner.

Spørgsmålene i surveyen til dagtilbuddene vil omhandle:

- *Administrative opgaver, der vedrører børnene og det pædagogiske arbejde (for eksempel overgang fra dagtilbud til skole, sprogvurdering og læreplaner)*
- *Administrative opgaver, der vedrører deltagelse i projekter (for eksempel arbejdet med sygefravær og mønsterbryderindsats)*
- *Administrative opgaver, der vedrører ansøgning om puljer (for eksempel ekstra ressourcer og vikarpulje)*
- *Administrative opgaver, der vedrører personalet (for eksempel Tamigo og lønforhandling)*
- *Samarbejds møder (for eksempel ledermøder, ledernetværk og overleveringsmøder)*

Det vil være oplagt, at resultatet af surveyen indgår i det videre arbejde med udviklingen af kvaliteten i dagtilbuddene. Implementeringen af budgetbeslutningen om "markant flere hænder i dagtilbuddene" forventes forelagt i løbet af foråret 2020, foreløbigt som en del af en samlet styrket udviklingsplan for dagtilbuddene. Forvaltningen vil her indarbejde, hvordan færre administrative opgaver også kan understøtte fokus på kerneopgaven. Når resultatet af surveyen foreligger, kan dette indgå i det videre arbejde.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Børneudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 2:

Børne- og Ungeområdet indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet

1. forvaltningen gennemfører en survey blandt alle de kommunale og selvejende dagtilbud
2. resultatet af surveyen vil indgå som en samlet udviklingsplan for dagtilbud, koordineret med implementeringen af budgetbeslutningen markant flere hænder i dagtilbuddene

Bilag

Forslag til survey

Punkt 24: Beredskabsplan og handleguide ved overgreb mod børn og unge

27.24.00-A26-1-19

Resume

Beredskabsplanen vedr. overgreb mod børn og unge er senest godkendt i forbindelse med, at Kommunalbestyrelsen den 22. februar 2016 sendte den Sammenhængende Børnepolitik i høring. Beredskabsplanen indgik som et bilag til Den Sammenhængende Børnepolitik. Kommunalbestyrelsen skal revidere beredskabet løbende efter behov dog med maksimalt fire års intervaller. Der er derfor udarbejdet vedhæftede opdaterede Beredskabsplan med henblik på politisk godkendelse i fagudvalg, magistrat og kommunalbestyrelse.

Beslutning

Magistraten og børneudvalget indstiller,

1. at Beredskabsplanen og handleguiden ved overgreb mod børn og unge godkendes.

Indstilling

Børneudvalget indstiller,

1. at Beredskabsplanen og handleguiden ved overgreb mod børn og unge godkendes

Børneudvalget godkendte

2. at beredskabsplanen inden sagen forelægges for Magistraten tilrettes således, at der blot står Direktør for Børne- og Ungeområdet.

Sagsfremstilling

Magistraten behandlede sagen på sit møde den 18. november 2019, hvor sagen blev sendt retur til børneudvalget efter drøftelse. Baggrunden herfor var, at der blev sat spørgsmål ved enkelte formuleringer i planen, som nu er tilrettet i vedlagte version. Ændringerne er markeret med gult.

Sagsfremstilling til magistraten 18. november 2019:

Beredskabsplanen retter sig mod alle medarbejdere og ledere i Frederiksberg Kommune, når en del af deres arbejde består i at have kontakt med børn og unge under 18 år.

Beredskabsplanens formål er at sikre, at medarbejdere og ledere kender til egen rolle og ansvar og ved, hvordan man skal håndtere en situation, hvor der opstår en bekymring, mistanke eller viden om, at et barn eller en ung udsættes for vold eller seksuelle overgreb, samt at der i behandlingen af sagen er et særligt fokus på at sikre at både barnets og den eventuelt mistænkes retssikkerhed respekteres og overholdes.

Der har ved revisionen af Beredskabsplanen været fokus på at kvalificere:

- læsevejledningen
- underretningspligten
- handleveje i forhold til hvem mistanken retter sig mod
- implementeringen i Børne- og Ungeområdet
- opdatere bilagsdelen

Beredskabsplanen anviser konkrete handlemuligheder og formidler viden om forebyggelse, tegn og reaktioner i forhold til overgreb og beskriver, hvordan der skal reageres, når man får viden eller mistanke om, at et barn eller en ung udsættes for overgreb.

Beredskabsplanen formidler herudover kommunens organisering på området og skal bidrage til at skabe et fælles vidensgrundlag for arbejdet med forebyggelse af overgreb i kommunens skoler, dagtilbud og døgntilbud.

De enkelte kommunale og selvejende tilbud skal på baggrund af Beredskabsplanen sikre, at der blandt medarbejdere bliver sat fokus på kendskab til beredskabsplanen samt værdier og normer i det forebyggende arbejde, så der skabes et

trygt miljø, hvor børn og unge ikke udsættes for vold og seksuelle overgreb.

Dette arbejde skal afspejles i et lokalt beredskab på hver institution, skole mv. i form af et sæt politikker, regler, procedurer eller arbejdsgange, der danner grundlag for det forebyggende og opsporende arbejde i det enkelte tilbud og ved behov for underretning.

For at understøtte udbredelsen af budskaberne i den enkelte organisation er der i Beredskabets bilagsdel henvist til SISO - Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Seksuelle Overgreb mod børn, som yder rådgivning og konsulentbistand til kommuner. Ligesom der er henvist til udgivelser fra Socialstyrelsen om emnet.

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Sundheds- og Forebyggelsesudvalget, Børneudvalget, Undervisningsudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling til BU, UU og SFU 28. oktober 2019:

Børne- og Ungeområdet indstiller, at Beredskabsplanen og handleguiden ved overgreb mod børn og unge godkendes og oversendes til behandling i Magistraten og Kommunalbestyrelsen.

Indstilling til MAG 18. november 2019, pkt. 418:

Børneudvalget, undervisningsudvalget og sundheds- og forebyggelsesudvalget indstiller, at Beredskabsplanen og handleguiden ved overgreb mod børn og unge godkendes.

Magistraten 2018-21, 18. november 2019, pkt. 418:

Magistraten sendte sagen retur efter drøftelse til Børneudvalget.

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 5:

Børne- og Ungeområdet indstiller at Børneudvalget indstiller til Magistraten, 1. at Beredskabsplanen og handleguiden ved overgreb mod børn og unge godkendes

Bilag

Beredskabsplan oktober 2019

Punkt 25: Ansøgning om at oprette privat daginstitution

28.03.04-G01-4-19

Resume

Forvaltningen har modtaget en henvendelse fra forældre fra Byens Steinerskole, som har til huse i lokalerne på Nyelandsvej 68-74, hvor der indtil 30. april 2019 har ligget en kommunal daginstitution. Forældrene ønsker at oprette en privat daginstitution - også i lokalerne på Nyelandsvej. Udvalget skal med denne sag imødekomme ansøgningen.

Beslutning

Magistraten og børneudvalget indstiller,

1. at ansøgningen om at oprette en privat daginstitution på Nyelandsvej 68-74 imødekommes med virkning 1. februar 2020 under forudsætning af, at ansøger inden den 1. februar 2020 har indsendt en driftsgaranti, der opfylder de krav, der fremgår af godkendelseskriterierne for oprettelse af private dagtilbud i Frederiksberg Kommune.
2. at forvaltningen tager skridt mod lukning af tilbuddet, såfremt ansøgeren ikke senest den 1. april 2020 har indsendt dokumentation for de nye lokaler, den private daginstitution ønsker at benytte med virkning pr. 1. maj 2020, og som opfylder de krav, der fremgår af kommunens godkendelseskriterier.
3. at merudgiften på 305 t. kr. i 2020 indarbejdes i 1. forventet regnskab 2020 i forbindelse med demografireguleringen og fsv. overslagsår indarbejdes i 1. finansielle orientering vedr. budget 2021.

Magistraten anmodede forvaltningen om at udarbejde en sag til Undervisningsudvalget om sammenhængen mellem den midlertidige Steiner-skole i Nyelandsgården og brugen af denne til genhusning i f.m. renoveringen af Ny Hollænderskolen.

Indstilling

Børneudvalget indstiller,

1. at ansøgningen om at oprette en privat daginstitution på Nyelandsvej 68-74 imødekommes med virkning 1. februar 2020 under forudsætning af, at ansøger inden den 1. februar 2020 har indsendt en driftsgaranti, der opfylder de krav, der fremgår af godkendelseskriterierne for oprettelse af private dagtilbud i Frederiksberg Kommune.
2. at forvaltningen tager skridt mod lukning af tilbuddet, såfremt ansøgeren ikke senest den 1. april 2020 har indsendt dokumentation for de nye lokaler, den private daginstitution ønsker at benytte med virkning pr. 1. maj 2020, og som opfylder de krav, der fremgår af kommunens godkendelseskriterier.
3. at merudgiften på 305 t. kr. i 2020 indarbejdes i 1. forventet regnskab 2020 i forbindelse med demografireguleringen og fsv. overslagsår indarbejdes i 1. finansielle orientering vedr. budget 2021.

Sagsfremstilling

Forvaltningen har modtaget en henvendelse fra forældre fra Byens Steinerskole, som har til huse i lokalerne på Nyelandsvej 68-74, hvor der indtil 30. april 2019 har ligget en kommunal daginstitution. Den kommunale daginstitution, Nyelandsgården, blev lukket som led i budgetaftalen for budget 2019. Forældrene ønsker at oprette en privat daginstitution - også i lokalerne på Nyelandsvej og med en normering på 5 vuggestuebørn og 16 børnehavebørn. En privat daginstitution vil alene få tilskud fra Frederiksberg Kommune for det antal børn, der er bosat i kommunen. Ifølge Dagtilbudslovens paragraf 19, stk. 4, kan private leverandører drive daginstitutioner som privatinstitutioner. Det er kommunalbestyrelsen, der skal godkende privatinstitutioner på baggrund af de godkendelseskriterier for oprettelse af privatinstitutioner, der gælder i Frederiksberg Kommune. De gældende godkendelseskriterier, som er vedlagt denne sag, blev den 11. juni 2012 vedtaget af kommunalbestyrelsen, med en korrigerende af retningstid og antal lukkedage besluttet den 14. marts 2016. Ifølge dagtilbudslovens paragraf 20 skal kommunalbestyrelsen godkende private institutioner, hvis de lever op til kommunens godkendelseskriterier.

Ansøgerne skal selv sikre, at de opfylder kommunens godkendelseskriterier, herunder sikre at lederen har en pædagoguddannelse, sørge for at finde egnede lokaler til institutionen, og at privatinstitutionen drives efter bestemmelser, der er i overensstemmelse med gældende lovgivning og retningslinjer i Frederiksberg Kommune. Derudover skal ansøgeren som privat leverandør stille en driftsgaranti. Beløbet skal stilles som garanti for, at Frederiksberg Kommune kan leve op til forsyningsforpligtigelsen i tilfælde af institutionens ophør.

Forvaltningen har modtaget dokumentation for, at den kommende leder af daginstitutionen har en pædagoguddannelse. Det er Frederiksberg Kommune, der ejer ejendommen på Nyelandsgården. Byens Steinerskole har lejet lokalerne af kommunen. Af lejekontrakten fremgår det, at lejekontrakten er tidsbegrænset, og ophører den 30. april 2020. Det fremgår også af lejekontrakten, at der ikke vil være mulighed for lejer at aftale en forlængelse af lejemålet, da kommunen efter

lejemålets ophør selv skal anvende lejemålet til kommunale formål. Det, kommunen skal anvende lokalerne til, er genhusning i forbindelse med renovering af Ny Hollænderskolen. Hvis den private daginstitution skal bibeholde godkendelsen fra Frederiksberg Kommune fordrer det, at den senest 1. maj 2020 har fundet andre lokaler i kommunen, der opfylder betingelserne i kommunens godkendelseskriterier.

Ifølge kommunens godkendelseskriterier kan en privat daginstitution vælge at stille en driftsgaranti, der udgør 1½ måneds driftstilskud fra Frederiksberg Kommune, hvis den ønsker tilskuddet forudbetalt, eller at stille en driftsgaranti på ½ måned, hvis den ønsker driftstilskuddet bagudbetalt. Ansøger ønsker at modtage tilskuddet fra Frederiksberg Kommune bagud, og med en normering på 5 vuggestuebørn og 16 børnehavebørn, skal den private daginstitution stille en driftsgaranti på 67.386 kr. Forvaltningen har endnu ikke modtaget driftsgarantien fra ansøger. En imødekommelse af ansøgningen kan alene ske under forudsætning af, at kommunen har modtaget og godkendt driftsgarantien inden den 1. februar 2020, hvor ansøger ønsker at åbne daginstitutionen.

Ansøger har - i overensstemmelse med godkendelseskriterierne - sendt en vedtægt for den private daginstitution. Vedtægten indeholder de krav og bestemmelser, der fremgår af godkendelseskriterierne og dagtilbudsloven.

Økonomi

Det årlige tilskud til privatinstitutioner i Frederiksberg Kommune er i 2020 på 123.063 kr. pr. vuggestuebarn og 65.137 kr. pr. børnehavebarn inklusiv moms. Tilskuddet er sammensat af tilskud til drift, bygninger og administration. Jævnfør dagtilbudsloven bliver tilskuddet beregnet på baggrund af de gennemsnitlige bruttodriftsudgifter for de kommunale og selvejende daginstitutioner, fratrullet udgifter vedrørende støttepædagog og forældrebetaling.

Hvis institutionens 5 vuggestuepladser og 16 børnehavebørn bliver fuldt belagt med børn bosat i Frederiksberg Kommune, skal der udbetales et årligt tilskud på 1,575 mio. kr. eksklusiv moms. Dette betyder en merudgift på 0,305 mio. kr., der primært skyldes, at kommunen skal betale et bygningstilskud til privatinstitutionen. Udgiften vil blive indarbejdet i 1. forventede regnskab 2020 i forbindelse med demografireguleringen, og for så vidt angår overslagsårene indarbejdes udgiften i forbindelse med 1. finansielle orientering vedrørende budget 2021.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Børneudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 6:

Børne- og ungeområdet indstiller, at

1. ansøgningen om at oprette en privat daginstitution på Nylandsvej 68-74 imødekommes med virkning 1. februar 2020 under forudsætning af, at ansøger inden den 1. februar 2020 har indsendt en driftsgaranti, der opfylder de krav, der fremgår af godkendelseskriterierne for oprettelse af private dagtilbud i Frederiksberg Kommune.
2. forvaltningen tager skridt mod lukning af tilbuddet, såfremt ansøgeren ikke senest den 1. april 2020 har indsendt dokumentation for de nye lokaler, den private daginstitution ønsker at benytte med virkning pr. 1. maj 2020, og som opfylder de krav, der fremgår af kommunens godkendelseskriterier.
3. Merudgiften på 305 t. kr. i 2020 indarbejdes i 1. forventet regnskab 2020 i forbindelse med demografireguleringen og fsv. overslagsår indarbejdes i 1. finansielle orientering vedr. budget 2021.

Bilag

Godkendelseskriterier for private leverandører af dagtilbud

Punkt 26: Revideret ungeindsats for unge i folkeskolealderen

00.22.00-P35-54-19

Resume

Den endelige lovbekendtgørelse vedr. koordineret ungeindsats bevirker, at den tidligere trufne beslutning om etablering af særlige tværfaglige børnekonferencer i sager vedr. unge i folkeskolealderen ikke længere er relevant. Det foreslås derfor at annullere beslutningen, således at Frederiksberg Kommune følger lovgivning og vejledning på området, og således at indsatser i fht. ikke-uddannelsesparate unge i folkeskolealderen koordineres indenfor rammerne af de allerede eksisterende fora.

Beslutning

Magistraten og undervisningsudvalget indstiller,

1. at beslutningen om organiseringen af særlige tværfaglige børnekonferencer for elever der går i grundskolen (udskoling) annulleres, da det ikke forudsættes i det juridiske grundlag om kommunal ungeindsats for unge under 25 år. I stedet håndteres ikke-uddannelsesparate elevers udfordringer via arbejdet med elevplaner, allerede eksisterende arbejdsprocesser, samarbejder og møder herom med relevant deltagerkreds, lokalt forankret på skolerne.

Indstilling

Undervisningsudvalget indstiller,

1. at beslutningen om organiseringen af særlige tværfaglige børnekonferencer for elever der går i grundskolen (udskoling) annulleres, da det ikke forudsættes i det juridiske grundlag om kommunal ungeindsats for unge under 25 år. I stedet håndteres ikke-uddannelsesparate elevers udfordringer via arbejdet med elevplaner, allerede eksisterende arbejdsprocesser, samarbejder og møder herom med relevant deltagerkreds, lokalt forankret på skolerne.

Arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget tog orienteringen til efterretning og imødeså en status for modellen i forbindelse med den allerede besluttede evaluering af den fælles kommunale ungeindsats.

Sagsfremstilling

Et bredt flertal i Folketinget indgik den 13. oktober 2017 "Aftale om bedre veje til uddannelse og job", der stillede nye og større krav til kommunernes ungeindsats. Den endelige lovtekst blev først publiceret den 17. august 2019.

Aftalen er udmøntet i lovgivning, der trådte i kraft den 1. august 2019. Lovgivningen er indholdsmæssigt indgående beskrevet i tidligere udvalgssager til relevante udvalg (Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget og

Undervisningsudvalget den 29. april 2019, 5. marts 2018 samt Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget,

Undervisningsudvalget og Socialudvalget den 5. november 2018). Ligeledes blev lovgivningen udfoldet på temamøde for hele Kommunalbestyrelsen den 12. november 2018.

Undervisningsudvalget (og Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget) vedtog den 29. april 2019 forslag til implementering af fælles kommunal ungeindsats med bl.a. særlige tværfaglige børnekonferencer og ungekonferencer. På baggrund heraf blev der fremsat budgetforslag om finansiering af den særlige konferencemodel for samarbejdet på tværs af de relevante aktører omkring de unge. Dette blev ikke vedtaget, hvorfor forvaltningen siden har undersøgt, hvordan intentionerne i lovtekst og i de kommunale beslutninger kan gennemføres i en revideret form.

Børne- og Undervisningsministeriet har efterfølgende, den 17. august 2019, udsendt bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år (Bekendtgørelse af lov om kommunal indsats for unge under 25 år, nr. 825 af 16.8.2019) hvor de nye bestemmelser præciseres. Det fremgår her, at der er forskel i kravene om én plan og koordineret indsats afhængig af, om man går i grundskolen (op til 9. klasse), om man går i 10. klasse eller har forladt grundskolen.

Kravet om en uddannelsesplan træder først i kraft ved udgangen af 9. klasse. Indtil da er det den almindelige elevplan der anvendes. Den tiltænkte tværfaglige koordinering skal dermed ske i forbindelse med det almindelige arbejde med elevernes elevplaner og i dialogmøder mellem skole, uddannelsesvejledningen og forældre samt elev, hvis eleven erklæres ikke-uddannelsesparat.

Konkret betyder bekendtgørelsen dermed, at der ikke er krav om i folkeskoleregi at iværksætte yderligere særlige organisatoriske tiltag, idet foranstaltninger besluttet i de eksisterende fora og i den nødvendige tværfaglige dialog. Dette vurderes umiddelbart at være en fordel for såvel de implicerede elever som forvaltning og skoler, idet koordinering og indsatser omkring den enkelte elev tager udgangspunkt i allerede velkendte og fungerende rammer. I overgangen fra grundskolen til det videre ungdomsliv, har uddannelsesvejledningen i Frederiksberg Ungecenter ansvaret for den unges videre uddannelsesplan, for de unge der ikke går den lige vej i uddannelse, eller som falder fra en ungdomsuddannelse.

For elever i 10. klasse, har den lokale uddannelsesvejleder på 10. klassestilbuddet ansvaret for den unges uddannelsesplan. Sammen med skolen har uddannelsesvejleder ansvaret for indsatser for at gøre den unge uddannelsesparat, samt revidering af den unges uddannelsesplan. Der gælder tilsvarende efter endt 10. klasse, som i overgangen fra grundskole.

For unge der har forladt grundskolen (og 10. klasse) kan iværksættes den allerede vedtagne ungekonference i samarbejde mellem relevante afdelinger (Uddannelsesvejledning, beskæftigelse, Socialafdelingen og Familieafdelingen), hvis det skønnes nødvendigt i forhold til den unges plan. Præciseringen i lovbekendtgørelsen har dermed ikke konsekvenser i forhold til de allerede truffne beslutninger vedr. unge der har forladt folkeskolen.

Økonomi

Ingen konsekvenser

Borgmesterpåtegning

Nej.

Behandling

Undervisningsudvalget, Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, Magistrat og Kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 2:

Børne- og Ungeområdet indstiller til Undervisningsudvalget, at

1. Beslutningen om organiseringen af særlige tværfaglige børnekonferencer for elever der går i grundskolen (udskoling) annulleres, da det ikke forudsættes i det juridiske grundlag om kommunal ungeindsat for unge under 25 år. I stedet håndteres ikke-uddannelsesparate elevers udfordringer via arbejdet med elevplaner, allerede eksisterende arbejdsprocesser, samarbejder og møder herom med relevant deltagerkreds, lokalt forankret på skolerne.

Børne- og Ungeområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller til Arbejdsmarkeds- og Uddannelsesudvalget, at

1. Orienteringen tages til efterretning.

Arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget, 13. januar 2020, pkt. 5:

Arbejdsmarkeds- og uddannelsesudvalget tog orienteringen til efterretning og imødeså en status for modellen i forbindelse med den allerede besluttede evaluering af den fælles kommunale ungeindsats.

Punkt 27: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlem David Munis Zepernick og rådmand Lone Loklindt om præcisering af krav til demokrati og medlemsindflydelse for foreninger på Frederiksberg godkendt af Folkeoplysningsudvalget

18.13.00-G01-1-19

Resume

Kommunalbestyrelsesmedlem David Munis Zepernick og rådmand Lone Loklindt har stillet forslag om en præcisering af krav til demokrati og medlemsindflydelse for foreninger på Frederiksberg. Denne sag redegør for de nuværende forhold, og på baggrund heraf skal udvalget beslutte, hvorvidt forslaget skal tiltrædes.

Beslutning

Beslutningsforslaget blev trukket af forslagsstillerne.

Indstilling

Kultur- og Fritidsudvalget indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes, med henvisning til, at der ikke er lovhjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte krav om, hvordan den demokratiske ret skal kunne udøves på generalforsamlingerne i de folkeoplysende foreninger.

Kultur- og Fritidsudvalget opfordrer folkeoplysningsudvalget til at drøfte mulighederne for yderligere demokratisk involvering af unge i foreningslivet.

Sagsfremstilling

Kultur- og Fritidsudvalget vedtog på mødet den 28. oktober 2019, at sagen oversendes til drøftelse i Folkeoplysningsudvalget, og at erfaringerne fra DGI inddrages.

Forud for sagens behandling i Folkeoplysningsudvalget, har Forvaltningen indhentet supplerende lovtolkningssynspunkter fra Kulturministeriet (bilag 1) og fra kommunens egen juridiske afdeling (bilag 2). Herudover har DGI af egen drift bedt deres advokat om at forholde sig til lovligheden af forslaget, da der i beslutningsforslaget refereres til DGI's standardvedtægter. Advokatens bemærkninger er ligeledes vedlagt sagen (bilag 3). Endelig fremgår det af 'Formandens Refleksioner om Formandsmødet' i FIU (2. december), at KB har været i dialog med DIF. Uddrag af DIF's svar til KB er også vedlagt (bilag 4).

Vurderingerne er samstemmende, at der ikke er lovhjemmel til at Kommunalbestyrelsen kan beslutte krav om, hvordan den demokratiske ret skal kunne udøves på generalforsamlingerne i de folkeoplysende foreninger. På denne baggrund fandt Folkeoplysningsudvalget ikke, at der kan stilles specifikke krav til medlemsindflydelse i foreningerne på Frederiksberg.

Tidligere sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 26. august 2019 følgende forslag fra kommunalbestyrelsesmedlem David Munis Zepernick og rådmand Lone Loklindt om præcisering af krav til demokrati og medlemsindflydelse for foreninger på Frederiksberg godkendt af Folkeoplysningsudvalget

"Præcisering af krav til demokrati og medlemsindflydelse for foreninger på Frederiksberg godkendt af Folkeoplysningsudvalget

Forslag:

Kravet om demokrati og medindflydelse til foreninger på Frederiksberg godkendt af Folkeoplysningsudvalget indebærer, at de pågældende foreninger snarest muligt bringer deres vedtægter i overensstemmelse med DGI's principper og de almindelige foreningsretlige grundsætninger, således at ethvert aktivt medlem, herunder medlemmer under 18 år, har stemmeret på generalforsamlingen, og at denne stemmeret træder i kraft inden for en rimelig tidsfrist efter indmeldelsen og, for medlemmer under 18 år, kan udøves af indehaveren af forældremyndigheden.

Motivation:

Frederiksberg Kommune stiller, som det fremgår kommunens hjemmeside (<https://www.frederiksberg.dk/borger/fritid-og-oplevelser/foreninger/opret-en-forening>) en række krav til foreninger, der ønsker godkendelse af

Folkeoplysningsudvalget, herunder et krav om, at "Foreningen skal være demokratisk opbygget med en bestyrelses valgt af foreningens medlemmer på en generalforsamling".

Der er imidlertid ikke specificeret yderligere krav til karakteren af den demokratiske opbygning, og der er eksempelvis meget stor forskel på om passive medlemmer har stemmeret eller ej, ligesom der i klubbernes vedtægter hersker vidt forskellige aldersgrænser for adgangen til stemmeret (Boldklubben Union 18 år, Frederiksberg IF Atletik og Motion, 16 år, Boldklubben Skjold, 15 år). Der er også betydelig forskel på, hvor hurtigt der opnås stemmeret (FA 2000, 6 måneders karens - 24 måneder for forældre til børn indmeldt i klubben!), KB 6 måneders karens, Frederiksberg IF Atletik og Motion 3 måneders karens. Mere alvorligt er det, at der i de støtteberettigede klubbers vedtægter hersker vidt forskellige regler for medlemsdemokratiet og stemmeret for børn og unge under 18 år (og deres forældre), som i visse tilfælde helt udelukkes fra at kunne stemme og dermed deltage i det demokratiske foreningsarbejde. En sådan vedtægtsbestemt udelukkelse eller indskrænkning fra deltagelse, som ikke er direkte ulovlig, men i direkte modstrid med ånden i de almindelige foreningsretlige grundsætninger og anbefalingerne til god foreningsdemokratisk praksis, er eksempelvis helt eller delvist gældende i følgende godkendte klubber:

1) Boldklubben Union

Stemmeret til generalforsamlingen har aktive medlemmer over 18 år. Passive medlemmer samt forældre til medlemmer under 18 år har taleret.

2) FA 2000

For medlemmer under 18 år, der har været medlemmer i minimum 24 måneder er én forældremyndighedsindehaver stemmeberettiget, En forælder har alene én stemme uanset antal børn

3) KB

Stemmeret har ethvert medlem, der er fyldt 18 år (børn, unge og deres kontingentbetalende forældre har ingen stemmeret, passive medlemmer med markant lavere kontingentbetaling har stemmeret!)

Omvendt har en forening som Frederiksberg IF Atletik og Motion til inspiration for andre åbnet op for udvidet demokratisk deltagelse af både de kontingentbetalende forældre og de unge med en vedtægtsbestemmelse, der fastslår, at "Stemmeret har alle aktive medlemmer over 16 år. For medlemmer under 16 år overgår stemmeretten til en forælder eller værge".

Denne demokratisering af foreningsarbejdet flugter nøje med anbefalingerne fra DGI indsat nedenfor

Anbefaling fra DGI

"Men også i relation til folkeoplysningsloven vil det være den sikre løsning, at have en regel i vedtægterne om, at unge over en vis alder har stemmeret, og at stemmeretten for dem, der er yngre, udøves af en forælder." Steen F. Andersen, DGI's advokat

Læs mere på <https://www.dgi.dk/foreningsledelse/drift/jura/artikler/naar-soerens-far-vil-stemme>"

Bemærkninger til forslaget

I folkeoplysningsloven er det ikke eksplicit udtrykt, at alle medlemmer i foreningerne skal have stemmeret på deres respektive generalforsamlinger eventuelt gennem forældre eller værge, når det gælder mindreårige børn og unge, men det er forvaltningens opfattelse, at en stemme pr. medlem vil være en fortolkning, som er i tråd med lovens ånd, jf. også DGI's vurdering, som der henvises til i beslutningsforslaget.

Forvaltningen har ikke haft mulighed for at gennemgå samtlige foreningers vedtægter forud for udarbejdelsen af dette svar, men har i første omgang fokuseret på vedtægterne for kommunens 10 største foreninger. Med 13.768 medlemmer repræsenterer de 78 % af de registrerede idrætsaktive på Frederiksberg. Af de 13.768 medlemmer er 69 % under 25 år. Det er ikke muligt at opgøre antallet af medlemmer under 16/18 år, da loven forpligter kommunen til at yde tilskud til alle medlemmer under 25 år, men det er vurderingen, at hovedparten af de under-25 årige medlemmer er under 16/18 år. 5 af de 10 undersøgte foreninger har bestemmelser i deres vedtægter, som giver mulighed for, at under 16/18-årige medlemmer har stemmeret på generalforsamlingen - eventuelt gennem forældre/værge. Der er 5.762 medlemmer under 25 år i de foreninger, hvor de under 16/18-årige ikke er sikret indflydelse gennem forældre/værge - svarende til 42 % af den samlede medlemsskare i de 10 undersøgte foreninger.

Det kan supplerende oplyses, at FDF-kredsene og spejderkorpsene alle har en bestemmelse i deres respektive vedtægter, der tilkendegiver, at medlemmer over 15 år selv udøver sin stemmeret, mens medlemmer, der ikke er fyldt 15 år, repræsenteres af forældre/værge.

Da forslaget primært retter sig mod idrætsforeningerne på Frederiksberg, har forvaltningen for god ordens skyld sendt det aktuelle spørgsmål til høring i Frederiksberg Idrætsunion (FIU) og bedt om en udtalelse. FIU's udtalelse er vedlagt som bilag.

FIU giver udtryk for bekymring, dersom kommunalbestyrelsen vil fravige armlængdeprincippet i styringen af idrætten og foreningslivet. FIU finder, at det vil "være en uheldig glidebane, hvis Kommunalbestyrelsen skulle begynde at blande sig i krav til foreningernes struktur og vedtægter, som rækker ud over de klare krav i Folkeoplysningsloven".

FIU gør opmærksom på, at "den demokratiske inddragelse af medlemmer foregår på langt flere fronter end blot generalforsamlingen med tilhørende valgte udvalg og bestyrelse". FIU påpeger, at den demokratisk dannelse i praksis foregår langt mere i "disse decentrale organer, end på generalforsamlinger, som ofte kun er begrænset besøgt af foreningernes mange medlemmer".

Det påpeges, at "en hel del af foreningerne er så store, at de i afgørende beslutninger må have fokus på at sikre, at foreningens mangeårige kontinuerlige virke ikke risikerer at sætte over styr af f.eks. en mindre gruppe medlemmers snævre interesser". FIU gør opmærksom på, at flere af foreningerne "har eksisteret i over 100 år, og må dermed siges at have bevist deres levedygtighed med de vedtægter og tilhørende struktur, som de enkelte foreninger har vedtaget ud fra Folkeoplysningsloven rammer", og at det er vigtigt, at foreningerne kan sætte retning på deres visioner "uden at denne retning i tide og utide blive tilsidesat eller ændret af medlemmer/forældre med meget snævre interesser".

Endelig påpeger FIU, at forældre kan engagere sig aktivt i foreningernes decentrale organer eller selv melde sig ind i foreningen, hvis man er forældre med stor interesse for foreningsarbejdet.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Med udgangspunkt i ovenstående forskelligartede vurderinger, foreslår forvaltningen, at Folkeoplysningsudvalget drøfter beslutningsforslaget i forbindelse med den forestående revision af "Frederiksberg-ordningen", som rammesætter kravene til foreninger på Frederiksberg. Frederiksbergordningen skal godkendes af kommunalbestyrelsen, hvorfor det foreslås, at de to sager behandles parallelt i det videre forløb.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

Kultur- og Fritidsudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.
CJ

Historik

Kultur og Fritidsudvalget_2018-21, 28. oktober 2019, pkt. 131:

Kultur- og Fritidsudvalget vedtog, at sagen oversendes til drøftelse i Folkeoplysningsudvalget, og at erfaringerne fra DGI inddrages.

Indstilling 28. oktober 2019, pkt. 131:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at sagen oversendes til drøftelse i Folkeoplysningsudvalget.

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 3:

Folkeoplysningsudvalget indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes, med henvisning til, at der ikke er lovhjemmel til, at kommunalbestyrelsen kan beslutte krav om, hvordan den demokratiske ret skal kunne udøves på generalforsamlingerne i de folkeoplysende foreninger.

Bilag

Bilag 1 - FIU's kommentarer til beslutningsforslag

Bilag 2 - KUM-vurdering

Bilag 3 - Forvaltningens vurdering

Bilag 4 - DGI-vurdering

Bilag 5 - DIF-vurdering

Punkt 28: Forlængelse af Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond

00.06.00-A30-1-19

Resume

Frederiksborgmuseerne har sendt en anmodning om at forlænge virkeperioden for Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond. Baggrunden er, at i følge fondens fundats skal Frederiksborg Kommunes kommunalbestyrelse sammen med fondens bestyrelse tage stilling til fondens fremtid, når forfatter- og kunstnerrettigheder ophører.

Beslutning

Magistraten og Kultur- og Fritidsudvalget indstiller, at anmodning fra Frederiksborgmuseerne om forlængelse af Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond imødekommes.

Indstilling

Kultur- og Fritidsudvalget indstiller, at anmodning fra Frederiksborgmuseerne om forlængelse af Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond imødekommes.

Sagsfremstilling

Frederiksborgmuseerne har sendt en anmodning om at forlænge virkeperioden for Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond. Baggrunden er, at i følge fondens fundats skal Frederiksborg Kommunes kommunalbestyrelse sammen med fondens bestyrelse tage stilling til fondens fremtid, når forfatter- og kunstnerrettigheder ophører, hvilket de gør i 2019. I henvendelsen anbefaler Frederiksborgmuseerne, at kommunen indstiller, at fonden i en periode på 3 år fortsætter som nu, hvorefter fondens fremtid endeligt beslutes.

Henvendelsen fra Frederiksborgmuseerne er vedlagt som bilag 1. Museumsfondens gældende fundats fremgår af bilag 2.

Forvaltningens vurdering:

Museumsfonden har i årenes løb ydet Storm P. Museet betydelig støtte i form af driftsstøtte og tilskud til indkøb af museets samling. Med henvisning til henvendelsen fra Frederiksborgmuseerne, hvori det bl.a. fremgår, at såvel fondens bestyrelse som Frederiksborgmuseerne ønsker at fonden fortsætter sit virke, anbefaler forvaltningen, at anmodningen imødekommes. Derved sikres, at Storm P. Museet fortsat kan modtage økonomisk støtte i de kommende 3 år indtil fondens fremtid endeligt beslutes.

Økonomi

Sagen har ingen afledte økonomiske konsekvenser.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Kultur- og Fritidsudvalget 13/1-20, Magistraten 20/1-20, Kommunalbestyrelsen 27/1-20.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 2:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at anmodning fra Frederiksborgmuseerne om forlængelse af Tegneren Robert Storm Petersens Museumsfond imødekommes.

Bilag

Bilag 1 Henvendelse fra Frederiksborgmuseerne

Bilag 2 Fundats_museumsfonden

Punkt 29: Forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om begrønning af buslæskure

05.13.00-G01-9-19

Resume

Rådmand Balder Mørk Andersen har stillet forslag om en gradvis begrønning af byens buslæskure. I sagen foreslås det, at forslaget indtænkes i et kommende udbud - der skal være gennemført inden 2022 - af reklamefinansieret byudstyr på Frederiksberg.

Beslutning

Magistraten og By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes jf. budgetaftalen 2020, idet begrønning af buslæskurene i kommunen indtænkes i forbindelse med et kommende udbud af reklamefinansieret byudstyr.

Indstilling

By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes jf. budgetaftalen 2020, idet begrønning af buslæskurene i kommunen indtænkes i forbindelse med et kommende udbud af reklamefinansieret byudstyr.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte på mødet den 30. september 2019 følgende forslag til beslutning fra rådmand Balder Mørk Andersen om begrønning af buslæskure.

"SF foreslår, at Frederiksberg beslutter at gennemføre en gradvis begrønning af buslæskurene i kommunen, herunder også gerne med solceller.

Begrundelse:

Der er behov for, at Frederiksberg øger indsatsen for at blive en ægte grøn destination i hovedstaden. Med dette biodiversitetstiltag vil vi kunne give de vilde bier og insekter bedre levevilkår, men vi kan også få opsamlet fint støv, holde på regnvand og mindske klimaopvarmningen. Det vil også kunne øge fuglelivet i byen.

Initiativet er inspireret af Hollands fjerdestørste by Utrecht, som har lavet grønne tage på over 316 af byens buslæskure, og også er i gang med at indtænke solceller.

Hvis Frederiksberg beslutter dette, vil det være fint i tråd med kommunalbestyrelsens tidligere beslutninger, efter forslag fra SF, om at blive bivenlig kommune og ændre plejen af de grønne områder, således at der kommer flere blomster og buske i byrummet.

Udskiftningen skal ske i tæt dialog med aktører på markedet, ligesom det skal indgå i kravspecifikationer ved fremtidige udbud."

Bemærkninger til forslaget

Frederiksberg Kommune har en kontrakt med AFA JCDecaux omkring opsætning af en række byudstyr, herunder buslæskærme, mod reklameret på udstyret. Kontrakten udløber i 2022. Byudstyret ejes af AFA JCDecaux.

Forvaltningen har været i kontakt med AFA JCDecaux i forhold til samarbejde om begrønning af buslæskærmene samt mulighed for solceller i den nuværende kontraktperiode. AFA JCDecaux oplyser, at firmaet, bl.a. i Frankrig, tidligere har undersøgt forskellige tiltag såvel med grønne tage som med solceller på buslæskærme.

Hvad angår solceller, oplyser AFA JCDecaux, at der ikke opleves nogen driftsmæssig værdi, idet solceller ikke kan trække tilstrækkelig forsyning på det reklamebærende udstyr, som allerede er tilsluttet elnettet. Herudover er det oplyst, at grønne tage er afprøvet eventmæssigt, men det har vist sig at være udfordringer med at drifte og opretholde en tilfredsstillende standard over længere perioder grundet dårlige vækstbetingelser.

Der er således ikke fra AFA JCDecaux's side en umiddelbar interesse i en investering i forhold til grønne tage og solceller pt., og da det ikke er en del af aftalegrundlaget, vil kommunen ikke kunne pålægge AFA JCDecaux at begrønne tagene og opsætte solceller.

I budget 2020 er der indgået aftale om, at der i buslæskure skal arbejdes for grønne tage.

Kontrakten om byudstyr og reklameret skal i løbet af 2021 i udbud med henblik på kontraktstart, når AFA JCDecaux's kontrakt udløber i 2022. Der vil i forbindelse dette udbud indtænkes grønne løsninger, herunder begrønning af tage på en række læskærme, idet der i de senere år er kommet nye måder at begrønne tage på. Dette vil, som forslagsstilleren skriver, give en række fordele, herunder blandt andet i forhold til en reduceret varmeøffekt. Herudover vil der kunne indtænkes solceller på en række læskærme, som for eksempel kan benyttes til opladning af eksempelvis mobiltelefoner.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at begrønning af buslæskærme kan indgå i et kommende udbud, idet det pt. ikke er muligt at gå videre med forslaget jf. den nuværende kontrakt.

Økonomi

Der er ikke beregnet konkret økonomi på forslaget, men By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at grønne kravspecifikationer ved fremtidige udbud ikke vil have en økonomisk konsekvens for Frederiksberg Kommune.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.
SV/ME

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 9:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes jf. budgetaftalen 2020, idet begrønning af buslæskurene i kommunen indtænkes i forbindelse med et kommende udbud af reklamefinansieret byudstyr

Punkt 30: Forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om besparelser på klipning af grønne områder og mere natur og biodiversitet

04.01.00-G01-170-19

Resume

Rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl har stillet forslag om, at kommunen finder besparelser på klipning af grønne områder og mere natur og biodiversitet, idet forslagstillerne foreslår, at forvaltningen ophører med at klippe græs på 50-75% af kommunens grønne arealer. I forbindelse med Budget 2020 vedtog Kommunalbestyrelsen omlægning af plejen af grønne arealer, der følger intentionerne i forslaget. I sagen redegøres herfor og udvalget skal på den baggrund tage stilling til forslaget.

Beslutning

Magistraten og By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet forslaget udmøntes som angivet i Budget 2020, idet de økonomiske konsekvenser af beslutningsforslaget nærmere belyses forud for behandlingen i kommunalbestyrelsen.

Indstilling

By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet forslaget udmøntes som angivet i Budget 2020.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 30. september 2019 følgende forslag til beslutning fra rådmændene Mette Bram og Laura Lindahl om besparelser på klipning af grønne områder og mere natur samt biodiversitet.

"I Frederiksberg Kommune klippes der en del græs, hvor formålet alene er, områderne skal fremstå velplejede og ”pæne”. Mange områder klippes flere gange årligt, og der anvendes mange ressourcer til denne drift. Vi opfatter nuværende praksis som en praksis, der udføres, uden at nogen har taget stilling til, hvilket formål græsklipning tjener, og om nytteværdien står mål med de ressourcer, der anvendes. Samtidig har det nogle miljø- og klimamæssige konsekvenser, som vi ønsker at påpege.

Når græsset klippes, fastholdes områderne i græs uden plads til biodiversitet og naturindhold. De mange levesteder for flora og fauna, som der hurtigt opstår i græskilerne nulstilles, når græsset klippes. Vi mister derved rigtig meget ny natur, som kunne have været i de mange græskiler. Det er ærgerligt, at vi anvender så mange ressourcer på græsklipning og samtidig ødelægger den natur og biodiversitet, som vi mangler på Frederiksberg.

Liberal Alliance og Alternativet foreslår, at Kommunalbestyrelsen beslutter, at græsklipning af de grønne kiler ophører på 50-75% af arealerne. Ud fra rekreative formål opretholdes en fortsat klipning af de resterende områder.

Vi foreslår endvidere, at vi ved vedligeholdelse af vores rabatter og vejsider friholder så store arealer som muligt fra græsklipning. Her kunne det være en mulighed kun at klippe den yderste halve meter ved vejene og kun omkring de skilte, som skal være synlige. Vi skal have fokus på at bibeholde så meget af græsarealet som muligt urørt. Konkret foreslår vi, at græsklipning af midterrabatter, vejsider og græsområder i tilknytning til vejarealerne reduceres med 50-75%. Kun arealer som har betydning for trafiksikkerheden, cyklisme og fodgængere klippes.

Desuden foreslår vi, at græsklipning af grønne områder omkring de kommunale kontorbygninger og lign. reduceres med 75%. Kun mindre arealer omkring offentlige indgangspartier fastholdes med græsklipning. Alle øvrige områder udtages af græsklipningen. Ligesom græsklipning af alle grønne områder omkring bygninger ejet/drevet i forbindelse med den kommunale affaldshåndtering stoppes, idet der ikke er kendte eksempler på, at græsklipning her tjener noget nødvendigt formål.

Forslagsstillerne ønsker besparelspotentialet belyst."

Bemærkninger til forslaget

Der er for alle kommunens grønne arealer taget stilling til hvordan arealerne skal vedligeholdes med udgangspunkt i hvordan borgerne benytter områderne. Således foreligger der arealbeskrivelser for hvert enkelt område med tilhørende

tilstandskrav, som driften tilrettelægges efter. For alle græsareal-planer er der taget specifik stilling til anvendelse og til hvordan græsset skal plejes med udgangspunkt i arealets funktion, f.eks. om det er en brugsplæne eller en prydblæne. Borgernes brug og tilfredshed med de grønne områder følges i de årlige brugerundersøgelser (senest af rapporteret for By- og Miljøudvalget d. 28. oktober 2019). I undersøgelserne udtrykker brugerne stor tilfredshed med Frederiksbergs grønne områder som anvendes meget varieret. Der er bl.a. meget høj tryghed, og tilfredshed med såvel vedligeholdelsen som niveauet af renholdelse. Som noget nyt er der i de to seneste års undersøgelser spurgt til naturoplevelsen, som af borgerne også vurderes meget positivt, endda med en stigning i målingen for 2019 i forhold til 2018.

I bestræbelserne på at fremme områdernes biodiversitet uden samtidig at forringe borgernes adgang og brug af arealerne foretog forvaltningen op til Budget 2020 en vurdering af mulighederne for at udlægge nogle græsarealer til mere engpræg, og havde til brug for Budgetforhandlingerne udarbejdet effektiviseringsforslag herom, og dette blev tiltrådt med Budget 2020, hvor der i også lægges op til at arbejde mere med "det vilde og det uplejede" for at fremme byens biodiversitet. Der blev med Budget 2020 tiltrådt følgende effektiviseringer som følge af justeret pleje, hvilket vurderes at være realistisk under hensyn til områdernes brug og vedligeholdelse:

Tilpasning af drift og vedligehold af grønne områder mv.	-360	-360	-360	-360

Tilpasning af drift og vedligehold af parker	-90	-190	-190	-190

Omstilling til flere blomster med lavt vedligeholdelsesbehov	-	-150	-150	-150

Med de foreslåede effektiviseringer er der indtænkt en tilpasning af driften af grønne kiler og rabatter, således at der opnås et lidt vildere udtryk blandt andet ved den lille grønne trekant mellem Tesdorpsvej og Bernhards Bangs Allé, de små græsarealer ud for Troels-Lunds Vej 2-6 samt græsarealerne i midterøerne ved Tesdorpsvej og Bernhards Bangs Allé.

Der er også indtænkt en tilpasning af drift og vedligeholdelse af parker – her tænkes særligt, at bede med sommerblomster omlægges til stauedebede, samt at visse arealer, herunder på Solbjerg Parkkirkegård, omlægges til blomstereng.

Hvad angår græsarealer omkring kommunale kontorbygninger og institutioner mv. gør brugen heraf, at der vanskeligt kan ændres i driften heraf. Dette skyldes, at arealerne ofte på institutioner og skoler benyttes til løgplæne samt opholds- og legearealer. Det vurderes derfor ikke, at der umiddelbart er et effektiviseringspotentiale her.

Herudover er der rådhusets grønnegaard. Grønnegaarden bliver passet af en robotplæneklipper, og der anvendes derfor ikke løbende væsentlige ressourcer til græsklipning af arealet. Set i det lys, og da arealet er udlagt til ophold, vurderes det ikke hensigtsmæssigt at ændre på forholdene.

By- Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at intentionen i forslagsstillernes forslag i høj grad er indtænkt i budgetaftalen for 2020. Forslaget afspejler det, der efter forvaltningens vurdering er hensigtsmæssigt at omlægge på nuværende tidspunkt og vil følge effektiviteten heraf.

Forvaltningen vil i lyset af budgetaftalens mål om øget biodiversitet løbende undersøge mulighederne herfor i de allerede eksisterende grønne arealer, herunder vurdere hvorvidt dette kan ske ved en ændret driftstilgang og i hvilket omfang dette kan medføre effektiviseringer.

Økonomi

Den samlede økonomiske effekt af effektiviseringsforslagene, der blev vedtaget i Budget 2020, er i 2020 på 450.000 kr. og i årene fremover 700.000 kr.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.
SV/ME

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 8:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes, idet forslaget udmøntes som angivet i Budget 2020

Punkt 31: Forslag til beslutning fra rådmændene Lone Loklindt og Mette Bram om fødevarestrategi for Frederiksberg Kommune

88.00.00-G01-9-19

Resume

Rådmændene Lone Loklindt og Mette Bram har stillet forslag om, at der udarbejdes en fødevarestrategi, som har til formål at reducere klimaaftrykket og understøtte opfyldelse af verdensmålene. Frederiksberg inviteret til at deltage i et EU-call, som partnerby for KU-science, der sigter på omstilling af produktion og forbrug frem mod bæredygtige fødevaresystemer. I budgetaftalen for 2020 blev det aftalt, at udarbejdelsen af en fødevarestrategi kan indgå i arbejdet under et bæredygtighedslaboratorium, men der blev ikke afsat midler hertil. Frederiksberg Kommune har en række igangværende indsatser, der løfter dele af fødevarernes bæredygtighed. Dette vil der blive arbejdet videre med i 2020 frem mod 2021, hvor et EU-projekt og en mulig bevilling fra klimafonden kan bidrage til udarbejdelsen af fødevarestrategien. Sagen redegør kort for arbejdet frem mod en fødevarestrategi i regi af Frederiksberg som bæredygtighedslaboratorium og et muligt europæisk samarbejde med blandt andet KU Science som del af et EU-projekt.

Beslutning

Magistraten og By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes,

1. idet ideen om fødevarestrategi indgår i arbejdet med bæredygtighedslaboratorium jf. Budget 2020,
2. idet der arbejdes videre med mulighederne for at samarbejde med KU-Science om et EU-projekt, hvor Frederiksberg indgår som partnerby.

Et mindretal i Magistraten (Laura Lindahl) stemte dog imod punkt 2.

Indstilling

By- og Miljøudvalget indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes,

1. idet ideen om fødevarestrategi indgår i arbejdet med bæredygtighedslaboratorium jf. Budget 2020,
2. idet der arbejdes videre med mulighederne for at samarbejde med KU-Science om et EU-projekt, hvor Frederiksberg indgår som partnerby.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 26. august 2019 følgende forslag fra rådmænd Lone Loklindt og Mette Bram om fødevarestrategi for Frederiksberg Kommune.

"Forslag til beslutning

Frederiksberg Kommune skal have en fødevarestrategi, som har som formål at reducere klimaaftryk og understøtte opfyldelsen af verdensmålene.

En grøn madstrategi skal ikke blot reducere kommunens CO₂-aftryk, men også have fokus på lokalt producerede råvarer og sikre en høj andel af økologiske varer. Strategien skal medvirke til bevidstgørelse af borgere og medarbejdere om klimavenlig kost og reduktion af madspild i særdeleshed.

En ny madstrategi skal i tråd med Frederiksberg strategien også understøtte lokale fællesskaber.

Mere klimavenlige måltider kræver endvidere efteruddannelse af køkkenpersonale - og indkøbsansvarlige.

Begrundelse:

Fødevarer står for 25% af det samlede klimaaftryk, og er derfor et af de mest effektive steder at rette det offentlige forbrug og indkøb i en bæredygtig retning.

En bæredygtig omstilling skal være i tråd med den forventede revision af Fødevarestyrelsens kostråd, hvor bl.a. andelen af kød reduceres (især rødt oksekød) til fordel for grøntsager, bælgrugter og andre ernæringsrigtige alternativer. Der skal i den klimavenlige kost tages hensyn til vores yngste og ældste borgere med særlige behov.

Det er vigtigt, at Frederiksberg Kommune går med i forreste række også hvad angår fokus på madspild, og dermed inspirerer borgerne til en omstilling til klimavenlige madvaner.

Direkte aftaler med lokale producenter vil reducere transporten og engangsemballage. Sådanne aftaler kan desuden medføre nye og tættere samarbejdsflader med inddragelse af brugerne i forhold til produktudvikling samt formidling, undervisning og uddannelse (fx lærepladser). En kærkommen fordel ved efteruddannelse er desuden øgede muligheder for jobrotation og -træning.

På Frederiksberg har vi en unik mulighed for at fungere som læringscenter i bæredygtighed for andre tæt bebyggede byzoner.

Alt sammen bidrager det til at understøtte de 17 verdensmål og opbygge modstandsdygtighed over for fremtidige økonomiske, sociale og miljømæssige kriser."

Bemærkninger til forslaget

En fødevarerestrategi er i budgetaftalen for 2020 fremhævet som et muligt arbejdsfelt inden for et kommende bæredygtighedslaboratorium. Det hedder i aftalen, at "Frederiksberg kunne udvikles til et "bæredygtighedslaboratorium", hvor borgere, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og iværksætttermiljøer arbejder sammen om at udvikle og afprøve nye bæredygtige produkter og løsninger. Et eksempel blandt mange kunne være at teste ideen om en fødevarerestrategi i en større by-mæssig kontekst."

Fødevarerestrategien kan danne afsæt for et bæredygtighedslaboratoriums undersøgelser og afprøvning af bynær fødevarerproduktion, barrierer i omstillingen til nye fødevarer typer, husholdningers omstilling til bæredygtig fødevarer valg og indkøb, udvikling af lokale fællesskaber eller lignende.

Der er mulighed for at koble denne del til et EU-call, som partnerby for KU-Science, der sigter på omstilling af produktion og forbrug frem mod bæredygtige fødevarer systemer, som Frederiksberg er inviteret ind i. Dette EU-samarbejde vil i givet fald blive gennemført sammen med KU-Science i partnerskab med ni øvrige europæiske byer. Partnerskabet tager udgangspunkt i borger- og virksomhedsnære løsninger og skal blandt andet gennem laboratorier undersøge og udvikle fremtidens fødevarer systemer, produktion, forbrug og bortskaffelse. EU-projektet er 4-årigt og løber fra 2021. Ansøgning skal indgives januar 2020.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By- Kultur- og Miljøområdet vurderer, at arbejdet med en fødevarerestrategi kan gennemføres som del af Budget 2020's mål om Frederiksberg som bæredygtighedslaboratorium.

Arbejdet kan med fordel ske i samarbejde med KU-Science. Mulighederne for at deltage i et fælles EU projekt med Frederiksberg som partnerby bør følges, da det vil styrke vidensindsamlingen om emnet og give international inspiration. Der er ikke i budgetaftalen for 2020 afsat særskilt økonomi til arbejdet med en fødevarerestrategi, og det mulige EU-samarbejde kan i givet fald først blive opstartet i 2021. Forvaltningen foreslår derfor, at indsatsen i 2020 koncentrerer om at arbejde videre med de eksisterende indsatser for bæredygtighed på fødevarer området. I 2021 kan der så arbejdes videre med selve strategien og mulige konkrete indsatser. Arbejdet kan forankres under det kommende Bæredygtighedsråd.

Økonomi

Den i Budget 2020 vedtagne klimafond er allerede udmøntet til andre projekter i 2020. Såfremt det EU-samarbejde Frederiksberg er inviteret ind i realiseres, vil der kunne opnås finansiering fra 2021 til en del af arbejdet med en fødevarerestrategi. Samtidig kan det overvejes, om der er behov for yderligere finansiering som i givet fald kunne komme fra klimafonden i 2021, hvor alle midler endnu ikke er båndlagt.

Borgmesterpåtegning

Ingen.

Behandling

By- og Miljøudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.
CS/SB

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 7:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes,

1. idet ideen om fødevarerestrategi indgår i arbejdet med bæredygtighedslaboratorium jf. Budget 2020
2. idet der arbejdes videre med mulighederne for at samarbejde med KU-Science om et EU projekt, hvor Frederiksberg indgår som partnerby

Punkt 32: Almene boliger som krav i lokalplaner

01.02.05-G01-41-18

Resume

Forvaltningen er blevet bedt om at udarbejde retningslinjer for, hvornår planlovens mulighed for at stille krav om etablering af 25% almene boliger kan/bør bringes i anvendelse. Nærværende sagsfremstilling giver indledningsvist en kort status over almene boliger på Frederiksberg samt en beskrivelse af mulighederne for at anvende planloven til at opnå flere almene boliger.

Beslutning

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Flemming Brank, Nikolaj Bøgh, Alexandra Dessoy, Jan E. Jørgensen og Laura Lindahl) og et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank og Merete Winther Hildebrandt) indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

Et mindretal i Magistraten (Michael Vindfeldt, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt, Balder Mørk Andersen og Mette Bram) stemmer imod til de foreslåede kriterier for krav om almene boliger, idet de reelt vil umuliggøre muligheden for etablering af betydeligt flere projekter med 25% almene boliger ved udarbejdelse af nye lokalplaner for Frederiksberg, og et mindretal i By- og Miljøudvalget (Gunvor Wibroe, Thyge Enevoldsen, Ruben Kidde og Balder Mørk Andersen) stemte imod.

Gunvor Wibroe bad i By- og Miljøudvalget om at få sagen behandlet i Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank og Merete Winther Hildebrandt) vedtog, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

Et mindretal i By- og Miljøudvalget (Gunvor Wibroe, Thyge Enevoldsen, Ruben Kidde og Balder Mørk Andersen) stemte imod.

Gunvor Wibroe bad om at få sagen behandlet i Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 19. august 2019 sagen og anmodede om reviderede formuleringer af kriterierne.

Forvaltningen har nu revideret formuleringerne, og disse er vedlagt som bilag (principper for krav i almene boliger ved udarbejdelse af lokalplaner).

Da BL bakkede op om kriteriernes indhold, da disse blev fremsendt til dem i foråret 2019, er disse ikke ændret i substans, men kun sprogligt.

Kriterierne for hvornår der stilles krav om almene boliger i lokalplaner er blevet præciseret, ligesom der er angivet eksempler på de enkelte kriteriers anvendelse og er oplistet i bilag 4 til sagsfremstillingen.

Tidligere sagsfremstilling:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen den 3. juni 2019.

By- og Miljøudvalget bad på mødet den 4. marts 2019 forvaltningen om at sende sagen i høring i boligforum og blandt de almene boligorganisationer. Sagen blev sendt til høring i boligorganisationerne af BLs 1. kreds og er ligeledes blevet behandlet i BLs bestyrelse og er nu afsluttet med følgende bemærkninger:

"Retningslinjerne har nu været i høring blandt de almene boligorganisationer på Frederiksberg og har desuden efterfølgende været til behandling i BL. kreds bestyrelse.

På baggrund af denne politiske behandling skal BL 1. kreds hermed på boligorganisationernes vegne kvittere for Frederiksberg Kommunes arbejde med at belyse muligheder for og værktøjer til at opnå flere almene boliger på

Frederiksberg.

BL. 1. kreds deler kommunens visioner om Frederiksberg som en mangfoldig by med variation i boligformer, ejerformer og boligstørrelser; hvor de almene boligorganisationer blandt andet kan bidrage til at skabe et varieret boligudbud med plads til mange forskellige livsformer; ældre, unge, studerende, udsatte borgere, familier, storfamilier og singler i almene boliger; hvor huslejudviklingen hviler på principperne om balanceleje og non-profit.

De almene boligorganisationer ønsker fortsat at være kommunens samarbejdspartner i byudviklingen og boligforsyningen, men oplever også, at udfordres af en relativt lav fraflytning og lange ventelister til de almene boliger på Frederiksberg.

Boligorganisationerne betragter, ligesom kommunen, Planlovens mulighed for at stille krav om 25 pct. almene boliger som et relevant værktøj i byudviklingen og arbejdet med at skabe en social bæredygtig by med forskellige boligtyper, sådan som det også er erfaringen fra lokalplanen for ejendommen C.F. Richs Vej 103,.

De almene boligorganisationer på Frederiksberg og BL. 1. kreds skal derfor kvittere for de udarbejdede retningslinjer for, hvornår planloves mulighed for at stille krav om etablering af 25% almene boliger kan bringes i anvendelse – og for samarbejdet med Frederiksberg Kommune om byudviklingen."

Ved mødet i Boligforum d. 21. maj 2019, kvitterede BLs 1. kreds ligeledes for Frederiksberg Kommunes arbejde med at beskrive retningslinjer for, hvornår Planlovens mulighed for at stille krav om almene boliger i forbindelse med udarbejdelse af lokalplan bringes i anvendelse.

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 14. januar 2019 sagen, idet forvaltningen blev bedt om at redegøre for, dels hvor mange almene boliger der er opført i kommunen i løbet af de seneste 20 år og dels hvor stor en andel af boligmassen i andre kommuner, der er almene.

Der er en stor spredning på andelen af almene boliger i de danske kommuner, hvilket naturligvis bl.a. hænger sammen med i hvilken tid kommunerne er blevet udbygget. En samlet oversigt over andelen af almene boliger i de danske kommuner ses i bilaget. Københavns Kommune har en samlet andel af almene boliger på ca. 20%, men placeringen af disse ses ikke at være jævnt fordelt ud over kommunen - fx. er der meget få almene boliger i Københavns indre by samt de indre brokvarterer, som har været fuldt udbygget i mange år. Før almenboligloven blev til, blev der dog på Frederiksberg og i København, opført mange boliger med kommunal og statslig støtte og i perioden 1913-2006 blev der således opført næsten 7.300 som offentligt støttet byggeri på Frederiksberg, svarende til 15,7 % af den samlede boligmasse. Da disse boliger typisk var underlagt et krav om maksimal størrelse, samt om huslejekontrol, er det en af grundene til, at der på Frederiksberg er relativt mange mindre lejligheder. Frederiksberg Kommune opførte selv ca. 2000 lejligheder i perioden 1917 til 1930 og har idag stadig godt 700 boliger, der anvendes i den boligsociale anvisning.

Siden 2001 er der opført/planlagt opført i alt 982 boliger efter Lov om Almene boliger i Frederiksberg Kommune, heraf er de 772 opført/planlagt opført efter 2009 (jf. oversigten i bilag). Boligerne fordeler sig med 138 almene familieboliger, 234 almene ungdomsboliger og 610 almene ældreboliger. Derudover er der truffet beslutning om, at der i lokalplanen for omdannelsen af ejendommen C.F. Richsvej 107 fra erhverv til boliger, indskrives at minimum 25% af boligerne skal være almene. Kommende plejehjemsboliger i henhold til plejebolig-masterplanen er heller ikke medtaget i oversigten.

Tidligere sagsfremstilling:

Indledning

Frederiksberg er en mangfoldig by med en variation i boligformer, ejerformer og boligstørrelser. I Kommuneplan 2017 er det fremhævet, at Frederiksberg også i fremtiden skal være en social bæredygtig by med forskellige boligtyper. Dette sikres ved, at der skabes et varieret boligudbud, så der er plads til mange forskellige livsformer, herunder ældre, unge, studerende, udsatte borgere, familier, storfamilier og singler.

I Kommuneplan 2017 er der i retningslinjerne anført, at det konkret skal vurderes om et krav til opførelse af en andel almene boliger vil bidrage til en mere blandet sammensætning af boliger og en bedre fordeling af de almene boliger i kommunen generelt. I "Aftale om Frederiksberg Kommunes budget 2019-22" fremgår "For at understøtte ambitionen om en balanceret og social bæredygtig boligudbygning har partierne et mål om, at op til 25% af nybyggeriet i kommende byudviklingsprojekter kan være alment."

Med den nyeste planlov blev der givet mulighed for, at kommunerne kan stille krav om, at der i forbindelse med lokalplanlægning for nye boligområder kan stilles krav om, at 25% af nye boliger opføres som almene boliger. Af Kommuneplan 2017 fremgår det, at "Kommunen vil have fokus på at planlægge for alle. I den forbindelse indgår det i vurderingen af projekterne, hvorvidt man vil benytte de lovmæssige muligheder for at stille krav om en andel af almene boliger i lokalplanlægningen".

Det blev f.eks. i forbindelse med udarbejdelsen af lokalplanen for ejendommen C.F. Richs Vej 103, besluttet at stille krav om, at mindst 25% af boligetagearealet skulle opføres som almene. Boligerne er nu under opførelse af KAB i et samarbejde med ejendommens ejer - efter den såkaldte delegerede bygherremodel.

Almene boliger på Frederiksberg

På Frederiksberg er andelen af almene boliger knap 12% mod ca. 23% ejerboliger og ca. 28% andelsboliger samt godt 37% private udlejningsboliger. På kortet i bilaget ses placeringen af de godt 6.000 almene boliger på Frederiksberg - fordelt på familie-, ældre- og ungdomsboliger. Der er flere almene boligselskaber, som har projekter undervejs - og på kortet er der også angivet antallet af planlagte almene boliger (tallet i parentes).

Igenom de seneste år er der også planlagt for flere almene boligprojekter, uden at dette er blevet stillet som krav i en lokalplan. Her kan bl.a. nævnes flygtningeboligprojekterne, Venligbolig+ samt Falkoner Allé 128 (ved siden af Døvekirken), hvor kommunen har forestået salg af grundene til henholdsvis KAB og AAB. Der blev i 2016 gennemført udbud af grundkapitaltilskud til 100 nye almene familieboliger: Her blev gennemført en proces, hvor alle almene boligselskaber som er repræsenteret på Frederiksberg, blev budt ind til at byde på grundkapitalen.

De almene boligselskaber retter henvendelse til kommunen, såfremt de har ønske om, at kommunen yder grundkapitaltilskud til nye boliger. Som eksempel kan nævnes, at der er givet grundkapitaltilskud til indretning af 8 nye almene boliger samt give forhåndstilsagn om yderligere 9 almene boliger, i Tartuhus. Boligerne blev indrettet i en tidligere dagsinstitution, som kommunen ikke længere havde brug for - det gav så mulighed for FFB til at konvertere til boliger. I 2017 indviede FSB deres kollegie, Engbakken, med 124 boliger til studerende - et byggeri der blev opført i samarbejde med KPC, ovenpå Falck-stationen ved Bispeengbuen. I 2018 solgte Frederiksberg Kommune 45 ældreboliger i Solbjerg Have til FFB.

I 2019 forventes der ifølge boligprogrammet ibrugtaget 514 nye boliger, hvoraf 8% forventes at være almene. I 2020 forventes der ifølge boligprogrammet ibrugtaget 426 nye boliger - hvoraf 38% forventes at være almene.

Andre muligheder for billige boliger

Mange udviklere på Frederiksberg er klar over behovet for billige boliger, og strategien om Frederiksberg som vidensby har medført, at der gennem de seneste 5-10 år er opført mange studie- og kollegieboliger, som er til at betale. Studiebøliger kan opføres af såvel almene, som f.eks. FSBs 124 studieboliger "Engbakken" ved Bispeengbuen - eller de planlagte Umeus (You-me-us) på Rolighedsvej.

Hvordan gør Københavns Kommune?

Københavns Kommune har udarbejdet nogle ret faste principper for, hvornår der stilles krav om 25% almene boliger i nye lokalplaner. Principperne tager udgangspunkt i antallet af almene boliger indenfor det pågældende skoledistrikt. Såfremt der i forvejen er 30% almene boliger indenfor skoledistriktet, er det kun i visse tilfælde, at der vil blive stillet krav om yderligere almene boliger. Det ses ikke relevant at overføre Københavns principper til Frederiksberg, idet KKs principper tager afsæt i en situation med flere byggerier på ghetto-listen. Københavns Kommune stiller kun kravet om almene boliger, såfremt projektet i alt rummer minimum 3.200 kvm., og dermed minimum 800 kvm. almene boliger. Københavns Kommunes principper bygger på et ønske om at sprede de almene boliger i kommunen og om at undgå, at der kommer flere almene boliger til et område, hvor der i forvejen er mange. Det er ikke muligt at udtale sig entydigt, om det er positivt eller negativt, at der tilføres flere almene boliger til eksempelvis en eksisterende afdeling. I nogle tilfælde kan nye almene boliger der bygges som udvidelse af en eksisterende afdeling, løfte denne og evt. gøre den mere bred socialt sammensat.

I forlængelse af projektet "Udbud af grundkapitaltilskud til 100 nye almene familieboliger" arbejder Lejerbo på at tilføre 22 familieboliger til de eksisterende 106 ældreboliger på Peter Graus Vej. Projektet vil således være med til at sikre en mere differentieret beboersammensætning i afdelingen.

Nye boligområder - eller konvertering fra erhverv til bolig:

Planlovens mulighed for at stille krav om etablering af almene boliger kan kun bringes i anvendelse ved udvikling/omdannelse af nye boligområder - som f.eks. ved udviklingen af Frederiksberg Hospital og Rolighedsvej, eller ved konvertering af erhvervsejendomme eller ejendomme til offentlige formål, til boliger. Det er således ikke muligt at stille kravet om etablering af 25% almene boliger ved udarbejdelse af lokalplaner i eksisterende boligområder.

Kravet om etablering af 25% almene boliger blev stillet i forbindelse med at ejeren af ejendommen C.F. Richs Vej 103 ønskede at konvertere ejendommen fra erhverv til bolig. Da ejendommen er beliggende i et område, der var udlagt til erhverv, var det nødvendigt at udarbejde en ny lokalplan, der gav mulighed for boliganvendelsen. I nogle tilfælde er erhvervsejendomme placeret i områder, som i forvejen er udlagt til boliger (se bl.a. sagen om Finsensvej 15 på denne dagsorden), hvilket betyder, at konverteringen fra erhverv til bolig i nogle tilfælde kan ske uden udarbejdelse af ny lokalplan - og dermed kan kravet om almene boliger ikke stilles.

Etableringen af en ny almen boligafdeling, forudsætter et vist volumen for at være økonomisk rentabelt. Det er vanskeligt at sige noget præcist om, hvor stor en almen boligafdeling skal være for at være økonomisk bæredygtig, da dette bl.a. vil afhænge af byggeomkostningerne, som igen er meget afhængig af konjukturerne på boligmarkedet. Det kunne bl.a. ses, da FFB senest udbød ca. 1.500 etagemeter boliger på Søndre Fasanvej - hvor det ikke var muligt at opnå et licitationsresultat, der holdt sig indenfor rammebeløbet. Til sammenligning ses dog at Københavns Kommune holder fast ved kravet om almene boliger, såfremt der kan etableres 800 boligetagemeter. BL - og flere almene boligselskaber udtaler da også, at de mener, der kan være økonomisk bæredygtighed i at opføre almene afdelinger på størrelser helt ned til 800 boligetagemeter. Dette vil dog typisk forudsætte, at byggeriet opføres i en delegeret bygherremodel for at være økonomisk bæredygtigt.

Den økonomiske ramme for almene boliger

Almene boliger bygges inden for Almen Boligloven, der opererer med et loft (det såkaldte rammebeløb) for, hvor store omkostninger der må være forbundet med at opføre og drifte boligerne. Rammebeløbet er nødvendigt for at sikre, at huslejen i de almene boliger holdes på "et acceptabelt niveau".

Rammebeløbet er byggeriets totalomkostning, og skal således også indeholde udgiften til eksempelvis køb af grund og etablering af bilparkeringspladser. I en by som Frederiksberg, er det udfordrende at opføre boliger indenfor denne økonomiske ramme. Grundpriserne er højere end i resten af landet og også højere end mange steder i København. Dertil kommer kravet om etablering af en bilparkeringsplads pr. familiebolig - og såfremt dette ikke kan lade sig gøre, dispensation mod indbetaling til P-fonden.

Forvaltningen er ofte i dialog med bygherrer om muligheden for at opføre dele af projekter som almene boliger, og et projekts businesscase vil i udgangspunkt blive forringet med et krav om almene boliger i forhold til andre ejerformer. Endvidere kan projektøkonomien også blive påvirket af kravet om kommunal anvisning.

Lovgrundlag

Lov om ændring af lov om planlægning og lov om almene boliger mv. af 26.februar 2015.

Kriterier ved vurdering af krav om almene boliger:

I forbindelse med lokalplanlægning vurderes, om der stilles krav om op til 25% almene boliger ud fra følgende kriterier:

Rummer projektet andre former for billige boliger?

Almene boliger er typisk boliger med en forholdsvis lav husleje, men der findes også andre måder at tilvejebringe billige boliger på. Som eksempel kan nævnes konceptet Umeus (You-me-us), som planlægges opført på en del af Rolighedsvejs-arealet. Boligerne, der er forbeholdt studerende forventes udlejet til priser, der stort set svarer til niveauet for huslejen i eksempelvis FSBs ungdomsboliger på Engbakken.

Det er dog også vigtigt at holde sig for øje, at huslejens udvikling i almene boliger stort set følger inflationen, hvorimod huslejeniveauet i øvrigt følger en markedsleje. Dette vil indebære en mulighed for, at huslejen i boliger der ikke opføres efter loven om almene boliger, udvikler sig i en anden takt end huslejen i almene boliger.

Det bør indgå som kriterie ved vurderingen af, om der stilles krav om 25% almene boliger i en lokalplan, om der planlægges for andre former for billige boliger samt omfanget af disse i forhold til den samlede boligmasse i lokalplanens afgrænsning.

Rummer projektet andre former for boliger, der understøtter Frederiksberg Strategiens mål om at være en social bæredygtig by?

Frederiksberg Strategiens mål om at være en social bæredygtig by, handler bl.a. om at "inkludere og styrke alle borgere og understøtte mødet mellem generationer og give plads til mangfoldighed i livsformer og fællesskaber".

Det bør indgå som kriterie, om projektet rummer andre boligformer, der understøtter Frederiksberg Strategiens målsætning om den social bæredygtige by.

Det kan også indgå i vurderingen, at om der skal stilles krav om op til 25% almene boliger, om der i nærområdet forefindes blandede boligtyper, herunder om der i forvejen er et større antal almene boliger.

Projektets omfang:

Ved opførelse af almene boliger, oprettes der typisk en ny afdeling. En fornuftig drift af en afdeling fordrer, at denne har en vis størrelse - eller at der eksisterer gode muligheder for samdrift med en eksisterende almen boligafdeling, som er beliggende nær den nye afdeling. Som beskrevet ovenfor, stiller Københavns Kommune krav om, at den nye boligafdeling skal være på minimum 800 kvm baseret på en tilkendegivelse fra BL's 1. kreds.

KAB har oplyst, at de vurderer, at der skal være tale om minimum 25 nye boliger for at en ny selvstændig boligafdeling, kan opføres økonomisk forsvarligt. Dette vil svare til, at projektet skal kunne rumme 2.500 kvm. almene boliger ved en gennemsnits boligstørrelse på 100 kvm.

Det kan indgå som kriterie, at projektet rummer minimum 3.200 kvm, idet øvrige forhold omkring projektet kan begrunde et højere minimumskrav.

Rummer projektet andre elementer der understøtter Frederiksberg Kommunes arbejdsprincip om at få mest mulig ud af investeringerne?

Et af de fire arbejdsprincipper i Frederiksberg Strategien handler om at få mest muligt ud af investeringerne - med henblik på at skabe merværdi og synergi. Princippet gælder, hvad enten der er tale om kommunale eller private investeringer, og formålet er at koble indsatsen med henblik på at sikre, at det enkelte projekt i videst muligt omfang bidrager med noget til byen. Bidraget til byen kan eksempelvis være i form af etablering af rekreative arealer, i form af grønne åndehuller eller stiforbindelser, kulturelle-, fritids-, eller andre offentlige formål - eller andre formål med offentlig adgang.

Et andet mål i Frederiksberg Strategien er at værne om Frederiksbergs særlige identitet ved bl.a. at sikre bevaring af kulturhistoriske og arkitektoniske værdier. I praksis betyder det, at bygherrer mødes med krav om nænsom renovering af eksisterende ejendomme, når disse f.eks. omdannes fra erhverv eller offentlige formål til boliger. I nogle tilfælde vil krav til bevarelse af kulturværdier ikke kunne rummes indenfor rammebeløbet til almene boliger.

Et projekts samlede realiserbarhed vil afhænge af de samlede krav til projektet. En lokalplan må ikke afskære grundejeren fra en rimelig økonomisk udnyttelse af sin ejendom, og reguleringen skal derfor tage hensyn til de økonomiske konsekvenser af de enkelte krav i lokalplanen. Der kan på den baggrund opstilles et kriterie, der omhandler de samlede krav til projektet med fokus på, om projektet rummer elementer, der i øvrigt giver noget til byen og udfordrer projektets økonomi.

Sammenfatning

Kriterierne for hvornår der stilles krav om etablering af 25% almene boliger i forbindelse med udarbejdelsen af en ny lokalplan i henholdsvis Lov om ændring af lov om planlægning og lov om almene boliger mv. af 26. februar 2015, kan sammenfattes i nedenstående:

Kriterie

Ja Nej

Billige boliger:

Rummer projektet i øvrigt 25% boliger med en husleje der er på niveau med almene boliger?

Social bæredygtig by:

Rummer projektet i øvrigt 25% boliger som lever op til Frederiksberg Strategiens mål om at "understøtte mødet mellem generationer og giver plads til mangfoldighed i livsformer og fællesskaber"?

Er der en varieret boligsammensætning i nærområdet?

Projektets omfang:

Udgør projektets boligandel minimum 3.200 kvm. således, at der kan stilles krav om minimum 800 kvm almene boliger? (øvrige forhold omkring projektet kan begrunde et højere minimumskrav)

Mest mulig ud af investeringerne:

Rummer projektet i øvrigt elementer der "giver noget til byen" - det kan eksempelvis være offentlig tilgængelige arealer, kulturinstitutioner eller andet?

Rummer projektet bevaring af kulturværdier eller arkitektoniske værdier via renovering af eksisterende bygningsmasse, som kan være vanskelige at fastholde med krav om alment byggeri?

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering:

Byudvikling på Frederiksberg handler om at udvikle byen, sådan at den også i fremtiden kan opfylde mange behov og byde velkommen til alle, ligesom byens sammensatte karakter skal bevares, og nye projekter tilpasses den lokale sammenhæng. Når en bygherre henvender sig om et muligt projekt, afsøges mulighederne for, at netop dette projektønske kan medvirke til, at byen udvikler sig i en positiv retning, og at boligtilvæksten sker på en balanceret måde. Denne

balance handler bl.a. om, at borgerne oplever, at der samtidig med at byen tilføres flere boliger, gives noget tilbage til byen - f.eks. i form af nye offentlig tilgængelige byrum, et arkitektonisk løft til en bygning eller andet.

Som nævnt er der igennem de seneste 5-10 år gennemført flere projekter med almene boliger på Frederiksberg: Disse projekter har enten været initieret af de almene boligselskaber eller af kommunen. På grund af den økonomiske ramme, som de almene boliger opføres under, viser erfaringen, at det kræver et vist volumen at få en business case til at hænge sammen, når der indgår almene boliger i et projekt. Det viser sig da også i forvaltningens dialog med bygherrer og projektudviklere, at en forudsætning for et projekts gennemførelse vil være, at der ikke stilles krav om almene boliger. Det må således kunne forventes, at der vil være udviklingsprojekter, som ikke kan gennemføres, såfremt der stilles krav om 25% almene boliger.

Økonomi

Ved opførelse af almene boliger, yder kommunen grundkapitaltilskud, hvilket pt. udgør 10% (som gennemsnit, afhænger af boligtype og -størrelse) af de samlede byggeomkostninger.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

By- og Miljøudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.
LRM

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 14. januar 2019, pkt. 19:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling 14. januar 2019, pkt. 19:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 4. marts 2019, pkt. 89:

By- og Miljøudvalget vedtog at sende sagen i høring i boligforum og blandt de almene boligorganisationer. Udvalget ønskede at blive orienteret om høringsbrevet.

Indstilling 4. marts 2019, pkt. 89:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 3. juni 2019, pkt. 233:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen.

Indstilling 3. juni 2019, pkt. 233:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

By- og Miljøudvalget 2018-21, 19. august 2019, pkt. 282:

Udvalget udsatte sagen og anmodede om reviderede formuleringer af kriterierne.

Indstilling 19. august 2019, pkt. 282:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 13:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der i forbindelse med lokalplanlægning foretages en vurdering om, hvorvidt der skal stilles krav om op til 25% almene boliger i lokalplanens område, ud fra de i sagsfremstillingen beskrevne kriterier.

Bilag

A3 kort almene boliger på Frederiksberg

Almene boliger procentandel i kommuner

Oversigt over almene boliger 2000-2021

Bilag til sag om almene boliger i lokalplaner

Punkt 33: Startredegørelse for boliger ved Fuglebakkevej

01.02.05-P16-7-19

Resume

By- og Miljøudvalget skal tage stilling til, om der på baggrund af denne startredegørelse skal udarbejdes en ny lokalplan med tilhørende kommuneplantillæg, der muliggør realisering af to boligprojekter på henholdsvis Fuglebakkevej 88 og 94.

Beslutning

Magistraten sendte sagen retur til By- og Miljøudvalget under hensyn til en konkretisering af byggevolumen og en fornyet dialog med udvikler herom.

Indstilling

Et flertal i By- og Miljøudvalget (Jan E. Jørgensen, Brian Holm, Nikolaj Bøgh, Flemming Brank og Merete Winther Hildebrandt) vedtog,

1. at der på baggrund af startredegørelse udarbejdes lokalplan for to boligprojekter,
2. at der udarbejdes tilhørende kommuneplantillæg.

Et mindretal i By- og Miljøudvalget (Thyge Enevoldsen, Balder Mørk Andersen og Gunvor Wibroe) stemte imod.

Et andet mindretal i By- og Miljøudvalget (Ruben Kidde) undlod at stemme.

Thyge Enevoldsen anmodede om, at sagen behandles i Kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

By- og Miljøudvalget udsatte på mødet den 25. november 2019 sagen, idet der anmodedes om en belysning af boligtyperne.

By-, Kultur- og Miljøområdet har udarbejdet et notat om boligtyperne i projektet.

Tidligere sagsfremstilling:

Frederiksberg Kommune har modtaget et forslag om at udvikle ejendommene Fuglebakkevej 88 og 94 med henblik på at etablere henholdsvis almene og private studieboliger på Fuglebakkevej 94 samt private familieejerboliger på Fuglebakkevej 88. Projektet er i god tråd med Frederiksbergstrategiens fokus på den socialt bæredygtige by med blandede boligtyper og ejerformer. Derudover bygger projekter videre på initiativerne fra den nyligt afsluttede områdefornyelse for Nordre Fasanvej Kvarteret, hvor der blev etableret en offentlig byhave for lokalområdet og lagt anslag til en stiforbindelse tværs igennem området.

Projektområdet

Projektområdet ligger syd for Bispeengbuen og omfatter Fuglebakkevej 94, Fuglebakkevej 88, en mindre del af Byhaven samt afslutningen af Fuglebakkevej. Det ligger 250 m øst for Fuglebakken Station og nær de overordnede trafikveje Borups Allé og Nordre Fasanvej. Det har et samlet areal på ca. 5.230 m².

Området består af blandede bebyggelser på store uudnyttede arealer, der er vokset frem af forskellige tidsaldre fra industriproduktion mod Bispeengbuen til karréstrukturer med butik- og boligkæder mod Borups Allé. Bystrukturen fremstår fragmenteret, og hele området bærer præg af at være en bagside med tidligere industribebyggelser, store asfaltflader og dårlige sammenhænge på tværs af matrikler. For enden af Fuglebakkevej ligger den kommunalt ejede Byhave, der blev færdigetableret i 2017. Haven er udviklet i samarbejde med lokale aktører og som et initiativ i områdefornyelsen for Nordre Fasanvej-kvarteret. Den drives i dag af en haveforening i samarbejde med Frederiksberg Kommune og fungerer som grønt åndehul for beboere og med et naturværksted for skole og lokale institutioner.

Dele af området har i perioder været præget af utryghed og overnattende gæster. En trykgruppe bestående af Vej, Park og Miljø, Skolen på Duevej, Byhaveforeningen, SSP og beboerrepræsentanter følger områdets udvikling.

xt-decoration: underline;">Projektforslag for Fuglebakkevej 94

Ejendommen Fuglebakkevej 94 har et areal på 1.888 m² og huser i dag Nørrebro Bazar. Bazaren består af 2 bygninger, begge i 1 etage, opført i 1989 og med et etageareal på henholdsvis 382 m² og 67 m². Bygherre ønsker at nedrive de eksisterende bygninger og opføre ca. 123 studieboliger med et samlet etageareal på ca. 6.180 m², hvor 2.340 m² planlægges som almene studieboliger og 3.840 m² som private studieboliger.

Hovedgreb, arkitektur og funktioner

Bygningskroppen formes af en kurvet bevægelse, der som en forlængelse af studieboligerne på Nordre Fasanvej 207 svinger syd om indfaldsvejen til genbrugsstationen og terrasseres fra 8 etager mod øst til 5 etager mod vest/Byhaven. Den nye bygning indpasser sig i den eksisterende by med varierende etagehøjde og med en facade mod Fuglebakkevej, der samler omkringliggende bebyggelse og definerer et byrum. Facadens primære materiale er tegl eller natursten i en lys farve kombineret med store partier i træ på enten facade eller gangarealers lofter.

I forbindelse med bygningens placering er bygherre i dialog med Frederiksberg Kommune om at købe en mindre del af kommunens areal bag Fuglebakkevej 94, mod S-banen og indfaldsvejen til genbrugsstationen samt en snip af arealet ved pumpestationen udlagt til Byhaven. Ved at placere bygningskroppen nær vejen vil der kunne opnås gode og store opholdsarealer mod syd og mulighed for et samlet grønt forløb som en forlængelse af Byhaven syd for studieboligerne.

Mod Fuglebakkevej/syd vil bygningen fremstå som en levende, grøn facade, hvor studielivet opleves på opholdsarealerne og ved indgange til boligerne. Facaden mod nord vil være mere lukket med soveværelser inde bag og cykelparkering på terræn. I stueetagen placeres de mest aktive funktioner ud mod Byhaven og det grønne opholdsareal mod syd. Her er der mulighed for fællesaktiviteter og beboerlokaler. Dertil planlægges naturværkstedet flyttet til stueetagen og 1. sal (ca. 150 m²).

Der er tinglyst servitut af 1989 om merbetaling til Frederiksberg Kommune ved udnyttelse af byggeret over 450 etagemeter på Fuglebakkevej 94. Der forelægges særskilt sag for kommunalbestyrelsen om servituttens, salg og naturværkstedet i foråret 2020, hvor vilkår og markedsprisen forventeligt er klarlagt.

Opholdsarealer og træer

Studieboligerne rummer opholdsarealer på ca. 1.855 m² svarende til 30 % af etagearealet. Opholdsarealerne er fordelt på altaner, tagterrasser samt opholdsarealer på terræn. De eksisterende platantræer mod Bispeengbuen vil efter al sandsynlighed ikke kunne bevares med et byggefelt placeret tilbagetrukket på grunden. Der vil blive stillet krav om nye træer syd for bygningen.

xt-decoration: underline;">Projektforslag for Fuglebakkevej 88

Ejendommen Fuglebakkevej 88 har et areal på 1.340 m² og huser i dag en erhvervsvirksomhed. Bygningen i 3 etager er opført i 1909 og med et etageareal på 1.151 m². Bygherre ønsker at nedrive den eksisterende bygning og opføre ca. 34 private familieboliger med et samlet etageareal på ca. 3.177 m².

Hovedgreb, arkitektur og funktioner

Familieboligerne formes som karrébebyggelse i 6 etager, der hæfter sig på den eksisterende gavl mod Fuglebakkevej. Bygningskroppen placeres tilbage på grunden og langs matrikelskel, så der bliver mulighed for at skabe et større samlet gårdrum med nabobebyggelsen mod syd. Karrébygningen opdeles rytmisk i mindre 'byhuse', og facaderne bearbejdes med afsæt i omgivelserne, så proportioner, detaljering og enkelthed får huset til at indpasse sig i den eksisterende by, men samtidig også tilføjer sin egen og mere moderne udgave af de samme arkitektoniske træk. Facadens primære materiale er tegl i en varm brun nuance.

Opholdsarealer og træer

Behovet for opholdsarealer er baseret på en konkret vurdering, da den nye bygning er et infill-projekt, der kobler sig på en eksisterende gavl og afslutter et eksisterende karréforløb. Familieboligerne rummer opholdsarealer på ca. 953 m² svarende til 30 % af etagearealet. Opholdsarealerne er fordelt på gårdrum, altaner, tagterrasser samt forhaver. De eksisterende ahorntræer langs matrikelskel bevares.

Sammenhænge og forbindelser

Projektområdet er i dag koblet dårligt op på de omkringliggende områder, og Fuglebakkevej fremstår uafsluttet. Intentionen med boligprojekterne er, at medvirke til at skabe bedre sammenhæng i området og afslutte Fuglebakkevej med et grønt byrum og en levende, grøn bygningsfacade. En ny stiforbindelse, Grøndalsruten, vil på sigt løbe på tværs af Fuglebakkevej og forbinde de tidligere å-løb Grøndalsåen og Ladegårdsåen langs kommunegrænsen. Det første udlæg til sti indgår i nærværende projekt.

Trafik og parkering

Den nordlige del af området er stationsnært kerneområde, mens den sydlige del er stationsnært område. Det forventes at en del beboere vil benytte sig af cykel eller offentlig transport. Grundet Bispeengens historie som lavtliggende vådt engområde, vil det være vanskeligt at etablere parkeringskælder under Fuglebakkevej 94, og bymæssigt ønskes afslutningen af Fuglebakkevej friholdt for biler. Al bilparkering foreslås derfor at ske samlet i parkeringskælder under

Fuglebakkevej 88 med adgang fra Fuglebakkevej. Parkeringskælderen suppleres med enkelte pladser på terræn for begge ejendomme i forbindelse med de primære indgange til besøgende og kortere ophold.

Bispeengbuen

Der pågår i øjeblikket undersøgelser af en tunnelløsning af Bispeengbuen umiddelbart nord for projektområdet. Nærværende projekt tager højde for en situation med og uden tunnel. Uanset hvilken løsning der vælges for Bispeengbuen vil S-togsbane og tunnelrør fortsat udgøre en afgrænsning mod nordvest. Føres Bispeengbuen i tunnel, skitserer projektet en fremtidig grøn nord-syd gående forbindelse mellem eksisterende studieboliger på Nordre Fasanvej 207 og fremtidige studieboliger på Fuglebakkevej 94. Føres Bispeengbuen ikke i tunnel vil den nye bygning fungere som støjskærm for arealer mod syd.

Udarbejdelse af plangrundlag

Fuglebakkevej 94 er omfattet af rammeområde 4.C.3 Nordre Fasanvej/Hillerødgade, der er udlagt til byudviklingsområde med blandede byfunktioner, en bebyggelsesprocent på maksimalt 180 % og et maksimalt etageantal på 6-8 etager. Fuglebakkevej 88 er omfattet af rammeområde 4.B.1 Borups Allé, der er udlagt til etageboliger, en bebyggelsesprocent på maksimalt 110 % og et maksimalt etageantal på 6 etager. Nærværende projekt forudsætter, at der udarbejdes kommuneplantillæg for så vidt angår bebyggelsesprocenten på begge ejendomme. Projektet på Fuglebakkevej 94 har en bebyggelsesprocent på 215 % og projektet på Fuglebakkevej 88 en bebyggelsesprocent på 240 %.

Der er ikke lokalplan for ejendommene i dag, men det vurderes, at projekterne er lokalplanpligtige. Der udarbejdes derfor ny lokalplan, der omfatter begge boligprojekter. Lokalplanen vil stille krav om 25 % almene boliger af den samlede boligmasse inden for lokalplanområdet.

Politisk behandling

Lokalplanen er principiel, da der skal udarbejdes kommuneplantillæg. Behandlingen af sagen vil således ske i både By- og Miljøudvalget, magistraten og kommunalbestyrelsen.

Bæredygtighed, klima og miljø

I projektet skal der arbejdes med løsninger, der sikrer et miljømæssigt bæredygtigt byområde. En hydraulisk helhedsplan for et større område omkring Fuglebakkevej 88 og 94 er under udarbejdelse. Da området er meget udsat for oversvømmelser ved skybrud er det vigtigt, at boligprojekterne tager højde for dette. I indretningen af grunden skal der arbejdes med, hvordan projektområdets afvanding bedst muligt sammentænkes med kommunens skybruds- og spildevandsplanlægning. Hvad angår støj- og luftforurening er særligt den nordlige del af lokalplanområdet påvirket. Udformningen af projektet skal tage hensyn til dette.

Nabodialog og inddragelse

Forud for startredegørelsen har bygherre været i dialog med Ejerforeningen 15 k af Frederiksberg om mulighederne for at skabe et fælles gårdrum afgrænset af den eksisterende boligetageejendom Borups Allé 136-140 og Fuglebakkevej 86 og den nye boligetageejendom Fuglebakkevej 88. I koblingen til den eksisterende gavl skal der findes en løsning, der tager hensyn til to lejlighedsvinduer øverst i gavlen.

Frederiksberg Kommune har været i dialog med formanden for Byhaveforeningen om en mulig udvikling af ejendommen Fuglebakkevej 94. Byhaven skal bevares, men et boligprojekt som skitseret i nærværende redegørelse indebærer, at det kommunalt ejede areal mod nordøst/indfaldsvejen inddrages til byudvikling med bl.a. cykelparkeringspladser til studieboligerne. Arealet er nordvendt og bruges til hundelufterområde i dag. Tanken er, at Byhaven får brugsret til et tilsvarende areal syd for ungdomsboligerne. Byhavens medlemmer vil blive inddraget i lokalplanarbejdet i forhold til indretning og eventuelle ændringer af haven.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at etableringen af to nye boligprojekter kan blive starten på en omdannelse af hele området syd for Bispeengbuen. En omdannelse der samler området, tilfører bykvalitet og medvirker til at skabe et nyt levende bymiljø. De flere studerende og etablerede familier vil gøre brug af nærmiljøets udearealer, og en ny stiforbindelse igennem området vil medvirke til at skabe mere åbenhed og trykthed. Byhaven er et stort aktiv for området, som skal bevares, og boligprojekterne skal bygge videre på de kvaliteter og muligheder for ophold og samvær, der allerede er skabt i området. Med en realisering af projekterne vurderes det samlet, at det som i dag fremstår som et lidt slidt og ufærdigt område kan blive en integreret del af Frederiksberg og en destination i sig selv.

Økonomi

Kommunen ejer et areal inden for lokalplanområdet. Der pågår i øjeblikket forhandling om salg af del af matr.nr. 233a samt afklaring af servitut med hjemfaldsret tinglyst på matr.nr. 233c. Flyttes naturværkstedet til stueetagen og 1. sal (ca. 150 m²) som foreslået i sagen, vil det medføre en udgift til drift og vedligeholdelse af de flere etagemeter. Derudover vil

et krav om almene boliger udløse grundkapitaltilskud fra Frederiksberg Kommune. De økonomiske forhold vil blive fremlagt senere i særskilt sag.

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

By- og Miljøudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

JD/AV

Historik

By- og Miljøudvalget 2018-21, 25. november 2019, pkt. 390:

By- og Miljøudvalget udsatte sagen, idet der anmodedes om en belysning af boligtyperne.

Indstilling 25. november 2019, pkt. 390:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der på baggrund af startredegørelse udarbejdes lokalplan for to boligprojekter,
2. at der udarbejdes tilhørende kommuneplantillæg.

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 15:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der på baggrund af startredegørelse udarbejdes lokalplan for to boligprojekter,
2. at der udarbejdes tilhørende kommuneplantillæg.

Bilag

BILAG 01_Startredegørelse

BILAG 03_Boligdiagrammer

BILAG 04_Erklæring

BILAG 02_Boligtyper

Punkt 34: Forslag til beslutning fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne David Munis Zepernick og Malte Mathies Løcke om ændring i reglerne for sammenlægning af beboelseslejligheder

02.34.00-G01-5-19

Resume

Kommunalbestyrelsesmedlemmerne David Munis Zepernick og Malte Mathies Løcke har foreslået, at tilladelsen til at sammenlægge beboelseslejligheder, der ved opførelsen var indrettet og benyttet som bolig for én husstand, behandles efter samme kriterier som lejlighedssammenlægninger i øvrigt.

Beslutning

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Flemming Brank, Nikolaj Bøgh, Alexandra Dessoy, Jan E. Jørgensen, Mette Bram og Laura Lindahl) og et flertal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Helle Sjelle, Alexandra Dessoy og Brian Holm) indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Et mindretal i Magistraten (Michael Vindfeldt, Thyge Enevoldsen, Lone Loklindt og Balder Mørk Andersen) og et mindretal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Malte Mathies Løcke og David Munis Zepernick) fastholdt forslaget, og indstiller dermed forslaget til vedtagelse.

Indstilling

Et flertal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Helle Sjelle, Alexandra Dessoy og Brian Holm) indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Et mindretal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Malte Mathies Løcke og David Munis Zepernick) fastholdt forslaget.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 2. december 2019 følgende forslag fra kommunalbestyrelsesmedlemmerne David Munis Zepernick og Malte Mathies Løcke om ændring i reglerne for sammenlægning af beboelseslejligheder

"Forslag fra David Munis Zepernick og Malte Mathies Løcke om ændring i regler om sammenlægning af beboelseslejligheder.

Radikale Venstre og Socialdemokratiet foreslår, at tilladelsen til at sammenlægge beboelseslejligheder, der ved opførelsen var indrettet og benyttet som bolig for én husstand, behandles efter samme kriterier som lejlighedssammenlægninger i øvrigt.

Begrundelse:

Arbejdet med at bevare Frederiksberg som en blandet by nødvendiggør et eftersyn af kriterierne for lejlighedssammenlægninger. Kriteriet om, at beboelsesejendomme, der ved opførelsen var indrettet og benyttet som bolig for én husstand, sammenlægges uanset arealstørrelsen, fjerner ellers udmærkede familieboliger fra boligmarkedet. Vi har brug for flere familieboliger, ikke færre."

Bemærkninger til forslaget

Kommunalbestyrelsen vedtog den 25. januar 2016 en række kriterier for sammenlægning af lejligheder. I henhold til kriterierne behandles og afgøres ansøgninger om at sammenlægge beboelseslejligheder med et samlet boligareal mellem 130 og 160 m² af forvaltningen. Disse ansøgninger afgøres efter reglerne i boligreguleringslovens § 46, altså svarende til kriterierne for boliger under 130 m².

For sammenlægning af boliger, der opnår et areal på over 160 m² gælder en række kriterier, omfattende særlige sociale og sundhedsmæssige forhold for et af husstandens medlemmer, sammenlægning af kælderlejligheder med lejligheder over kælderniveau og sammenlægning af beboelseslejligheder, hvor den ene eller begge lejligheder er uhensigtsmæssigt indrettede og ikke udgør en funktionel familiebolig. Afgørelse om sammenlægning af lejligheder med et areal over 160 m² træffes altid af Bolig- og Ejendomsudvalget ud fra en konkret vurdering.

Der er også vedtaget kriterier for særlige lejlighedstyper herunder at der gives tilladelse til at sammenlægge beboelseslejligheder, der ved opførelsen var indrettet og benyttet som bolig for en husstand uanset areal. Der er siden

kriterierne blev vedtaget indkommet fire ansøgninger om sammenlægning af særlige beboelseslejligheder, og alle fire er imødekommet.

- Kronprinsensvej 15, hvor Bolig- og Ejendomsudvalget udvalget 28. november 2016 gav tilladelse til sammenlægning med et samlet boligareal på 268 m² (122 m² + 146 m²)
- Svanemosegårdsvej 12, hvor udvalget 18. september 2017 gav tilladelse til sammenlægning med et areal på 263 m² (144 m² + 119 m²)
- Acaciavej 2, hvor udvalget 16. september 2019 gav tilladelse til sammenlægning med et samlet boligareal på 182 m² (101 m² + 81 m²)
- Amalievej 14, hvor udvalget den 18. november 2019 gav tilladelse til en sammenlægning med et samlet boligareal på 327 m² (185 m² + 142 m²)

Den 18. november bad Bolig- og Ejendomsudvalget om, at kriterierne for sammenlægning af beboelseslejligheder tages op til drøftelse i forbindelse med arbejdet med en boligpolitik.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at med kun fire sammenlægninger på fire år har dette kriterium ikke nogen væsentlig betydning for boligsammensætning på Frederiksberg. Det vurderes endvidere hensigtsmæssigt, at evt. ændringer i kriterierne drøftes i forbindelse med en samlet boligpolitik.

Økonomi

Ingen.

Borgmesterpåtegning

Nej.

Behandling

Bolig- og Ejendomsudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 3:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Punkt 35: Forslag til beslutning fra rådmand Thyge Enevoldsen om lejlighedssammenlægninger og fastholdelse af små og mindre lejligheder

02.34.00-G01-1-19

Resume

Rådmand Thyge Enevoldsen har stillet forslag om at fastholde små og mindre lejligheder ved ikke at tillade lejlighedssammenlægninger over samlet 130 m². Det foreslås ligeledes at søge om et frikommuneforsøg med henblik på at fastholde mindre boliger. I denne sag redegøres der for, hvordan situationen ser ud i dag i forhold til bl.a. fordelingen af store og små lejligheder som baggrund for udvalgets stillingtagen til forslaget.

Beslutning

Et flertal i magistraten (Borgmesteren, Flemming Brank, Nikolaj Bøgh, Alexandra Dessoy, Lone Loklindt, Jan E. Jørgensen, Mette Bram og Laura Lindahl) og et flertal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Helle Sjelle, Alexandra Dessoy, Brian Holm og David Munis Zepernick) indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Et mindretal i magistraten (Thyge Enevoldsen og Balder Mørk Andersen) indstiller, at beslutningsforslaget tiltrædes.

Et mindretal i magistraten (Michael Vindfeldt) og et mindretal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Malte Mathies Løcke) undlod at stemme.

Malte Mathies Løcke og David Munis Zepernick tilkendegav i Bolig- og Ejendomsudvalgets behandling, at Socialdemokratiet og De Radikale ved næstkommende runde af frikommuneforsøg vil stille forslag om fritagelse for reglerne i Boligreguleringsloven, således at det bliver muligt for kommunen at forhindre sammenlægninger af lejligheder, der kan føre til boliger på under 130 m².

Indstilling

Et flertal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Helle Sjelle, Alexandra Dessoy, Brian Holm og David Munis Zepernick) indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Et mindretal i Bolig- og Ejendomsudvalget (Malte Mathies Løcke) undlod at stemme.

Malte Mathies Løcke og David Munis Zepernick tilkendegav, at Socialdemokratiet og De Radikale ved næstkommende runde af frikommuneforsøg vil stille forslag om fritagelse for reglerne i Boligreguleringsloven, således at det bliver muligt for kommunen at forhindre sammenlægninger af lejligheder, der kan føre til boliger på under 130 m².

Sagsfremstilling

Bolig- og Ejendomsudvalget udsatte på mødet den 28. oktober 2019 sagen, idet udvalget ønskede at få belyst anvendelse af det ændrede krav om minimumsstørrelse for boliger i kommuneplan 2017.

Der er opført én familiebolig på under 80 m² (76 m²) siden vedtagelse af Kommuneplan 2017, som blev vedtaget juni 2017. Bestemmelsen har således været gældende i ca. 2,5 år. De fleste boliger opføres efter en lokalplan, som tager godt et år at udarbejde, og efterfølgende skal der byggesagsbehandles. Der skal gå længere tid, før der kan tages stilling til effekten af det ændrede krav til minimumsstørrelsen.

I perioden med bestemmelsen om ændret minimumsstørrelse på familiebolig er der udarbejdet 18 lokalplaner, hvoraf 14 af dem ikke omhandler nye familieboliger. Lokalplan 210 for studie- og familieboliger på C.F. Richs Vej 103 er vedtaget kort tid efter Kommuneplan 2017, men fordi der ønskedes rummelige, fleksible familieboliger til bl.a. flygtninge indgår muligheden for boliger ned til 65 kvm ikke. Der er således tre lokalplaner, hvor muligheden for 65 kvm er indarbejdet. For de to af dem er lejlighedstørrelserne endnu ikke afklaret, idet byggesagsbehandlingen henholdsvis er i gang og ikke igangsat. Ved familieboligerne på Falkoner Allé 128 (Lokalplan 212) kommer fem lejligheder på under 80 m².

I Kommuneplan 2017 gives også mulighed for indrette særlige boformer med eksempelvis større fælles arealer i tilknytning til boligerne. I sådanne tilfælde kan kravet til boligstørrelser - både minimums- og gennemsnitsstørrelser - nedsættes efter en konkret vurdering. Ifølge lokalplanen for Start Up City skal 77 af lejlighederne have en gennemsnitsstørrelse på 17 m² og fælles areal på 13 m², hvilket er et eksempel på en særlig boform. Byggeriet er endnu ikke realiseret, og antallet kan vise sig at blive højere. Endelig kan det oplyses, at i det nye byggeri oven på metrostationen på Frederiksberg Allé 41 er 16 ud af 30 lejligheder 60 m² eller derunder.

Tidligere sagsfremstilling:

Kommunalbestyrelsen oversendte den 8. april 2019 følgende forslag til beslutning fra rådmand Thyge Enevoldsen om lejlighedssammenlægninger og fastholde af små og mindre lejligheder.

"Enhedslisten foreslår, at der i bestemte områder af kommunen kun tillades lejlighedssammenlægninger inden for lovens rammer, dvs. op til 130 m².

Enhedslisten foreslår desuden at Frederiksberg Kommune ansøger om et frikommune-forsøg, hvori der ansøges om fritagelse for de begrænsninger, der er i Boligreguleringslovens paragraf § 46, Stk. 2. a, således at det er muligt for kommunen at sikre fastholdelsen af små og mindre lejligheder, der ved en sammenlægning ville kunne føre til boliger på mindre end 130 m².

Formålet med forslaget er, at underbygge sikringen af en social bæredygtig kommune, således at der f.eks. i Den Sønderjyske By og de kommunale boliger ved Finsens Have sikres, at der også fremadrettet vil være billige mindre lejligheder til borgere med almindelige og lave indtægter".

Bemærkninger til forslaget

Kommunalbestyrelsen vedtog den 25. januar 2016 en række kriterier for sammenlægning af lejligheder. I henhold til kriterierne, behandles og afgøres ansøgninger om at sammenlægge beboelseslejligheder med et samlet boligareal mellem 130 og 160 m² af forvaltningen. Disse ansøgninger afgøres efter reglerne i boligreguleringslovens § 46, altså svarende til kriterierne for boliger under 130 m². Der er siden 1. juli 2018 truffet afgørelser i 20 sager om boliger op til 130 m² og 9 sager om boliger mellem 130 og 160 m². Der er givet tilladelse i alle disse 29 sager.

For sammenlægning af boliger, der opnår et areal på over 160 m² gælder en række kriterier, omfattende særlige sociale og sundhedsmæssige forhold for et af husstandens medlemmer, sammenlægning af kælderlejligheder med lejligheder over kælderniveau og sammenlægning af beboelseslejligheder, hvor den ene eller begge lejligheder er uhensigtsmæssigt indrettede og ikke udgør en funktionel familiebolig. Afgørelse om sammenlægning af lejligheder med et areal over 160 m² træffes altid af Bolig- og Ejendomsudvalget ud fra en konkret vurdering. Der er siden 1. juli 2018 indkommet 2 ansøgninger om sammenlægning af boliger over 160 m², hvoraf den ene er tilladt, og den anden ansøgning fik afslag.

Antallet af ansøgninger om sammenlægning af boliger har gennem de seneste 3 år været nogenlunde konstant, idet der i 2016 var 27 sager, i 2017 36 sager og i 2018 ligeledes 36 sager. I 2019 er der i første halvår indkommet 17 ansøgninger. Der gives i gennemsnit 2 afslag pr. år. Bolig- og Ejendomsudvalget forelægges en status hvert halve år.

Det kan oplyses, at 8 procent af boligerne på Frederiksberg er mindre end 50 m², 32 procent er mellem 50-74 m², mens boligerne mellem 75-99 m² udgør 31 procent. Altså er 71 procent af boligerne mindre end 100 m². Boliger på over 150 m² udgør 8 procent af boligerne på Frederiksberg.

Med Kommuneplan 2017 blev kravet til minimumsstørrelserne på boliger sat ned til 65 m² fra 80 m², hvilket giver mulighed for at bygge mindre boliger. Kravet til gennemsnitsstørrelsen på 100 m² blev fastholdt. Siden år 2000 er opført godt 2.500 nye boliger på Frederiksberg, hvoraf halvdelen er privat udlejning. Frem mod 2023 forventer forvaltningen, at der opføres godt 1.800 nye boliger.

Det kan bemærkes, at det typisk er børnefamilier, som ønsker at blive boende på Frederiksberg, der ansøger om lejlighedssammenlægning. Blandt andet fordi det er vanskeligt at finde en større bolig, der kan rumme en børnefamilie, og som familien kan betale. Boliger større end 124 m² udgør 15 procent af boligerne på Frederiksberg. Der er også tilfælde, hvor det er ønsket om at bo tre generationer sammen, der ligger til grund for ansøgningen om lejlighedssammenlægning.

Endelig skal det bemærkes, at ved ansøgning om sammenlægning af to boliger, skal kommunen påse, at der er sket frivillig fraflytning af den eller de lejligheder, der ønskes sammenlagt. De ansøgninger om sammenlægning, der er indkommet indtil videre, er alle kommet fra en person, der allerede bebor den ene af de to boliger.

Bemærkninger til geografisk afgrænsning

Af medlemsforslaget fremgår mere specifikt, at det foreslås, at der i bestemte områder af kommunen kun tillades lejlighedssammenlægninger inden for lovens rammer, dvs. op til 130 m² – og det nævnes, at formålet med forslaget er at underbygge sikringen af en god social bæredygtig kommune, således at der f.eks. i Den Sønderjyske By og de kommunale boliger ved Finsens Have sikres, at der også fremadrettet vil være billige, mindre lejligheder til borgere med almindelige indtægter.

Det skal bemærkes, at der ikke er ikke foretaget sammenlægning af kommunale boliger på baggrund af ansøgninger fra lejerne. De kommunale boliger anvendes alle til personer, der af en eller anden grund ikke selv er i stand til at finde en bolig, og det vil typisk være attraktivt netop at have små boliger med tilhørende lav husleje til de anviste borgere. De

almene boliger vil med nuværende lovgivning ikke kunne sammenlægges, da en nedlæggelse af en bolig vil kræve tilbagebetaling af støttemidler. Der vil således til stadighed være sikret en vis mængde billige, mindre lejligheder i kommunen.

I fald forslaget tiltrædes kan der i forbindelse med udarbejdelse af den i Aftale om Budget 2020-23 aftalte boligpolitik vurderes, om det vil være relevant at udpege særlige områder i kommunen, hvor der kun tillades boligsammenlægninger op til 130 m².

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at Frederiksberg i dag har en betragtelig andel af mindre boliger, og at Kommuneplan 2017s generelle rammebestemmelser om minimumsstørrelse på 65 m² på boliger vil medvirke til flere mindre boliger blandt de forventede nye boliger. Endvidere vurderes det, at lejlighedssammenlægninger i det omfang, det finder sted i dag, medvirker til at fastholde børnefamilier på Frederiksberg uden væsentligt at ændre boligsammensætningen. Forvaltningen vurderer, at det kan være forbundet med vanskeligheder at udpege særlige områder, der ønskes friholdt for sammenlægning af boliger, hvor den sammenlagte bolig bliver 130-160 m².

Økonomi

Ingen

Borgmesterpåtegning

Ingen

Behandling

Bolig- og Ejendomsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Bolig- og Ejendomsudvalget 2018-21, 28. oktober 2019, pkt. 91:

Bolig- og Ejendomsudvalget udsatte sagen, idet der ønskedes en belysning af anvendelse af det ændrede krav om minimumsstørrelse for boliger i kommuneplan 2017.

Indstilling 28. oktober 2019, pkt. 91:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 2:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at beslutningsforslaget ikke tiltrædes.

Punkt 36: Disponering af midler til skybrudssikring af de kommunale ejendomme - 2020

82.07.00-G01-2-18

Resume

I 2018 blev der i samarbejde med en ekstern rådgiver udarbejdet et samlet overblik over initiativer, som vil kunne sikre de kommunale ejendomme mod skybrud. Samlet er der afsat 10 mio. kr. til dette formål, hvoraf der i 2018 blev disponeret 2 mio. kr. og yderligere 4 mio. kr. i både 2019 og 2020.

I forlængelse af arbejdet med skybrudssikring i 2018 og 2019 indstilles det at disponere 4 mio. kr. til udførelse af en række sikringstiltag på de kommunale ejendomme.

Beslutning

Magistraten og Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at der anlægsbevilges 4 mio. kr. til skybrudssikring af de kommunale ejendomme finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2020.

Indstilling

Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at der anlægsbevilges 4 mio. kr. til skybrudssikring af de kommunale ejendomme finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2020.

Sagsfremstilling

Skybrud er en stigende udfordring, da disse på grund af klimaforandringer bliver tiltagende kraftigere og rammer hyppigere end tidligere. Denne problemstilling blev særlig tydelig i forbindelse med skybruddet den 2. juli 2011, hvor 125 kommunale ejendomme blev skadet i større eller mindre omfang. De samlede udgifter alene til dette skybrud beløb sig til ca. 40 mio. kr. til udbedring af bygninger og inventar.

I årene efter 2011 har der løbende været mindre skybrud over Frederiksberg med skader på bygninger og inventar samt en forstyrrelse af den normale drift til følge. Det er derfor nødvendigt at sikre de kommunale ejendomme mod skybrud i lighed med den sikring, der allerede er påbegyndt på offentlige veje og pladser.

På Frederiksberg er hovedparten af de kommunale ejendomme af ældre dato, og er således ikke bygget med tilstrækkelig skybrudssikring, hvilket betyder, at når skybruddene rammer, forventes det, at der opstår en del genopretningsarbejder, som følge af de vandskader skybruddene forårsager. Dette er både forbundet med store økonomiske, såvel som ressourcemæssige omkostninger i perioderne efter skybrudene.

I 2018 var der i budgettet afsat 2 mio. kr., som blev disponeret til at lave en behovsanalyse, bestående af en screening og en række kloakinspektioner på de kommunale ejendomme. Denne sag er således et udspring af dette arbejde, hvori der i budget 2020 er afsat 4 mio. kr. til at iværksætte en række initiativer til skybrudssikring af de kommunale ejendomme. Der har således været behov for at få dannet et fuldstændigt overblik over, hvilke konkrete initiativer, der bør etableres for at kunne sikre ejendomme mod skybrud.

Til dette arbejde har forvaltningen i samarbejde med Rambøll i 2018, fået gennemgået alle de kommunale ejendomme og udarbejdet en samlet liste, hvor der i 2019 og 2020 bør udføres skybrudssikringstiltag. Arbejderne dækker bl.a. over etablering af højtvandslukkere, pumpebrønde, sikring og udbedring af diverse kloakinstallationer, ændring af tilslutning af ledninger for tagvand, samt forskellige typer af terrænreguleringer m.m.

Samlet er der identificeret initiativer på ejendommene for ca. 13,2 mio. kr. Således er der for nuværende et ufinansieret behov for skybrudssikring på 5,2 mio. kr. Dog gør det sig gældende for prisestimerne, at det vurderes, at disse har en væsentligt usikkerhed i både positiv eller negativ retning. Dette primært fordi omfanget af flere af opgaverne først kan fastsætte nøjagtigt når opgaverne påbegyndes, hvorfor der i estimerne er tillagt omkostninger til uforudsete arbejder. Særlig gør dette sig gældende for arbejder, der skal laves under terræn, hvor gravearbejde kan vanskeliggøres af rør og ledninger som ikke præcist er angivet på tilgængelige tegningsmaterialer.

Det foreslås derfor, at der i 2020 udmøntes de resterende 4 mio. kr. til skybrudssikring i henhold til nedenstående liste, og at forvaltningen således følger omkostninger tæt og bruger disse erfaringer til at revidere estimatet af det resterende omfang i takt med at initiativerne udføres. Er det tilfældet, at der bliver behov for yderligere finansiering, udarbejdes en redegørelse forud for budget 2021.

Forhøjning af betonkant omkring kælderskakt Omlægning af terrænbelægning ved kælderskakt Oprensning/gennemspuling af kloakledning Kontrol af kloak samt etablering af kontraklap	
Skolen Ved Nordens Plads - Sofus Francks Vænge 28, 30, 34	195.000
Forhøjning af betonkant omkring lyskasse Etablering af højvandsslukke i gulvafløb Omlægning af spildevandsledning Etablering af pumpebrønd Gennemarbejde skitseforslag for omlægning af tagvandsledning	
Pile Allé, bofællesskab - Pile Allé 33	10.000
Etablering af forhøjet betonkant ved elevatorskakt	
Bakkegården, pensionat - Bakkegårds Alle 18	65.000
Forhøjning af beton kant omkring kældertrapper Omlægning af pumpeledning	
Gustav Johannsens Vej 50-60 - Gustav Johannsens Vej 50-60	30.000
Der udarbejdes udbedringsforslag for opstigende grundfugt	
Mandskabsbygningen, Frederiksberg Ældrekeirkegård - Frederiksberg Alle 63	35.000
TV-inspektion Etablering af højt vandslukkere	
Mariendal, børnehus - Dronning Olgas Vej 6	35.000
TV-inspektion Opkant om kældertrappe samt hævning af eksisterende hegn Etablering af højvandsslukke i kælder Yderligere undersøgelse / tegningsfremskaffelse	
SFO Ny Hollænder (Slottet) - Hortensiavej 1	80.000
Opkant om kældertrappe samt hævning af eksisterende hegn Etablering højvandsslukke i kælder	
Pelikanen - Junggreensvej 12 B	75.000
Etablering højvandsslukke placeret i gulvafløb og brønde.	
Rosenhaven - Hortensiavej 11	65.000
TV inspektion og kontrol af pumper Projektering af skitseløsning på baggrund af TV-inspektioner Opkanter om to trapper (inkl. rampe til barnevogne)	
Skolen på La Cours Vej - La Cour Vej 2	175.000

Etablering af vandtæt dør til gymnastiksal
Opsætning af kuppelrist
Etablering af opkant og ekstra trin omkring trappe nedgange til toiletter

Rådhuset - Smallegade 1

130.000

TV-inspektion
Projektering af skitseløsning på baggrund af TV-inspektioner
Etablering af højvandslukke i gulvafløb
Oprensning/gennemspuling af kloakledninger

Rådhusanneks, hjemmeplejen - Howitzvej 5 - 7

110.000

Eftersyn af eksisterende højt vandslukkere
Montering af pumpe i brønd ved kældertrappe
Opkant omkring kældertrapper
Udskiftning/tætning af kælderdøre

Sankt Thomas - Rolighedsvej 23A

150.000

Etablering af vandtætte døre
Eftersyn af eksisterende højt vandslukkere, samt montering af flere
højt vandslukkere

Skolen Ved Søerne - Filippavej 2, Niels Ebbesensvej 10

120.000

Tv inspektion af stikledning og system
Gennemgang inspektion og planer
Udskiftning af dør.
Etablering af grundvandspumpe.

Skolen på Duevej - Duevej 63

110.000

Etablering af ekstra trin ved trappeskakt til gymnastiksal
Etablering af afløb i bunden af trappeskakt ved gymnastiksal
Ændring af terræn foran dør til bygning med gymnastiksal
Etablering af højvandslukker i pumpebrønd

Lyøvej 12, beboelse - Lyøvej 12

40.000

Etablering af højvandslukkere
Etablering af betonkant ved trappeskakt

**Bülowsvej 38/Fuglevangsvej 3, beboelse - Bülowsvej
38/Fuglevangsvej 3**

90.000

Blænding af kældervinduer
Etablering betonkant omkring trappeskakte

Windsor III, beboelse - Eversvej 2-10/V.E.Gamborgs Vej 15

500.000

Udskiftning/blænding vinduer
Udskiftning døre
Spuling kloak og brønde
Sikring kontakt og flyder i pumpebrønd
Etablering af dræn under gulv i skakt.

Udskiftning vinduer/blænding.
Etablering af højvandslukke

Østervang - Godthåbsvej 83

290.000

Tv inspektion ejendom
Etablering af højt vandlukker m. pumpe
Etablering af kuppelriste (2 stk)
Udskiftning døre

Dronning Anne-Marie Centret - Solbjerg Have 7

190.000

TV-inspektion (minimum 35 afløb i kælder)
Opsætning af ekstra trappetrin ved kældertrapper
Vandtætte vinduer ved vaskerum
Hævning af 5 lysskakter

Allegården Ungdomspension - Frederiksberg Allé 48

35.000

TV-inspektion af afløbssystemet
Gennemgang af inspektion og afløbsplaner
Etablering af højvandslukke

Brandstationen - Howitzvej 26-28

210.000

Betonkant om kældertrapper
Betonkant om lysskakter
Vandtæt dør på terrasse

Sundhedscentret - Stockflethsvej 4-6

55.000

TV-inspektion
Etablering af højt vandlukker
Betonkant om kældertrapper

Sankt Markus Sogns Børnehus - Bülowvej 20

70.000

Etablering af højvandslukker i vaskerum
Hævning af belægning
Betonkant om kældertrappe

Frederiksberg Svømmehal - Helgesvej 29

100.000

Opkant om kældertrapper
Etablering af højvandslukker
TV-inspektion

Hermeshallen - Steenwinkelsvej 19

65.000

TV-inspektion
Eftergang af lysskakter

Aveny-T - Frederiksberg Allé 102

45.000

TV-inspektion
Etablering af højvandslukkere tilknyttet gulv afløb og toiletter
Koblingen af tagvand på afløbssystemet

FGV - Skellet 27A,27B,27C

110.000

Etablering af vandtæt dør
Etablering af betonkant og trin om trappenedgang

Håndværker- og uforudseelige omkostninger (i alt):

3.270.000

Rådgivning; udbud og tilsyn

730.000

I alt:

4.000.000

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at det er nødvendigt at få udført de anbefalede initiativer for at få sikret de kommunale ejendomme mod fremtidige skybrud.

Økonomi

Der var i budget 2018, afsat 2 mio. kr. til skybrudssikring af de kommunale ejendomme og efterfølgende 4 mio. kr. i 2019 (som også er anvendt til formålet jf. sag i MAG 1.april 2019) og yderligere 4 mio. kr. i 2020. I denne indstilling søges 4 mio. kr. anlægsbevilget til udførelse af de anbefalede aktiviteter i 2020.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Bolig- og Ejendomsudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 5:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller, at der anlægsbevilges 4 mio. kr. til skybrudssikring af de kommunale ejendomme finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2020.

Punkt 37: Disponering af midler til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020

82.07.00-G01-12-16

Resume

Med henblik på at sikre de kommunale bygninger en længere levetid og en rimelig vedligeholdelsesstand, har der igennem en årrække været afsat en særlig pulje til energirenovering og vedligeholdelsesarbejder af kommunale og selvejende institutionsbygninger.

Der er i 2020 afsat 34,6 mio. kr. i en pulje til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme. Puljens formål er at kombinere vedligehold med energieffektiviseringer. I sagen indstilles det, at der afsættes bevilling og rådighedsbeløb til specificerede vedligeholdelsesprojekter for i alt 34,6 mio. kr.

Beslutning

Magistraten indstiller, at sager, der er fortsættelse af igangværende renoveringsarbejdet eller som har uopsættelig sammenhæng til andre igangværende projekter, kan iværksættes med tilhørende bevilling, samt at Bolig- og Ejendomsudvalgets forelægges en redegørelse med beskrivelse af sammenhængen med det igangværende arbejde med at lave samlede vedligeholdelsesplaner for skoler og daginstitutioner og uddybning af den tværgående prioritering af kommunens ejendomsportefølje.

Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at der afsættes bevilling og rådighedsbeløb for i alt 34,6 mio. kr. finansieret af puljen til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020 til de i sagen specificerede arbejder.

Indstilling

Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at der afsættes bevilling og rådighedsbeløb for i alt 34,6 mio. kr. finansieret af puljen til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020 til de i sagen specificerede arbejder.

Sagsfremstilling

For at sikre en sund og bæredygtig drift af de kommunale ejendomme og dermed de bedst mulige rammer for den kommunale velfærd, arbejder forvaltningen kontinuerligt på at udbedre akutte skader og samtidig udføre de planlagte vedligeholdelsesprojekter på en måde, som både sikrer en fornuftig totaløkonomi, samtidig med at der foretages energirenovering på en reflekteret og relevant måde.

Drift og vedligeholdelse af de kommunale ejendomme handler først og fremmest om at skabe de bedst mulige fysiske rammer for den kommunale velfærd. Dette er et konstant fokus forvaltningen har, når der løbende udføres udbedring af uforudsete akutte skader, men også i den planlagte vedligeholdelse. Et arbejde som tager afsæt i en kombination af hensyn til både totaløkonomi og relevant energirenovering.

Historisk set har man i andre kommuner og på Frederiksberg arbejdet med decentrale budgetter til bygningsvedligeholdelse, man har haft budget og ansvar, decentralt forankret på de enkelte ejendomme. Dette er en organisering man, i forbindelse med en øget professionalisering, har bevæget sig væk fra og i dag har man i mange af landets kommuner, og også på Frederiksberg, valgt at samle budgetterne til bygningernes klimaskærm og tekniske installationer centralt.

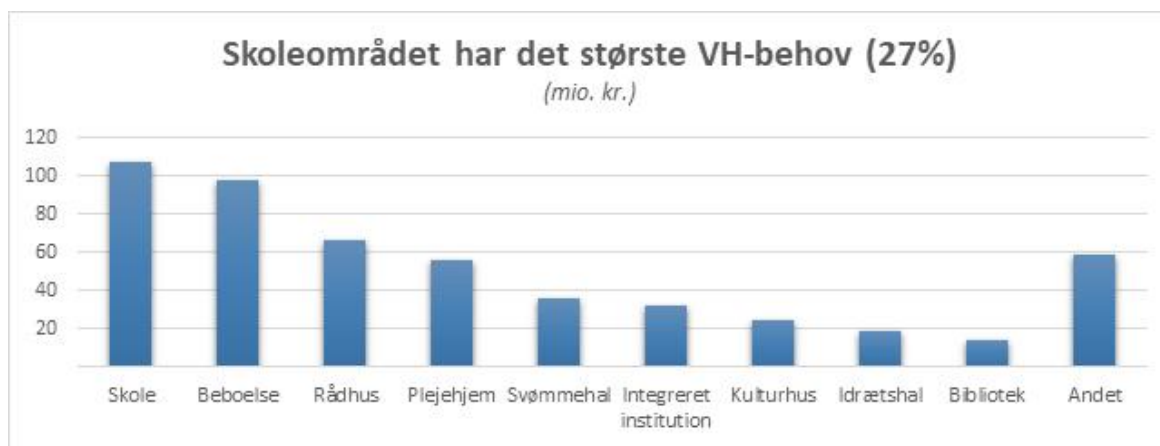
På Frederiksberg har der således været afsat en pulje til ekstraordinært vedligehold for at forlænge levetiden af de kommunale bygninger, og sikre, at bygningerne er i en rimelig vedligeholdelsesstand. Samtidig har der frem til og med 2016 været en pulje til energirenovering med formålet at foretage energirenoveringer gennem et ESCO-projekt. Fra 2017 blev puljen til energirenoveringer og puljen til ekstraordinært vedligehold slået sammen til én samlet pulje, som i dag udgør ca. 30 mio. kr. årligt.

Således prioriteres udførelsen af energirenoveringer sammen med den almindelige bygningsvedligeholdelse. Det betyder, at der altid forsøges at udføre energibesparende og bæredygtighedsrelevante opgaver og opdateringer samtidig med at den almindelige bygningsvedligeholdelse udføres.

Vedligeholdelsesbehov i 2020

Af den seneste opgørelse af forvaltningens vedligeholdelsesdata er der for den samlede ejendomsportefølje ved udgangen af 2020 et vedligeholdelsesbehov frem mod 2029 på omkring 500 mio. kr.

Betrakter man vedligeholdelsesbehovet fordelt på anvendelseskategorier kan man se, at det er kategorierne med de største bygninger fylder mest. I sig selv er dette oplagt, men ser man på de konkrete vedligeholdelsesdata, er det også et udtryk for, at de enkelte vedligeholdelsesprojekter på disse ejendomme har et økonomisk omfang, som gør, at disse ikke kan prioriteres inden for de afsatte puljemidler.

Eksempelvis vil en udskiftning af tag, genopretning af vinduer og facader, som samlet entreprise på Søndermarksskolen alene koste 25-30 mio. kr. Dermed er arbejderne af et økonomisk omfang, som i det pågældende år – hvis prioriteret i de afsatte puljemidler til vedligeholdelse – vil umuliggøre andre væsentlige vedligeholdelsesarbejder i den resterende ejendomsportefølje. Projekter som disse vil således typiske skulle håndteres i særskilte anlægsprojekter, hvor der også laves en holistisk vurdering af alt fra indeklima til undervisnings- og pædagogiske tilpasninger, dvs. også et grundlæggende løfte af rammerne for de pågældende aktivitet/velfærd.

Der er automatisk låneadgang for kommuner, når der investeres i energiforbedringer i eksisterende bygninger ud fra en række kriterier, jf. Bekendtgørelse om kommunernes låntagning mv. Det er ved budgetvedtagelsen forudsat, at 50 % af den afsatte pulje skal investeres i låneadgangsgivende projekter. Som det fremgår af nedenstående prioriteringsliste er det et kriterie som forvaltningen forsøger at prioritere højt, men som i tiltagende grad er udfordrende at efterleve, i det størstedelen af vedligeholdelsesbehovet i kommunen ikke består af arbejder som indeholder låneadgangsgivende energiforbedringer. Således udgør forslag til de låneadgangsgivende projekter ca. 17 % i 2020. Det skal også understreges at der foruden de låneadgangsgivende projekter, også er projekter i 2020 som ikke lever op til lånebekendtgørelsen, men som stadig indeholder og er reelle energirenoveringer. Når forvaltningen udvælger vedligeholdelseprojekter, herunder energirenoveringer, udvælgelses først og fremmest projekter som har en relevant energiforbedringsværdi og så efterfølgende kvalificeres disse i henhold til lånebekendtgørelsen, samlet set udgør alle energirenoveringer i puljen for 2020 i alt ca. 30 %.

Denne reduceret låneadgang vil blive håndteret i forbindelse med 1. forventede regnskab 2020.

Når puljens midler prioriteres sker det på tværs af ejendomsporteføljen og ikke ligeligt fordelt pr. ejendom. På denne måde sikres en helhedsbetragtning hvor ejendomme med det mest presserende behov kan prioriteres først. Der prioriteres først titag der sikrer at bygningerne er sikre og velfungerende og dermed understøtter det formål de er etableret til.

Eksempelvis prioriteres det at holde tage tætte, frem for at udskifte belysning og dermed opnå en energibesparelse.

Hvorimod der ved udskiftning af et tag vil blive energirenoveret i det omfang det er muligt.

De overordnede kriterier for udvælgelsen af vedligeholdelsesarbejderne er baseret på følgende:

- Lovpligtige tiltag/risiko for personskade - eksempelvis nye krav til sikkerhed i elevatorer eller fare for nedstyrtning af tagsten. Det understreges, at i tilfælde, hvor der vurderes at være en risiko for personskade på en bygningsdel, sørger forvaltningen altid for at afværge disse med det samme, enten med en permanent løsning eller midlertidig løsning i tilfælde, hvor der ikke kan findes finansiering med det samme. Projekter, der prioriteres med dette udgangspunkt i puljen, er således arbejder som kun midlertidig er blevet løst.
- Stor risiko for følgeskader på tilstødende bygningsdele - I nogle tilfælde vil nedslidte bygningsdele, f.eks. huller i et tag, give vandskader på andre bygningsdele, hvorfor en prioritering af disse arbejder vil have en økonomisk besparende effekt.
- Nedbringelse af akut/afhjælpende vedligeholdelse - Totaludskiftning af nogle bygningsdele, kan i mange tilfælde være afværgende for akut udkald af håndværkere. Dette i modsætning til partielle udskiftninger eller reparationer, hvor der ikke kan stilles garanti for nye skader.
- Halvdelen af arbejderne (energirenoveringer) skal være låneadgangsgivende
- Helhedsrenoveringer hvor det er økonomisk muligt - Når flere entrepriser samles på én ejendom kan der opnå besparelser ved færre byggepladser, kombineret med færre gener for vores brugere på grund af færre gentagende entrepriser på de samme bygninger. Yderligere giver denne tilgang også et bedre æstetisk udtryk for ejendommene, da flere af bygningsdelene i højere grad vil have samme vedligeholdelsesmæssige stand.
- Energirenoveringer laves primært i forbindelse med almindelige vedligeholdelse af klimaskærm og tekniske anlæg - Der er således ikke tilstrækkelige midler til alene at prioritere energioptimeringer af kommunens ejendomme.

På baggrund af ovenstående foreslås puljen i 2020 bevilget til specificerede projekter: 34,6 mio. kr. jf. nedenstående skema, inkl. projektledelse og rådgivning på i alt 5,8 mio. kr.

Til håndtering af puljen til energirenovering og vedligeholdelse er der behov for både intern og ekstern projektledelse, styring og rådgivning.

Nedenfor er kort beskrevet de 20 vedligeholdelsesprojekter. Listen er opdelt efter forvaltningsområderne og ejendommenes funktion. Alle projekterne planlægges at blive gennemført i 2020.

Projekternes budgetpriser er baseret på erfaringspriser og prisoverslag, hvori der påregnes usikkerhed på op til 15 %.

Skoler, SFO'er og klubber (BUO)

Skolen ved Bülowssvej, Fuglevangsvej 5	2,6 mio. kr.

- Udskiftning af vinduer og døre
- Udskiftning af ventilationsanlæg
- Udskiftning af varmtvandsbeholder

Skolen på La Cours Vej, La Cours Vej 2	0,95 mio. kr.

- Malerstandsættelse af vinduer
- Udskiftning af tagpap på trappetårne

Skolen ved Nordens Plads, Sofus Francks Vænge 28	0,6 mio. kr.

- Udskiftning af vinduer og døre

Skolen ved Søerne, Filippavej 2	0,6 mio. kr.

- Udskiftning af ventilationsanlæg

Søndermarkskolen, Hoffmeyersvej 32	0,45 mio. kr.

- Efterisolering af skunke

Dagtilbud (BUO)

Spiloppen, N.J. Fjords Allé 15-17	1,8 mio. kr.

- Udskiftning af facadeelementer

Svaneparken, Biskop Svanes Vej 75

**1,3
mio.
kr.**

- Malerbehandling af træfacader, vinduer og døre

Valhalla, Holger Danskes Vej 104

**1,25
mio.
kr.**

- Malerbehandling af træfacader, vinduer og døre

Planeten, Solbjerg Have 4B

**0,55
mio.
kr.**

- Udskiftning af ventilationsanlæg

Rosenhaven, Hortensiavej 11-13

**0,4
mio.
kr.**

- Malerbehandling af vinduer og døre

Idræt og kultur (BKM)

Hovedbibliotek, Falkonér Plads 3

**6,7
mio.
kr.**

- Udskiftning af kobbertag, etape 1 af 2
- Malerbehandling af vinduer

Frederiksberg Svømmehal, Helgesvej 29

**4,0
mio.
kr.**

- Udskiftning af rytterlys (arbejder som udføres samme med den øvrige renovering)
- Udbedring af lyskasser og betonskader i kælderen (arbejder som udføres samme med den øvrige renovering)

Bakkehuset, Rahbeks Allé 23

**2,2
mio.
kr.**

- Fortsat renovering af Bakkehuset, etape 2 af 2

Kedelhallen, Nylandsvej 75B **1,1
mio.
kr.**

- Reparation af skorsten

Øvrige institutioner (SSA)

Sundhedscentret, Stockflethsvej 4-6 **1,0
mio.
kr.**

- Malerbehandling af vinduer

Andre ejendomme (BKM)

Solbjerg Kirkegård, Roskildevvej 54 **1,0
mio.
kr.**

- Udskiftning af oliefyr og opgravning af olietanke

Ejendomsuafhængige aktiviteter / andet

Elevatorpulje **1,0
mio.
kr.**

Mange af de kommunale elevatorer har et stort behov for vedligeholdelse, særligt i kommunens beboelsesejendomme. I samarbejdet med kommunens rammeaftalepartner, er identificeret arbejdere for omkring 10 mio. kr. Af disse, udvælges de mest nødvendige arbejder til udførelse i 2020. Der vil i forbindelse med renoveringerne typisk være en mindre energibesparelse på motorer og belysning.

Pulje til beboelsesejendommene **1,3
mio.
kr.**

I det der for nuværende pågår undersøgelser af mulighederne for udbud af drift, vedligeholdelse og administration af de kommunale beboelsesejendommene, er niveauet for vedligeholdelse på disse ejendomme sat konservativt i de foreløbige vedligeholdelsesplaner for 2020. For dog at sikre evt. uforudsete større arbejder, afsættes der af de kommunale midler en særskilt pulje til at imødekomme disse behov i 2020.

Intern og ekstern rådgivning **5,8
mio.
kr.**

Intern og ekstern rådgivning; projektledelse og styring af projekter, samt uforudsete arbejder, som kræver ekstraordinær projektledelse og styring.

I alt

**34,6
mio.
kr.**

Udbud

Frederiksberg Kommune indgik i januar 2018 rammeaftaler for fagentrepriser med en række eksterne entreprenører. Disse rammeaftaler benyttes ved udførelse af de valgte projekter, hvor disse kan udføres i fag- eller hovedentreprise.

By-, Kultur og Miljøområdet vurderer

By-, Kultur og Miljøområdet vurderer, at der med disse arbejder opnås et nødvendigt løft i enkelte bygningers vedligeholdelsesstand.

Økonomi

Der er i budget 2020 afsat 34,6 mio. kr. til pulje til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020. Det indstilles, at det afsatte rådighedsbeløb på puljen til energirenovering og vedligehold på 34,6 mio. kr. bevilges til de overfor beskrevne projekter.

Af indeværende disponering, forventes kun ca. 17 % af de afsatte 34,6 mio. kr. at være låneadgangsgivende, denne reduceret låneadgang vil blive håndteret i forbindelse med 1. forventede regnskab 2020.

Økonomien i de enkelte projekter er indledende budgetpriser som er baseret på erfaringspriser og overslag. For vedligeholdelsesprojekter af denne type indregnes en usikkerhed på op til 15 %. For at imødekomme denne usikkerhed er der i de enkelte projekter indregnet uforudseelige omkostninger, tilpassende den forventede risiko for hvert af projekterne. I forbindelse med videre kvalificering af projekterne og udbud af samme forventes der således en afvigelse fra de præsenterede budgetpriser. Ved sådanne afvigelser, revideres enten omfang eller kvalitet, hvor det muligt og kan forsvares.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Bolig- og Ejendomsudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 8:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at der afsættes bevilling og rådighedsbeløb for i alt 34,6 mio. kr. finansieret af puljen til energirenovering og vedligehold af kommunale ejendomme 2020 til de i sagen specificerede arbejder.

Punkt 38: Serviceareal Mathildebo - Skema A ansøgning

03.02.10-G00-2-18

Resume

Frederiksberg Kommune har fra Den Selvejende Institution Mathildebo modtaget en ansøgning om Skema A vedrørende etablering af serviceareal knyttet til boligafdelingen med 11 boliger. Servicearealet etableres i boligernes nuværende fællesareal. Samtidig forelægges en særskilt sag om lejekontrakt for servicearealerne til godkendelse.

Beslutning

Magistraten og Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller,

1. at der gives tilsagn efter lov om almene boliger m.v. om støtte til serviceareal på 67 m² med en anskaffelsessum på 2.099.300 kr. inkl. moms og ekskl. statslig tilskud, jf. nedenstående,
2. at der på Statens vegne gives tilsagn om et statsligt engangstilskud på 40.000 kr. pr. bolig til servicearealerne, i alt 440.000 kr.,
3. at grundkøbesummen beregnes som beskrevet i sagen, på baggrund af restgælden pr. 30. juni 2019,
4. at der for servicearealets finansiering ved optagelse af realkreditlån også stilles en garanti, hvis dette kræves af långiver,
5. at forvaltningen bemyndiges til at godkende skema B i 2020, forudsat, at der ikke sker ændringer i økonomien for det samlede projekt.

Indstilling

Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller,

1. at der gives tilsagn efter lov om almene boliger m.v. om støtte til serviceareal på 67 m² med en anskaffelsessum på 2.099.300 kr. inkl. moms og ekskl. statslig tilskud, jf. nedenstående,
2. at der på Statens vegne gives tilsagn om et statsligt engangstilskud på 40.000 kr. pr. bolig til servicearealerne, i alt 440.000 kr.,
3. at grundkøbesummen beregnes som beskrevet i sagen, på baggrund af restgælden pr. 30. juni 2019,
4. at der for servicearealets finansiering ved optagelse af realkreditlån også stilles en garanti, hvis dette kræves af långiver,
5. at forvaltningen bemyndiges til at godkende skema B i 2020, forudsat, at der ikke sker ændringer i økonomien for det samlede projekt.

Socialudvalget tog udkast til skema A og sagen til efterretning.

Sagsfremstilling

Den Selvejende Institution Mathildebo (Mathildebo II) blev etableret i 2005, og opført af Landsforeningen LEV som et botilbud med 11 alment støttede ældreboliger på 681 m² samt fælles areal efter almenboligloven. Boligerne er for borgere med udviklingshæmning. På grund af beboernes gradvise aldring og medfølgende funktionstab er der opstået et behov for, at der er tilknyttet personale i en stor del af dagen. Der har således vist sig et behov for at etablere et serviceareal, og efter dialog med Mathildebo og LEV er der fundet mulighed for at omdanne det fælles areal på 67 m² til serviceareal. Omdannelsen sker i medfør af §140 i Almenboligloven. Det er aftalt mellem parterne, at Frederiksberg Kommune skal leje servicearealerne af Mathildebo II. Sagen er blevet forelagt den 14. maj 2018, hvor kommunalbestyrelsen tiltrådte indstillingen om, at der arbejdes på at etablere et serviceareal i bofællesskabet Mathildebo, efter en model, hvor kommunen lejer servicearealet af den almene boligorganisation, og at denne model indebærer en udgift til deponering og husleje.

Mathildebo II, matrikel nr. 37 cl, Frederiksberg, er beliggende Mathildevej 11. Ejendommen opdeles i to ejerlejligheder:

- 1) De 11 boliger med 623 m² bruttoetageareal
- 2) Servicearealet med 67 m² bruttoetageareal.

Der etableres således også to ejerforeninger; en for boligerne og en for servicearealerne. Servicearealet etableres i en selvstændig afdeling under boligorganisationen Mathildebo II.

Etableringen af servicearealet sker ved ombygning og renovering af arealet således, at der sikres tidssvarende forhold for kommunens medarbejdere. Herunder sikres de nødvendige arbejdsforhold for bl.a. afholdelse af møder, sikring af persondataforordningen og pædagogiske aktiviteter med beboerne, bl.a. madlavning og fællesspisning. Ombygningen indeholder i hovedtræk etablering af nyt køkken, indretning af kontor og personalefaciliteter samt malerbehandling og nye gulve.

Arealberegning og fordelingstal

Fordelingstal for de to afdelinger er fastlagt på baggrund af en arealopmåling foretaget af Landinspektørfirmaet LE34. Denne påviser, at bruttoetagearealet udgør 690 m², ikke de 681 m², der fremgår af BBR og Skema C for boligafdelingen. Således er der fastlagt følgende fordelingstal, der anvendes ved beregning af grundkøbesummen, ved fremtidig huslejefastsættelse og drift mellem de to afdelinger: Servicearealafdeling: 67/690 og Boligafdeling: 623/690.

Lovgivning

Jævnfør Lov om almene boliger §5 er servicearealer "arealer, der anvendes til omsorgs- og servicefunktioner, der normalt ikke vil foregå i en selvstændig bolig, og som indrettes i umiddelbar tilknytning til almene ældreboliger eller ældreboliger, der tilhører en selvejende institution, med henblik på overvejende at betjene beboerne i disse boliger."

Jævnfør §127 stk 3 i Driftsbekendtgørelsen gælder at: "Når ejendomme, hvori indestår statslån eller statsgaranterede lån, eller hvortil der ydes statslig driftsstøtte, afhændes eller forandres væsentligt, afgør Udbetaling Danmark, om forudsætningen for støtten er ændret, således at den helt eller delvis skal bortfalde for fremtiden".

Udbetaling Danmark har i mail af 22. januar 2019 til Kuben Management, der varetager bygherrerådgivning for "DSI Mathildebo 2", svaret, at "vedr. etablering af serviceareal i DSI Mathildebo II, kan vi oplyse, at der ikke skal tilbagebetales tidligere udbetalt støtte i forbindelse med etableringen af servicearealet". Udbetaling Danmark godkender landinspektørfirmaet LE34's opmåling af ejendommen, således at det frasolgte areal udgør 67/690 af det samlede areal. Desuden godkender Udbetaling Danmark den foreslåede købesum forudsat, at den indestående belåning i LR Realkredit indfries forholdsmæssigt med 67/690 af restgælden på overdragelsestidspunktet."

Økonomi

Ved etablering af servicearealet sker et grundkøb af areal fra boligafdelingen, som derved giver en delvis indfrielse af boligafdelingens lån med ydelsesstøtte. Servicearealet etableres som selvstændig boligafdeling, og bygherren foreslår, at grundkøbet beregnes med udgangspunkt i boligafdelingens anslåede restgæld til LR Realkredit pr. 30. juni 2019. Restgælden anslås pr. 30. juni 2019 at udgøre 8.010.215 kr. og beregnet ud fra servicearealets fordelingstal (67/690) udgør købesummen således 777.803 kr.

Budget ved skema A

Anskaffelsessum: 2.099.330 kr.
Heraf grundkøbesum: 777.804 kr.

Husleje/driftsbudget

Der fremlægges en særskilt sag om huslejen og lejekontrakten mellem Frederiksberg Kommune og Mathildebo om leje af servicearealerne. Huslejen er opgjort som balanceleje, og er beregnet på baggrund af de estimerede udgifter til etablering af servicearealet.

Finansiering

Servicearealer er ikke omfattet af den samme statslige ydelsesstøtte på Realkreditlån som almene ældreboliger. Servicearealer støttes med et statsligt engangstilskud på 40.000 kr. pr. bolig i hht. almenboliglovens §141. Den øvrige andel af anskaffelsessummen på 1.659.300 kr. skal lånefinansieres af den almene boligorganisation Mathildebo II.

Forvaltningens vurdering

Frederiksberg Kommune har på baggrund af beboernes stigende aldring og plejebehov et behov for at der er personale i en stor del af dagen, og der er derfor behov for et serviceareal til personalet, der er tilknyttet Mathildebo. Dette kan ske ved at omdanne de eksisterende fællesarealer til servicearealer. LEV har på vegne af den selvejende institution Mathildebo beskrevet et projekt for etablering af servicearealer, der imødekommer de behov, der er hos både personale og beboere for henholdsvis arbejdsrum og areal til pædagogiske aktiviteter. Forvaltningen anbefaler derfor, at Frederiksberg Kommune godkender det beskrevne projekt og Skema A for servicearealerne.

Økonomi

For servicearealets finansiering ved optagelse af realkreditlån skal stilles en kommunal garanti, hvis dette kræves af långiver.

Kommunen skal, jf. Lånebekendtgørelsen, deponere et beløb svarende til det lejedes værdi tillagt ombygningsudgifter. Herfra skal trækkes eventuelt tilskud til opførelse af servicearealet. Deponeringsudgiften for leje af servicearealet udgør på nuværende tidspunkt 1,7 mio. kr., der svarer til det lejede areals værdi opgjort som anskaffelsessummen (2,1 mio. kr.), fratrukket det statslige tilskud til opførelse af servicearealet (0,4 mio. kr.). Udgiften til deponering bevilges i en særskilt sag vedrørende indgåelse af lejekontakt for servicearealerne.

Vilkår vedr. Frederiksberg Kommunes pant i ejendommen og garantistillelse

Ved etablering af servicearealet køber den nye afdeling et areal (fælles arealet) fra den eksisterende boligafdeling, og der sker en delvis indfrielse af boligafdelingens lån med ydelsesstøtte. Afdelingen er finansieret som almene ældreboliger med en samlet anskaffelsessum på 14,463 mio. kr. Heraf er 91% finansieret med støttede realkreditlån iht Almenboligloven §115. Dertil er 7%, svarende til 1,012 mio. kr., finansieret med kommunal grundkapital og 2% med beboerindskud. Frederiksberg Kommune har tinglyst pant i ejendommen med 1.012.403 kr., svarende til det ydede grundkapitallån. Det vurderes, at frasalget af areal fra afdelingen Mathildebo II til afdelingen med servicearealet ikke får betydning for, hvorvidt der er dækning for Frederiksberg Kommunes pant i ejendommen Mathildebo II, eller garantistillelsen givet i forbindelse med opførelsen af den eksisterende afdeling.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Bolig- og Ejendomsudvalget, Socialudvalget, Magistraten og Kommunalbestyrelsen.
LRM/HHK

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 4:

By-, Kultur- og Miljøområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller til Bolig- og Ejendomsudvalget,

1. at der gives tilsagn efter lov om almene boliger m.v. om støtte til serviceareal på 67 m² med en anskaffelsessum på 2.099.300 kr. inkl. moms og ekskl. statsligt tilskud jf. nedenstående
2. at der på Statens vegne gives tilsagn om et statsligt engangstilskud på 40.000 kr. pr. bolig til servicearealerne, i alt 440.000 kr.
3. at grundkøbesummen beregnes som beskrevet i sagen, på baggrund af restgælden pr. 30. juni 2019
4. at der for servicearealets finansiering ved optagelse af realkreditlån også stilles en garanti, hvis dette kræves af långiver
5. at forvaltningen bemyndiges til at godkende skema B i 2020, forudsat, at der ikke sker ændringer i økonomien for det samlede projekt

By-, Kultur- og Miljøområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller til Socialudvalget,
6. at godkendelsen af skema A og sagen tages til efterretning

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 4:

By-, Kultur- og Miljøområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller til Bolig- og Ejendomsudvalget,

1. at der gives tilsagn efter lov om almene boliger m.v. om støtte til serviceareal på 67 m² med en anskaffelsessum på 2.099.300 kr. inkl. moms og ekskl. statsligt tilskud jf. nedenstående
2. at der på Statens vegne gives tilsagn om et statsligt engangstilskud på 40.000 kr. pr. bolig til servicearealerne, i alt 440.000 kr.
3. at grundkøbesummen beregnes som beskrevet i sagen, på baggrund af restgælden pr. 30. juni 2019
4. at der for servicearealets finansiering ved optagelse af realkreditlån også stilles en garanti, hvis dette kræves af långiver
5. at forvaltningen bemyndiges til at godkende skema B i 2020, forudsat, at der ikke sker ændringer i økonomien for det samlede projekt

By-, Kultur- og Miljøområdet og Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedsområdet indstiller til Socialudvalget,
6. at godkendelsen af skema A og sagen tages til efterretning.

Socialudvalget 2018-21, 13. januar 2020, pkt. 4:

Socialudvalget tog udkast til skema A og sagen til efterretning.

Bilag

2019-06-28 Skema A Mathildebo BOSSINF

Skema A Ansøgningsbrev serviceareal i Mathildebo

Punkt 39: Niveaufri adgang til rådhusets hovedindgang - godkendelse af licitationsresultatet

82.06.00-P20-4-19

Resume

I forbindelse med licitationen på udførelse af opgaven niveaufri adgang til rådhuset har det laveste tilbud vist sig dyrere end forventet.

Bolig- og Ejendomsudvalget skal således tage stilling til, hvorvidt opgavens omfang skal reduceres eller gennemføres med en øget finansiering på 1,7 mio. kr. fra puljen til rådhusarbejder for 2020.

Beslutning

Magistraten og Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at det oprindelige omfang til niveaufri adgang til rådhuset bibeholdes, og merudgiften på 1,7 mio. kr. i 2020 finansieres af pulje til rådhusarbejder, og tilsvarende anlægsbevilling flyttes fra puljen til projektet.

Indstilling

Bolig- og Ejendomsudvalget indstiller, at det oprindelige omfang til niveaufri adgang til rådhuset bibeholdes, og merudgiften på 1,7 mio. kr. i 2020 finansieres af pulje til rådhusarbejder, og tilsvarende anlægsbevilling flyttes fra puljen til projektet.

Sagsfremstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet har i samarbejde med en ekstern rådgiver udbudt opgaven vedrørende udførelse af "Niveaufri adgang til rådhusets hovedindgang". Ved licitationen den 22. november 2019 kom der tilbud fra 4 bydende entreprenører. Det økonomisk mest fordelagtige tilbud lød på 4,2 mio. kr., hvilket lå væsentligt over det budgetterede på 2,76 mio. kr. for selve hovedentreprisen. Dette skyldes blandt andet større omkostninger til etablering af byggepladsen samt en høj pris på ombygningen af elevatoren i forhallen. Derudover er der stillet særlige krav til kvaliteten af det udførte arbejde for smed og stenhugger, som har været vanskeligt at prissætte.

Ved fravalg af ombygning af elevatoren kan byggesagen finansieres indenfor det afsatte budget til sagen.

Den samlede løsning indeholder en fast udvendig rampe i granit for kørestolsbrugere med en bredde på 130 cm med malede håndlister og værn på begge sider. Det øverste trin på hovedtrappen udvides for at optage niveauforskelle mellem hovedtrappe og vindfang. Der monteres ekstra gelænde på hovedtrappen og fortrappen for dårligt gående borgere. Den eksisterende glaselevator ombygges og får dermed et ekstra stop med sideudgang til vindfanget. Elevatoren kan medtage op til 10 personer ad gangen samt brugere med gangstativer og almindelige kørestole. Der monteres en ny forbedret lift i vindfanget, som vil være skjult i en lille grube i gulvet, når den ikke er i brug. Liften vil kunne medtage kørestolsbrugere med store kørestole.

I den reducerede løsning udgår ombygningen af den eksisterende elevator, men derudover indeholder denne løsning de samme elementer som den samlede løsning.

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at det forelagte tilbud vil forbedre adgangsforholdene og tilgængeligheden til rådhusets hovedindgang og rådhusalen, samt give kørestolsbrugere og borgere med gangbesvær en værdig adgang til rådhuset. Derudover vil forslaget, hvor ombygningen af elevatoren fastholdes i projektet, forbedre flowet ved større arrangementer i rådhushallen/festsalen for borgere med gangbesvær.

Forvaltningen vurderer endvidere, at den reducerede løsning, hvor ombygningen af elevatoren udgår, vil kunne give en bedre tilgængelighed til rådhusets hovedindgang og rådhushallen/festsalen samt indeholdes i det oprindelige budget. Dog vil flowet ved større arrangementer i rådhushallen/festsalen for borgere med gangbesvær fortsat ikke være optimal.

Økonomi

Bolig- og Ejendomsudvalget har den 9. april 2018 bevilget 2,1 mio. kr. til projektet fra Rådhuspuljen, og yderligere 1,8 mio. kr. til projektet fra Rådhuspuljen den 18. marts 2019.

Med denne sag foreslås det, at for at fastholde det oprindelige fulde projekt, at finansiere merforbruget via rådhuspuljen 2020. Udvalget får ligeledes forelagt forslag til disponering af midlerne fra puljen til rådhusarbejder 2020 i særskilt sag. Hvis udvalget beslutter at fastholde det oprindelige projekt vil det betyde, at ombygningen af to omklædningdrum i rådhuskælderen (1,4 mio. kr.) samt sikring af døre med Frederiksberg Bredegade og Smallegade (0,3 mio. kr.) i alt 1,7 mio. kr. udsættes til 2021.

1. Budget for ny sag inklusiv alle omkostninger:

Hovedentreprise:	4.200.000 kr.-
Ufo 15%:	670.000 kr.-
Honorar fastholdt:	444.360 kr.-
<u>Omkostninger :</u>	<u>285.640 kr.-</u>
I alt:	5.600.000 kr.-

2. Budget for ny sag eksklusiv ombygning af elevatoren:

Samme budget som oprindelig sag.

Budget for oprindelig sag:

Hovedentreprise:	2.760.000 kr.-
Ufo 15%:	414.000 kr.-
Honorar fastholdt:	444.360 kr.-
<u>Omkostninger fastholdt:</u>	<u>281.640 kr.-</u>
I alt:	3.900.000 kr.-

Såfremt indstilling 1 tiltrædes, afsættes rådighedsbeløb og meddeles yderligere anlægsbevilling på 1,7 mio. kr. til projektet vedr. niveaufri adgang til Rådhuset, finansieret af puljen til Rådhusarbejder 2020. Anlægsbevillingen på 1,7 mio.kr. flyttes fra puljen *Rådhusarbejder 2020* til projektet *Etablering af rampe for niveaufri adgang til rådhusets hovedindgang*.

Såfremt indstilling 2 tiltrædes, fastholdes den oprindelige anlægsbevilling på 3,9 mio kr.til niveaufri adgang til rådhusets hovedindgang- og der disponeres i stedet 1,7 mio. kr. fra puljen til rådhusarbejder til renovering af omklædningsrum i rådhuskælderen med 1,4 mio. kr. og sikring af døre mod Frederiksberg Bredegade og Smallegade med 0,4 mio. kr.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Bolig - og Ejendomsudvalget, magistraten, kommunalbestyrelsen.

Historik

Indstilling 13. januar 2020, pkt. 6:

By, Kultur - og Miljøområdet indstiller,

1. hvorvidt det oprindelige omfang til niveaufri adgang til rådhuset bibeholdes, og merudgiften på 1,7 mio. kr. i 2020 finansieres af pulje til rådhusarbejder, og tilsvarende anlægsbevilling flyttes fra puljen til projektet.

2. hvorvidt opgaven vedr. niveaufri adgang til rådhuset reduceres og det oprindelige budget på 3,9 mio kr. fastholdes.

3. såfremt indstillingspind 2 tiltrædes og opgaven vedr. niveaufri adgang til Rådhuset reduceres til det oprindelige budget på 3,9 mio. kr. – så indstilles det, at de resterende midler på 1,7 mio. kr. på puljen til rådhusarbejder i stedet disponeres til renovering af omklædningsrum i rådhuskælderen med 1,4 mio. kr. og sikring af døre mod Frederiksberg Bredegade og Smallegade med 0,3 mio. kr.

Bilag

Botica Tilbudsliste

Frederiksberg Rådhus - KAH-Tilbud

2. Tilbudsliste

1. Tilbudsbrev

2019.12.05_EK_revideret tilbud

18-88_Tegninger samlet

Punkt_67_Referat-til-modet-i-bolig-og-ejendomsudvalget_12.08.2019

Punkt 40: Lukket

81.01.00-A00-2-19

Punkt 41: Lukket

27.57.00-G01-4-15

Punkt 42: Lukket

02.00.00-G01-21-19

Punkt 43: Lukket

20.01.00-S00-1-19

Punkt 44: Lukket

05.01.15-P20-1-16